

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: 6208 N Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání – specializace cestovní ruch

Využití fenoménu zaniklých obcí Slavkovského lesa pro rozvoj cestovního ruchu

Vedoucí diplomové práce

Mgr. Vladimír Dvořák

Autor

Bc. Bjalončíková Vlasta

2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Bc. Vlasta BJALONČÍKOVÁ

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

**Název tématu: Využití fenoménu zaniklých obcí Slavkovského lesa pro
rozvoj cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Provést situační analýzu současného stavu oblastí zaniklých obcí v západní části Slavkovského lesa. Koncipovat strategii ke zvýšení atraktivity regionu a přispět k záchraně kulturně - historického dědictví. Navrhnout vhodný marketingový mix nově utvářené destinace.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury
2. Provedení situační analýzy
3. Příprava a realizace terénního šetření
4. Sestavení marketingového mixu destinace

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Cíl práce. 3. Literární rešerše. 4. Metodika. 5. Vymezení zkoumaného území. 6. Situační analýza. 7. Terénní šetření. 8. Vyhodnocení terénního šetření. 9. Tvorba marketingového mixu. 10. Závěr. 11. Literatura. 12. Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 60 - 80 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

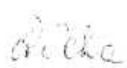
Seznam odborné literatury:

- Beranová Vaicová, R. *Zaniklé obce na Sokolovsku*. Sokolov: Krajské muzeum, 2005.
Horáková, H. *Strategický marketing*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2002.
Horner, S., Swarbrooke, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2003.
Palatková, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006.
Payne, A. *Marketing služeb*. Praha: Grada Publishing, a.s., 1996.
Zelenka, J., Pásková, M. *Výkladový slovník*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002.

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Vladimír Dvořák
Katedra obchodu a cestovního ruchu
Datum zadání diplomové práce: 15. února 2009
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2010


prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice


Ing. Kamil Pícha, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 16. března 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci na téma „Využití fenoménu zaniklých obcí Slavkovského lesa pro rozvoj cestovního ruchu“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, v souladu s §47 b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, že souhlasím se zveřejnění své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, dne.....

Podpis

Poděkování

Děkuji panu Mgr. Vladimíru Dvořákovi za odborné vedení při zpracování mé diplomové práce.

Zároveň děkuji panu Ondřeji Gurinovi, který mi poskytl informace a zapůjčil materiály, z nichž jsem při vypracování vycházela.

OBSAH

OBSAH	5
1 ÚVOD	7
2 CÍL PRÁCE A METODIKA	8
2.1 CÍL PRÁCE	8
2.2 PRACOVNÍ HYPOTÉZY	8
2.3 METODIKA	8
3 LITERÁRNÍ REŠERŠE	10
3.1 CESTOVNÍ RUCH	10
3.1.1 VYMEZENÍ CESTOVNÍHO RUCHU	10
3.1.2 MARKETING V CESTOVNÍM RUCHU	11
3.1.2.1 POSLÁNÍ	12
3.1.2.2 SITUAČNÍ ANALÝZA	13
3.1.2.3 MARKETINGOVÉ CÍLE	13
3.1.2.4 MARKETINGOVÁ STRATEGIE	13
3.1.2.5 MARKETINGOVÝ MIX	14
3.1.3 MANAGEMENT CESTOVNÍHO RUCHU	14
3.1.4 DESTINACE CESTOVNÍHO RUCHU	15
3.1.5 ATRAKTIVITA CESTOVNÍHO RUCHU	16
3.1.6 SEGMENTACE	17
3.1.7 ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU	19
3.2 CESTOVNÍ RUCH V CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI	21
3.2.1 LEGISLATIVA	21
3.2.2 TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ	22
3.2.3 ŠETRNÁ TURISTIKA	23
3.3 VYMEZENÍ PROBLEMATIKY SUDET	24
3.3.1 SUDETY PŘED ROKEM 1945	24
3.3.2 SUDETY PO ROCE 1945	25
3.3.3 PROBLÉMY ŽIVOTA – KDYSI A DNES	26
3.3.4 PARADOX VOJENSKÝCH VÝCVIKOVÝCH PROSTORŮ V SUDETECH	27
3.3.5 KULTURNÍ BOHATSTVÍ V SUDETECH	27
4 VYMEZENÍ ZKOUMANÉHO ÚZEMÍ	28
5 SITUAČNÍ ANALÝZA	29
5.1 ANALÝZA SLOŽEK PRIMÁRNÍ NABÍDKY	29
5.1.1 PŘÍRODNÍ POTENCIÁL	29
5.1.1.1 GEOLOGICKÝ POTENCIÁL	29
5.1.1.2 GEOMORFOLOGICKÝ POTENCIÁL	29
5.1.1.3 KLIMATICKÝ POTENCIÁL	30
5.1.1.4 HYDROLOGICKÝ POTENCIÁL	30
5.1.1.5 BIOLOGICKÝ POTENCIÁL	31
5.1.2 KULTURNĚ - HISTORICKÝ POTENCIÁL	32
5.1.2.1 STÁVAJÍCÍ STAV	32
5.1.2.2 TECHNICKÉ PAMÁTKY	44
5.1.2.3 SAKRÁLNÍ PAMÁTKY	46
5.1.2.4 MUZEA	47
5.1.3 KULTURNĚ - SPOLEČENSKÝ POTENCIÁL	48
5.2 ANALÝZA SLOŽEK SEKUNDÁRNÍ NABÍDKY	48

5.2.1 TURISTICKÁ SUPRASTRUKTURA.....	49
5.2.2 TURISTICKÁ INFRASTRUKTURA	49
5.2.2.1 CESTOVNÍ KANCELÁŘE, CESTOVNÍ AGENTURY	49
5.2.2.2 TURISTICKÁ INFORMAČNÍ CENTRA	49
5.2.2.3 KULTURNĚ - SPOLEČENSKÁ ZAŘÍZENÍ.....	49
5.2.3 VŠEOBECNÁ INFRASTRUKTURA.....	50
5.3 ANALÝZA KONKURENCE	50
7 TERÉNNÍ ŠETŘENÍ.....	58
7.1 ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE RESPONDENTŮ	58
7.2 POVĚDOMÍ O CHKO SLAVKOVSKÝ LES	59
7.2.1 NAVŠTÍVILI JSTE JIŽ SLAVKOVSKÝ LES?.....	59
7.2.2 ZÁJEM O ATRAKTIVITY ZE STRANY RESPONDENTŮ	62
7.2.3 SLAVKOVSKÝ LES V RÁMCI MARKETINGOVÉ KOMUNIKACE	65
7.3 ODHAD RELEVANTNÍ POPTÁVKY V MÍSTĚ DOPADU PROJEKTU NA RELEVANTNÍM TRHU	69
8 STRATEGIE KE ZVÝŠENÍ ATRAKTIVITY SLAVKOVSKÉHO LESA	72
8.1 VIZE	72
8.2 STRATEGIE	72
8.3 STRATEGICKÉ CÍLE	73
8.3.1 POSÍLENÍ POZICE CESTOVNÍHO RUCHU VE SLAVKOVSKÉM LESE	73
8.3.1.1 PODPORA VÝSTAVBY INFRASTRUKTURY CESTOVNÍHO RUCHU	73
8.3.1.2 PODPORA REKONSTRUKCE KULTURNĚ-HISTORICKÝCH PAMÁTEK A JEJICH VYUŽITÍ PRO CESTOVNÍ RUCH.....	73
8.3.1.3 ZPŘÍSTUPNĚNÍ VYBRANÝCH PŘÍRODNÍCH LOKALIT CESTOVNÍMU RUCHU .	73
8.3.2 UDRŽITELNÝ ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU	73
8.3.2.1 PODPORA VYTVÁŘENÍ PRODUKTŮ CESTOVNÍHO RUCHU	73
8.3.2.2 PODPORA TRADIČNÍCH MÍSTNÍCH A REGIONÁLNÍCH AKCÍ A SLAVNOSTÍ A JEJICH VYUŽITÍ V CESTOVNÍM RUCHU	74
9 MARKETINGOVÝ MIX.....	75
9.1 PRODUCT	75
9.2 PRICE	77
9.3 PLACE	78
9.4 PROMOTION	78
9.5 PEOPLE.....	80
9.6 PARTNERSHIP	80
9.7 PACKAGING.....	81
9.8 PROGRAMMING	82
9.9 ODHAD INVESTIČNÍCH NÁKLADŮ	83
10 ZÁVĚR.....	85
12 SUMMARY	87
13 LITERATURA.....	89
14 SEZNAM MAP, OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	94

1 ÚVOD

Cestovní ruch se stal významným fenoménem 20. a 21. století. Na jedné straně má řadu příznivců, na druhé straně řadu kritiků. Objektivní posouzení cestovního ruchu je vždy problematické. Jeho význam jinak hodnotí účastníci, jinak podnikatelé, jimž přináší zisky a také rezidenti, kteří se s turisty setkávají. Cestovní ruch v současné době představuje významnou oblast národního hospodářství řady vyspělých států světa, podílí se na zvyšování životní úrovně obyvatelstva a postupně se stává nedílnou součástí spotřeby. Zatěžkávacím obdobím ve vývoji cestovního ruchu se může stát finanční krize, jejíž počátek datujeme do roku 2008. Jde o téma, které se promítá do života jednotlivce, firem i zemí. Cestovní ruch je sice odolnější vůči krizi než další ekonomické sektory, přesto však zájem o turistické cesty do zahraničí od září 2008 vlivem recese klesá. Většina zemí se proto rozhodla podpořit domácí cestovní ruch, z čehož částečně vychází i tato práce.

Diplomová práce je zaměřena na rozšíření turistických atraktivit v Karlovarském kraji. Předmětem studia se stala západní část chráněné krajinné oblasti Slavkovského lesa a její možné využití pro cestovní ruch v rámci oživení ekonomiky v pohraničí a rozšíření povědomí o dobách rozkvětu i zkázy, a to díky fenoménu zaniklých obcí.

Karlovarský kraj byl a je díky složité geologické genezi celého svého území a tím i pestré mineralogické a petrografické skladbě značně zatěžován hornickou činností a získáváním surovin. Vedle toho se však díky zlomové tektonice může pyšnit světoznámými lázněmi. Nyní prochází důležitou strukturální změnou své ekonomické základny. Jedním z hlavních bodů je intenzifikace cestovního ruchu a turistiky, a to nejen univerzální, ale i specializované – odborné.

Diplomová práce navrhuje, jak eliminovat negativa hornictví ve prospěch cestovního ruchu a rozšířit tak škálu atraktivit, které v současnosti Karlovarský kraj nabízí.

Námětem pro rozvoj cestovního ruchu se staly zaniklé obce Slavkovského lesa, jejichž potenciál tvoří základ navrhovaného produktu – Miniaturpark Slavkovského lesa.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 CÍL PRÁCE

Cílem práce je provést situační analýzu současného stavu oblasti zaniklých obcí v západní části Slavkovského lesa. Koncipovat strategii ke zvýšení atraktivity regionu a přispět k záchraně kulturně-historického dědictví. Navrhnout vhodný marketingový mix nově utvářené destinace.

2.2 PRACOVNÍ HYPOTÉZY

Hypotézy jsou vyslovením předpokladů o povaze zjišťovaných vztahů. Představují formulaci, resp. strukturu jednotlivých alternativ odpovědí na otázky výzkumu. Důležité je slovo odpovědi, protože tím je dána podoba hypotéz, které nejsou otázkami, ale jsou tvrzeními. Zdroji pro formulování hypotéz bývají zpravidla: dřívější praktické zkušenosti, teoretické poznatky nebo explorativní výzkum. (Kozel, 2005: 74)

Pro dosažení cíle diplomové práce byly na samém počátku stanoveny hypotézy, které budou na základě zjištěných skutečností v průběhu zpracování potvrzeny nebo vyvráceny.

- 1) Oblast Slavkovského lesa je málo známá
- 2) Vytvoření Miniaturparku Slavkovského lesa vzbudí zájem turistů
- 3) O Slavkovský les mají větší zájem návštěvníci z Německa než z České republiky

2.3 METODIKA

Diplomová práce se skládá z teoretické, analytické a syntetické části.

Základem pro teoretickou část bylo studium odborné literatury zaměřené především na problematiku cestovního ruchu.

Analytická část se zabývá potenciálem Slavkovského lesa. Byla zpracována na základě prostudování dat ze sekundárních zdrojů. Zásadními prameny pro sběr informací se staly publikace nízkonákladového vydání, jež přichází s málo rozšířenými a v minulosti nepublikovanými artefakty. Velkým přínosem byly rozhovory vedené s odborníky na problematiku historie a těžby ve Slavkovském lese. Spolupráce byla v tomto směru navázána s Muzeem v Sokolově. Doplnujícím zdrojem byl internet.

Součástí syntetické části je příprava a realizace terénního šetření. Jako nástroj byl zvolen dotazník, který je považován za nejpoužívanější prostředek k poměrně

snadnému získávání informací od velkého počtu jedinců v krátkém čase a s nízkými náklady. Jedná se v podstatě o standardizovaný soubor otázek, jež jsou předem připraveny na určitém formuláři. Celý scénář dotazníku a formulace jednotlivých otázek ovlivňuje dotazovaného určitým směrem. Pro dotazník je typické, že ne vždy je výzkumník přítomen při vyplňování dotazníku a je nezbytné provést předvýzkum, což bylo v rámci diplomové práce dodrženo – pilotní výzkum. Kladné stránky dotazníku znehodnocuje častá nízká návratnost.

Dotazník byl vyhotoven ve dvou jazykových mutacích – české a německé. Obsahuje převážně uzavřené otázky se škálou souhlasu, mnohonásobným výběrem či slovní asociací. Respondenti byli osloveni jak pomocí internetových stránek, tak osobním dotazováním. Snahou bylo oslovit zástupce všech věkových kategorií, proto také kombinace internet – osobní dotazování. Bylo provedeno šetření, následně zpracované a vyhodnocené pomocí programu Microsoft Office Excel.

V závěru práce byla na základě zjištěných dat ze situační analýzy a terénního šetření navržena strategie a marketingový mix.

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 CESTOVNÍ RUCH

3.1.1 VYMEZENÍ CESTOVNÍHO RUCHU

Cestovní ruch (dále jen CR) je disciplína, která nedávno upoutala pozornost vědců z mnoha oborů. CR může být definován jako věda, umění a business přilákat, přepravit, ubytovat a pohostit návštěvníky dle jejich potřeb a přání. (Goeldner, Ritchie, 2006: 6, 1) CR dnes patří mezi největší a nejdynamičtější se rozvíjející ekonomická odvětví. Ve světě je považován za odvětví budoucnosti a v České republice jeho pozice jako faktoru regionálního rozvoje i celé ekonomiky stále posiluje. (Jetmar, 2007: 90)

Foret a Foretová (2001: 9) poukázali na fakt, že se CR stal v posledních desetiletích významným celosvětovým fenoménem, zejména jako důležitá součást tzv. průmyslu volného času. Jeho ekonomické, ekologické, sociální, politické, kulturní a mnohé další dopady jsou neoddiskutovatelnou součástí proměn dnešního světa. Že se jedná o celosvětový trend, dokazují také závěry ze Setkání představitelů světového cestovního ruchu, které ve filipínské Manile konala Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO) v roce 1997. CR je v této deklaraci chápán jako prostředek zvyšování životní úrovně obyvatel, zejména proto, že poskytuje ekonomické a sociální příležitosti venkovu.

Důležitost CR si plně uvědomuje i Evropská unie, která CR považuje v rámci svého území za nejrozsáhlejší ekonomickou aktivitu, jež má potenciál pro další růst. (Horner, Swarbrooke, 2003: 93)

CR, jak ho vidí Francová (2003: 7), je dnes významnou, dynamicky se rozvíjející součástí světového hospodářství. Uspokojení lidských potřeb, jako jsou odpočinek, zábava nebo poznání, se prostřednictvím turismu stává trendem moderního životního stylu. Česká republika patří mezi země s vhodnými předpoklady pro rozvoj CR a zároveň pro něj vytváří i potřebné společensko-ekonomické podmínky. Hesková a kolektiv (2006: 9) k tomu dodává, že CR je významný společensko – ekonomický fenomén jak z pohledu jednotlivce, tak i společnosti.

Hrabánková a Hájek (2002: 10) ekonomicky vymezují CR jako činnost, kdy jsou prostředky do regionu přinášeny zvenčí. Prostředky jsou tam utráceny, nikoli vydělávány. Výdělečná činnost se za CR nepovažuje, nicméně pendleři jsou do statistik CR započítáváni.

S cílem sjednotit názory na definování CR organizovala Světová organizace cestovního ruchu (WTO – World Tourism Organization, dnes UNWTO) v roce 1991 v kanadském městě Ottawa mezinárodní konferenci o statistice CR. Její účastníci přijali návrh, že CR se rozumí činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa ležícího mimo její běžné prostředí (místo bydliště), a to na dobu kratší než je stanovená, přičemž hlavní účel cesty je jiný než výkon výdělečné činnosti v navštíveném místě. (Hesková a kolektiv, 2006: 11)

3.1.2 MARKETING V CESTOVNÍM RUCHU

Marketing byl původně spojen s fyzickými produkty, marketing služeb CR je o deset až dvacet let mladší, podobně jako nástup technologických změn (např. do odvětví turismu). (Palatková, 2007: 17)

V souvislosti s pojednáním o marketingu produktů CR by měla být připomenuta definice marketingu podle Kotlera (1991: 4), který formuluje marketing jako společenský a řídicí proces, kterým jednotlivci a skupiny získávají to, co potřebují a požadují, prostřednictvím tvorby, nabídky a směny hodnotových výrobků s ostatními. Marketing se tedy zabývá vztahy mezi kupujícími a prodávajícími a činnostmi, které mají tyto vztahy dovést k uspokojivému závěru, tedy vychází z myšlenky, že ústředním zájmem všech lidí pracujících v organizaci je zákazník a uspokojení jeho potřeb.

Morrison (1995: 16) definuje marketing CR jako plynulý proces plánování, zkoumání, naplňování, kontroly a vyhodnocování činností potřebných k zajištění jak zákaznických potřeb a požadavků, tak i cílů organizace.

Odvětví marketingu CR je stále mnohem komplikovanější a je stále méně centrálně regulováno. Obecná i související specifika však v CR zůstanou napořád. To je způsobeno rozdíly, které vyžadují zvláštní přístupy k marketingu CR. Ty jsou dle Morrisona reprezentovány především následujícími přístupy:

- používání více než jen „4 P“,
- větší význam ústní reklamy,
- používání emotivní přitažlivosti propagace (CR = obchod se sny)
- problematické ověřování inovací produktu
- rostoucí význam partnerství. (Morrison, 1995: 51)

Startovacím bodem marketingového manažera (destinace/firmy) je identifikace a porozumění klientovi. Pracovníci marketingu musí porozumět základním pojmům – motivační a determinující faktory.

Motivační faktory jsou takové faktory, které vedou lidi k potřebě rekreace nebo dovolené nebo k potřebě různých aktivit provozovaných ve volném čase. Motivační faktory by se měly promítnout v návrzích propagačních kampaní, ve sděleních, která reklama předává o nabízených produktech. Je také důležité si uvědomit, že různí zákazníci mohou mít různé motivační faktory pro koupi téhož produktu.

Determinující faktory určují, zda zákazník bude vůbec moci někam jet. Patří mezi ně jeho disponibilní část příjmů, pracovní a rodinné závazky, množství volného času. Pracovníci marketingu by si měli všímat determinujících faktorů, které mohou ovlivnit, a podnikat příslušné kroky. (Horner, Swarbrooke, 2003: 64-65)

Foret a Foretová (2001: 145) zdůrazňují význam marketingu v CR pomocí prostoru a synergie. Marketing území, který nabízí postupy a nástroje pro zabezpečení komplexního rozvoje tohoto území, se zaměřuje na dvě oblasti:

- 1) **prezentaci** obce, města či regionu jejich širokému okolí (turistům, investorům, imigrantům a dalším klíčovým společnostem – stakeholders),
- 2) **koordinaci** zájmů a činností domácích obyvatel, podnikatelů, institucí a firem v rámci tohoto území.

Obě oblasti se vzájemně podmiňují a doplňují, jedna bez druhé nemůže existovat. Vydávám-li informační materiál o kultuře a památkách regionu, nestačí pouze fakt, že má bezvadnou grafickou úpravu a je vytištěn na křídovém papíře. Také obyvatelé města musí být na kulturu a památky pyšní, protože jenom oni mohou zajistit, že se tento materiál dostane na správná místa a neskončí v odpadkových kontejnerech. Budou to konkrétní recepční v hotelích, pracovnice informačních středisek, majitelé restaurací, kteří publikaci vystaví na pro ni důstojném místě a budou na ni své zákazníky upozorňovat.

Na pojetí marketingu v CR Foreta a Foretové navazuje Palatková (2006: 25), která označuje marketing destinace jako vědomou i nezáměrnou kooperaci, protože všechny subjekty v destinaci, ať chtějí nebo ne, spoluvytvářejí její charakter.

3.1.2.1 POSLÁNÍ

Každá společnost existuje proto, aby vykonávala nějakou činnost: vyráběla automobily, půjčovala peníze, poskytovala ubytování atd. Její specifické poslání nebo

účel jsou obvykle jasné již od samého počátku. V průběhu doby se může poslání změnit, protože společnost využije nových příležitostí nebo zareaguje na nové tržní podmínky. (Kotler, Keller, 2007: 82) Každý podnik musí nejdříve odpovědět na otázku, „kdo jsme a o co usilujeme“. Formulací poslání podnik vlastně zdůvodňuje oprávněnost své existence, hlásí se k podnikové filozofii zahrnující obecné cílové představy, ze kterých vychází účel podnikání a základní hodnoty podniku. Poslání je formulováno na obecné úrovni, nejsou zde vysloveny měřitelné cíle, pouze orientace a postoje. (Horáková, 2003: 23)

3.1.2.2 SITUAČNÍ ANALÝZA

Základní účel situační analýzy je identifikovat klíčové vnější příležitosti a hrozby, kterým čelí organizace, jakož i zjištění silných a slabých stránek uvnitř organizace. (Fyall, Garrod, 2005: 325) Podle Heskové a kolektivu (2003: 21) je situační analýza prvním krokem přípravy marketingového plánu. Pomůže stanovit reálné cíle a optimální prostředky k jejich dosažení.

3.1.2.3 MARKETINGOVÉ CÍLE

Marketingové cíle vycházejí z provedené situační analýzy. Měly by být plně kompatibilní se skutečnostmi identifikovanými v situační analýze. Předností analýzy vzhledem k cílům je skutečnost, že dovoluje do jisté míry rozpoznat, jaké má podnik předpoklady pro plnění či neplnění úkolů. Marketingové cíle vyjadřují konkrétní úkoly a podnik předpokládá jejich dosažení během určitého časového období. Cíle jsou koncovým bodem marketingového snažení a strategie prostředkem k jejich dosažení. (Horáková, 2003: 60)

3.1.2.4 MARKETINGOVÁ STRATEGIE

Strategie destinace znamená postup, jak splnit cíle, které si destinace vymezila. V zásadě se jedná o volbu kombinací produktů a zdrojových (cílových) trhů, tedy které produkty budou nabízeny a na kterých trzích. Volba strategie je základem marketingu destinace. Teprve po stanovení strategie destinace je možné zabývat se taktickým marketingem (marketingový mix). (Kotler, 1997: 74)

Marketingová strategie navazuje na základní politiku a cíle firmy, které současně pomáhá utvářet a určovat, a je výsledkem komplexní analýzy konkurence, okolí, poptávajících, ale i vlastních silných a slabých stránek. (Jakubíková, 2008: 130) Skládá

se ze základních rozhodnutí o marketingových nákladech, z marketingového mixu a z rozvržení marketingové alokace. (Kotler, 1997: 74) Účelem je vytvoření výhodné tržní pozice a na jejím základě dosažení účinných výsledků. Je to řada kroků a operací navržených managementem pro podání dobrého výkonu organizace. Marketingové strategie říkají, jak konkurovat s výrobky nebo službami podniku na cílových trzích nebo tržních segmentech, jak dosáhnout stanovených cílů. Výběr strategií a jejich následná realizace je jedním z nejsložitějších kroků marketingového procesu. (Horáková, 2003: 66 - 67)

3.1.2.5 MARKETINGOVÝ MIX

Podnik potřebuje znát, kterými nástroji lze spolehlivě dosáhnout cílových trhů. A proto klíčem pro strategické manažerské uvažování v dobře tržně fungujících organizacích jsou právě nástroje marketingového mixu. S marketingovými proměnnými – nástroji mixu – podnik pracuje v zájmu cílové skupiny zákazníků. Mix je vytvořen v souladu s marketingovými cíli, poskytuje podniku prostor, ve kterém se uskutečňuje řada rozhodnutí směřujících k faktickému uspokojení zákazníka, který je v centru jeho zájmu. Pomocí mixu podnik zákazníky oslovuje a nachází způsoby, jak nejlépe cílový trh obsloužit. (Horáková, 2003: 71)

Marketingový mix, jak ho vnímá Cooper, je sada nastavitelných nástrojů, které jsou upraveny tak, aby plnily konkrétní cíle a přilákaly cílové trhy. Odlišnosti najdeme v názorech na složení marketingového mixu při uplatnění v ČR. Základ je univerzální: product, price, place a promotion. (in Fyall, Garrod, 2005: 105) V případě ČR v mnoha případech hovoříme o rozšířeném marketingovém mixu 8P (product, price, place, promotion, people, partnership, programming, packaging).

3.1.3 MANAGEMENT CESTOVNÍHO RUCHU

Turistická destinace potřebuje být odpovídajícím způsobem řízena, to znamená, že potřebuje profesionální management, který by ji řídil. K tomu slouží destinační management.

Úkolem destinačního managementu je koordinace jednotlivých subjektů tak, aby byly naplněny cíle rozvoje CR v destinaci, vybudována a trvale rozvíjena pozitivní image destinace. (Hrabánková, Hájek, 2002: 49) Destinační management pak představuje strategický přístup k rozvoji destinace. Jedná se o souhrn postupů, metod

a nástrojů, které slouží k plánování a usměrňování aktivit CR v dané destinaci. (Jetmar, 2007: 78)

Komplikací v managementu destinace je skutečnost, že „destinace“ může zahrnovat více municipalit, regionů či mikroregionů a může jí být i stát či světadíl. Na managementu destinace by měly participovat místní samosprávy, zástupci místních obyvatel, akademická obec, obchodní komory, zástupci podnikatelů apod. Úloha managementu destinace je o to důležitější, že rozvoj CR má obvykle nejen pozitivní, ale i negativní dopady na destinaci. (Királ'ová, 2003: 24)

Pro potřeby destinačního managementu je zřizována společnost destinačního managementu, což představuje organizaci zaměřenou na management destinace v oblasti vytváření a prosazení destinace a jejích produktů CR na trhu. (Hrabánková, Hájek, 2002: 49) Hesková a kolektiv (2006: 154) k tomu dodává, že společnost destinačního managementu realizuje záměry destinačního managementu. Organizace je zaměřena na vývoj a aktivní prodej hlavních produktů, koordinuje a řídí tvorbu produktů CR, cenovou politiku a aktivní prodej destinace.

Otázka vytvoření vlastní společnosti destinačního managementu a vynakládání finančních prostředků na mezinárodním poli by měla vycházet ze dvou variant. Jednou z cest je ověření možnosti připojení se k sousednímu regionu. Druhou možností je tvorba produktu, který bude velmi specializovaný, tedy určený specifickým cílovým skupinám – s takovým produktem mohou destinace pronikat na mezinárodní a globální trh. (Palatková, 2006: 20)

Zlatým pravidlem v obchodu je spokojený spotřebitel, a proto je úkolem destinačního managementu představit správné produkty správným cílovým trhům. Předpokladem je tedy pečlivá segmentace trhu. (Hrabánková, Hájek: 2002: 53)

3.1.4 DESTINACE CESTOVNÍHO RUCHU

Destinaci lze obecně chápat jako území, které má všechny předpoklady se rozvíjet v oblasti CR. Má dostatečně rozvinutou infrastrukturu, dostatek atraktivit, služby a existují zde vazby, které tyto jednotlivé články v oblasti spojují, tímto vším je destinace ohraničena. Charakteristickým rysem je jedinečnost tohoto území. (Jetmar, 2007: 77)

Destinace, jak ji vidí Hrabánková a Hájek (2002: 43), znamená cílové místo, které může označovat turistickou lokalitu, region, stát, skupinu zemí a dokonce

kontinent. Produktem destinace jsou atributy jako je ubytování, stravování, doprava, průvodcovské služby etc.

Bartl a Schmidt, jak uvádí Palatková (2006: 16), označují destinace CR za vzájemně si konkurující jednotky, jejichž společným cílem je prodej služeb v destinaci a jež plní řadu funkcí. Palatková (2006: 16, 27) k tomu dodává, že služby koncentrované v určitém místě nebo oblasti jsou poskytovány v návaznosti na potenciál CR (atraktivitu) místa nebo oblasti. Atraktivita destinace tak představují podstatu destinace a hlavní motivační stimul návštěvnosti destinace. Zdroje a atributy destinace určují typ a rozsah CR v destinaci.

Komparativní výhodou destinace je označována schopnost dlouhodobě efektivně řídit přirozené a člověkem vytvořené zdroje. Nezbytné pro dosažení konkurenční výhody pro průmysl CR, je zajistit potenciálním návštěvníkům kvalitnější celkovou přitažlivost a turistický zážitek v destinaci oproti destinaci alternativní. (Cooper, Wanhill, 2008: 480)

3.1.5 ATRAKTIVITA CESTOVNÍHO RUCHU

Horner a Swarbrooke (2003: 474) definovali návštěvnickou atraktivitu jako komplex, jednotku nebo entitu, které motivují lidi navštěvovat je, aby viděli, zažili a zúčastnili se toho, co atraktivita nabízí.

Atraktivita je zajímavá součást přírody (klima, léčivé prameny, jeskyně, moře, ledovce, propasti, gejzíry, skalní města, atoly atd.), sportovní, kulturní nebo společenský objekt, kulturní, sportovní, společenská nebo jiná událost, které přitahují účastníky CR. Lze je dělit na přírodní a společenské (často vytvářející celek kulturní krajiny), na hmotné (např. přírodní úkazy, historické objekty) a nehmotné (genius loci, společenské události, životní styl aj.), na atraktivitu mezinárodního, národního a místního významu, na atraktivitu s potenciálem nižších řádů (využitelné bez dalších investic) a na atraktivitu s potenciálem vyšších řádů (pro své využití vyžadují další investice do infrastruktury, propagace aj.), atraktivitu vytvořené lidmi jako součást infrastruktury CR (vysoké mosty, horské železnice, dobová ubytovací zařízení). (Marketing cestovního ruchu - Terminologie, 2004)

Trh atraktivit je zajímavý z mnoha hledisek:

- **Vzdálenosti**, které jsou lidé ochotni překonat, aby navštívili nějakou atraktivitu. V některých případech atraktivita představují hlavní motivaci, aby lidé cestovali

tisíce kilometrů například do Disney World na Floridě nebo Disneyland Paris v Evropě. Přitom se některé atraktivity, jako jsou lokální muzea a většina divadel, snaží přivábit místní obecnost.

- **Frekvence návštěv atraktivit.** Někteří lidé navštěvují atraktivity pravidelně, další málokdy a někteří je nenavštíví vůbec. Jsou i takoví, kteří navštěvují pouze jeden typ atraktivit.
- **Motivace pro návštěvníky atraktivit.** Ta může být velmi různá, od touhy po „adrenalinových zážitcích“ na různých atrakcích v zábavních parcích po vzdělávání v muzeích nebo estetické pocity z operního představení.
- **Nejvhodnějšího způsobu segmentace na trhu atraktivit.** K segmentům patří například vzdělávací skupiny, autobusové zájezdy, rodiny nebo podnikové akce. (Horner, Swarbrooke, 2003: 276)

3.1.6 SEGMENTACE

Segmentace představuje členění trhu do menších skupin zákazníků, tzv. tržních segmentů, které prokazují shodné, popř. podobné kupní nebo spotřební chování a naopak od jiných skupin je odlišuje některá z vlastností, která se promítá do jejich kupního a spotřebního chování. (Kozel, 2005: 27)

Vědci se dlouhá léta snaží vyprodukovat typologie turistů a jejich chování. V mnoha případech však typologie vznikly na základě mála nebo žádných empirických údajů. Proto by při plánování marketingových činností bylo poněkud nemoudré takové typologie brát příliš doslovně. Nicméně mohou posloužit jako základna úvah o zákaznících, zejména v oblasti segmentace trhu. Mohou pomoci:

- navrhnout typy nových produktů, které by oslovily určité skupiny turistů
- upozornit na skupiny turistů, které by mohly být ochotné platit vyšší ceny za určité výhody, například za exkluzivitu a služby
- ukázat, které distribuční kanály by mohly být pro určitý typ turistů nejefektivnější
- rozhodnout, která sdělení zaměřit na určité typy turistů (Horner, Swarbrooke, 2003: 65)

Kultura v žádné společnosti neoslovuje celý trh, všechny lidi – optimálním řešením je segmentační přístup. Jako příklad lze uvést Johnovu (2008: 81-82) a její typologii z pohledu kulturních organizací, které zpravidla neobsluhují masový trh a mají

své specifické segmenty zákazníků s jejich potřebami a přáními. Nabízet všem zákazníkům univerzální produkt přináší výnosy z rozsahu, ale je rozdíl mezi službami v oblasti kultury a pekařem, který dělá rohlíky. Téměř žádná organizace však nemůže vyjít vstříc každému zákazníkovi individuálně. Řešení leží někde mezi těmito dvěma extrémy. Organizace se snaží identifikovat dostatečně velké skupiny zákazníků a potenciálních zákazníků, kteří mají společné charakteristiky a obdobná přání, aby je mohla oslovit nabídkou odpovídající jejich potřebám.

Typy zákazníků:

- **Znalec – profesionál**, odborník v dané oblasti, který výsledky svého zkoumání prezentuje na konferencích a publikuje. Zajišťuje muzeu publicitu a ospravedlňuje jeho existenci po odborné stránce.
- **Znalec - amatér** je člověk, který danou oblast má za svého koníčka a jeho odborné znalosti jsou hlubší, než jak uvádí turistický průvodce. Takováto osoba je ve svém okolí akceptována jako věrohodný referenční zdroj, i když tito návštěvníci rozhodně nejsou v převaze.
- **Konzument** tvoří početně největší skupinu. Hloubka jeho předem získaných informací je zanedbatelná. Většinou si nezapamatuje nic významného, ale není-li nespokojen, rád o tom pohovoří.
- **Ovce**, velká skupina návštěvníků muzeí a galerií. Stádo, které následuje svého vůdce, často bez možnosti volby, najdeme mezi hromadnými návštěvami ze škol i mezi návštěvami turistických zájezdů nebo doprovodného programu konferencí. Pro instituci je výhodou velké množství organizovaných platících návštěvníků (často skupiny zvýhodňují slevami). Tito zákazníci sem nepřicházejí s žádným očekáváním, a tudíž je relativně jednoduché, aby skutečnost předčila očekávání a z ovce se příště stal konzument.
- **Snob** - motivem jeho návštěvy je touha být vidět nebo mít možnost o návštěvě hovořit, právě pro druhou jmenovanou činnost je opět důležitou referenční osobou, na jejímž uspokojení by organizace mělo záležet.
- **Kritik a kritik pseudointelektuál** jsou kategoriemi, s nimiž je jednání nejobtížnější. Často přistupují k expozici s apriorně negativním názorem, v němž se chtějí pouze utvrdit. Prvním předpokladem pro úspěšnou práci s touto kategorií návštěvníků je odhalit je. Motivace ke změně postoje je náročná a musí být aplikována individuálně. (Johnová, 2008: 65-66)

Kotler upozorňuje, že „neexistuje jediný správný postup, jak trhy segmentovat“, protože je příliš mnoho proměnných, které chování zákazníků ovlivňují. (in Johnová, 2008: 81-82)

3.1.7 ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

Existenci, rozvoj, směry růstu, fungování nebo stagnaci CR ovlivňuje dodržení těchto podmínek:

- **Ekonomické** - rozvoj výrobních sil, životní úroveň, fond volného času, výše příjmů, úroveň cen
- **Politické a bezpečnostní** - mírové podmínky života, žádné války a konflikty, neexistence hrozby terorismu, bezpečí
- **Ekologické** - příznivé přírodní a životní prostředí, čisté ovzduší, příznivé klima a atraktivní rekreační prostor, přírodní krásy
- **Demografické** - stav a složení obyvatelstva, věkové a rodinné složení
- **Personální zabezpečení** - dostatečný počet personálu s odpovídající kvalifikací
- **Organizační** - infrastruktura, ubytovací kapacity, stravovací zařízení, doprava, sportovně-rekreační zařízení, cestovní kanceláře, obchody, směnárny, půjčovny, ostatní služby, komunikace
- **Administrativní** - víza, pasy, procení, výměna peněz
- **Zdravotní a bezpečnostní** - neexistence hrozby nákazy, např. nemocí SARS, dodržení hygienických podmínek (Francová, 2003: 15-16)

Česká republika má předpoklady a dosud nevyužitý potenciál k téměř celoplošnému rozvoji CR, který zejména ve venkovských oblastech může sehrát významnou úlohu při jejich ekonomickém oživení. Pro využití tohoto potenciálu je nutno zajistit, aby část příjmů z CR byla věnována na podporu rozvoje podnikání v tomto oboru, na koordinovanou a cílenou propagaci regionů České republiky v zahraničí a na zlepšení úrovně služeb. (Hrabánková, Hájek, 2002: 69)

Jetmar (2007: 6-7) spatřuje značný potenciál v příhraničních oblastech České republiky a jejích sousedů. Disponují totiž přírodními a kulturně - historickými atraktivitami využitelnými pro rozvoj CR a lázeňství. Většina národních parků a CHKO, množství historických, kulturních a technických památek, včetně památek zapsaných na seznamu UNESCO, se nachází v širěji vymezeném příhraničním území. Avšak i druhá strana hranice zpravidla nabízí řadu přírodních atraktivit a kulturních

pamětihodností, které umožňují navázat vzájemnou spolupráci při propagaci území na třetích trzích, vytvářet společné produkty CR apod. Přesto stávající podíl příhraničí na CR ani zdaleka neodpovídá využitelnému potenciálu. Problémem je nadále kvalita poskytovaných služeb, šíře nabídky, schopnost vytvářet atraktivní produkty CR. Je potřebné přilákat domácí i zahraniční návštěvníky i mimo hlavní sezónu a do menších turistických center.

Rozvoj CR se neobejde bez strategického plánování na všech úrovních. Příležitost ovlivnit CR v příhraničních oblastech přináší politika EU v rámci cíle Evropská územní spolupráce. (Jetmar, 2007: 90)

Foret a Foretová (2001: 24-25) se domnívají, že z hlediska rozvoje CR u nás zasluhuje největší pozornost partnerství, které sdružuje a znásobuje energii a vkládané prostředky zúčastněných subjektů (místních obyvatel, správy, podnikatelů, neziskových organizací apod.).

Rozvoj rozhodně není jenom o tom, jak prakticky dobře připravit a realizovat určitý projekt, ale také v sobě skrývá výraznou teoretickou komponentu, bez jejíhož osvojení může praktická realizace rozvojových projektů často končit fiaskem. Nelze provádět rozvojové aktivity bez znalosti teorie a nelze být pouhým teoretikem bez zkušeností z praxe. Při přípravě a realizaci projektů rozvoje je nesmírně důležité vyvažování dvou pozic těchto vědců:

- **Pozice každodenního života člověka** s jeho city, emocemi, který žije svůj život ve společnosti. V této pozici sociální vědec jako každý jiný člen společnosti k něčemu přiklání a něco jiného odmítá. Nemůže být nestranný a plně objektivní. Avšak díky této pozici může lidem, o kterých pojednává, mnohem lépe porozumět. Nevychází aristokraticky nad nimi, ale dovede jim naslouchat.
- **Pozice akademicko – teoretického nestranného odborníka** vládnoucího speciálními poznatky a metodami. V této pozici dává sociální vědec více prostor rozumu. Zde již nejde o každodennost, ale o vědu s jejími specifickými paradigmaty. Takový vědec usiluje být objektivním a snaží se eliminovat známky subjektivity. (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2006: 91, 100)

Bylo by krátkozraké tvrdit, že rozvoj CR a příliš návštěvníků mají jen pozitivní vliv na ekonomiku, a nebrat v úvahu jeho možný negativní vliv na přírodní prostředí, supra a infrastrukturu apod. V této souvislosti je nutná určitá regulace rozvoje CR tak, aby byl dlouhodobě udržitelným. (Kiráľová, 2003: 9)

3.2 CESTOVNÍ RUCH V CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI

V CHKO panuje přísnější ochranný režim než v běžných oblastech. Ekologická hlediska tak často zabraňují využívání přírodního či historického a kulturního potenciálu pro ekonomické potřeby tamního obyvatelstva. Proto se tato a k nim přilehlá území často dostávají do kategorie strukturálně postižených, hospodářsky slabých anebo vesnických regionů s nízkou hustotou zalidnění a poklesem počtu obyvatel. CR se tak může stát určitým multiplikátorem ekonomického rozvoje oblastí CHKO, ovšem pouze za podmínky, že jeho aktivity budou přísně ekologické a zvláště chráněná území budou sloužit převážně volnočasovým aktivitám, resp. doprovodným programům CR s ekologickým podtextem. (Stříbrná, 2008: 6)

3.2.1 LEGISLATIVA

Právní úprava postavení CHKO je dána zákonem č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů. Zákon vymezuje základní terminologii v oblasti ochrany přírody a krajiny a specifikuje kategorizaci chráněných území:

- národní přírodní rezervace
- národní přírodní památka
- chráněná krajinná oblast
- národní park.

Podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (§ 25) jsou CHKO rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem ekosystému lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, případně s dochovanými památkami historického osídlení. CHKO, jejich poslání a bližší ochranné podmínky vyhláší vláda republiky nařízením. Hospodářské využívání CHKO se provádí podle zón odstupňované ochrany tak, aby se udržoval a zlepšoval jejich přírodní stav a byly zachovány a vytvářeny optimální ekologické funkce těchto území. Rekreační využití je přípustné, pokud nepoškozuje přírodní hodnoty CHKO.

Pokud jde o CR zákon o ochraně přírody a krajiny upravuje i možnosti budování infrastruktury CR a využívání přírodních atraktivit v souladu se zájmem uchování přírody pro další generace a přírodu samu. Zákon ochraňuje krajinu pro ekologicky vhodné formy hospodářského využívání, turistiky a rekreace. Velmi důležitým prováděcím předpisem k zákonu o ochraně přírody a krajiny je vyhláška Ministerstva

životního prostředí č. 395/1992 Sb., která obsahuje celkem 5 příloh. Pro účely možného uplatnění aktivit CR jsou důležitými přílohy č. 2, 3 a 5. (Stříbrná, 2008: 7)

Chceme-li se bavit o možnostech rozvoje aktivit CR v CHKO, musíme vzít především na vědomí, co se na území těchto chráněných oblastí nesmí. Přesný výčet činností stanovuje zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. (Příloha 1)

Pro potlačování negativních vlivů je důležité jednak kontrolovat přijatá opatření a jednak také vysvětlovat návštěvníkům a turistům, proč jsou tato opatření zaváděna. Jestliže bude osvěta pochopena, návštěvníci a turisté zůstanou oblasti věrni. Součástí osvěty jsou i informace z monitoringu návštěvnosti a sankce za porušení podmínek regulace pro ty, kteří se dopustí vážných přestupků. (Stříbrná, 2008: 61-62)

Investor, který zamýšlí stavět či jinak podnikat na území NP a CHKO, je povinen předem zajistit na svůj náklad provedení přírodovědného průzkumu dotčených pozemků a písemné hodnocení vlivu zamýšleného zásahu na rostliny a živočichy. (Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny)

3.2.2 TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ

CR se stejně jako mnohá další odvětví nevyhnul diskusím o udržitelném rozvoji. Ve skutečnosti bylo ve spojitosti s touto otázkou napsáno mnoho článků včetně kapitoly v knize McCoola a Moiseyho (2008: 12), které vyzývaly ke sjednocení otázek trvale udržitelného rozvoje. Většina novějších textů, jako Weaver (2005) nebo Bushell a Eagles (2007), rozvinula akademické poznatky včetně otázek jako je měřítko, řízení návštěvnosti, etika a vztah mezi CR a chráněnými oblastmi. Růst zájmu o světové dědictví UNESCO jako hnací sílu ekonomického růstu stimulovalo další činnosti s cílem vyjasnit role CR a navrhnout mechanismy pro řízení návštěvnosti a zážitků návštěvníků. (in McCool, Moisey, 2008: 12)

CR se může stát obětí vlastního úspěchu pokud se nerozvíjí udržitelným způsobem. Biologická rozmanitost, funkce ekosystémů, přírodní zdroje a neobnovitelné kulturní dědictví či dokonce fungování městských oblastí může být ohroženo nekontrolovatelným rozvojem CR. Hospodářská, sociální a ekologická udržitelnost jsou klíčovými faktory pro konkurenceschopnost turistických destinací a dobré životní podmínky jejich obyvatel, jakož i pro vytváření pracovních příležitostí a ochranu přírodních a kulturních atrakcí. (Kolektiv autorů, 2007: 62)

Problematika trvale udržitelného rozvoje je obsažena v dokumentu mezinárodních organizací UNWTO a WTTC jako rozpracování Agendy 21. Tento dokument je z roku 1996 a stanovuje podmínky a specifika CR. Je znám jako Agenda 21 pro průmysl CR: Směřování k environmentálně udržitelnému vývoji. (Stříbrná, 2008: 16)

V českém právním řádu je (trvale) udržitelný rozvoj definován v ust. § 6 zákona č. 17/92 Sb., o životním prostředí: Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.

Pokud je politika turismu v destinaci prosazována s cílem maximalizace kvalitního zážitku pro návštěvníka při současném zachování životního (fyzického) a sociokulturního prostředí, pak splňuje požadavek na udržitelný rozvoj destinace a je z dlouhodobého hlediska jediná správná. (Palatková, 2006: 47, 49) Především v rámci budování nových ubytovacích jednotek se lze částečně, popřípadě i úplně přizpůsobit požadavkům ochrany životního prostředí v mnoha směrech včetně:

- použití místních tradičních stavebních materiálů a architektonických stylů
- zachování životního prostředí divokých zvířat nebo vybudování nového, jestliže stavba ubytovací jednotky poškodí původní prostředí
- citlivého projektu, který ladí s tvarem terénu a okolní krajinou
- vhodné velikosti jednotky pro dané místo, i když ekonomické kalkulace si mohou vynutit jinou velikost
- zajištění, aby stavba jednotky neměla nepříznivý vliv na místní vodní zdroje odčerpáním příliš velké části jejich kapacity (Horner, Swarbrooke, 2003: 401)

Charakteristika trvale udržitelného rozvoje je úzce spojena s novým pohledem na ekonomický rozvoj, který by měl přihlížet k ekologickým principům, při co možná nejnižším znečištění životního prostředí a při zachování základního životního standardu lidí. (Kolektiv autorů, 2007: 14)

3.2.3 ŠETRNÁ TURISTIKA

Šetrná turistika je:

- „měkká“ forma turistiky, která je šetrná k životnímu prostředí

- „ekologická“ forma turistiky, která se chová ekologicky vůči životnímu prostředí
- forma turistiky, která neovlivňuje, resp. nemá negativní dopady do životního prostředí
- forma turistiky, která se negativní vlivy na životní prostředí snaží v maximální míře eliminovat, resp. se snaží, aby tyto dopady byly co nejmenší

Zatímco konvenční masová turistika klade důraz na zajištěné pohodlí ve velkých, technicky vybavených centrech (pláže, lyžařská střediska aj.) s obsluhou zajišťující unifikované služby, v poslední době se stále více prosazuje moderní trend, který požaduje individualitu a spontánnost, poznání a informace, místní odlišnosti, tradiční kulturu i přírodu. Zákazníci dávají přednost ubytování v rodinách, malých hotelech a penzionech, snaží se být nezávislí a objevovat nové. (Brodský a kol., 2006: 23-24)

Ze základních forem šetrné turistiky lze vyjmenovat následující: pěší turistika, cykloturistika, agroekoturistika (ekoagroturistika), vodácká turistika, lyžařská turistika, hipoturistika, kulturní, kulturně-archeologická, kulturně-architektonická turistika, historická, historicko-vojenská turistika, folklórní nebo národopisná turistika, železniční turistika, turistika za technickými památkami, regionální nebo oblastní (krajová) turistika, potápěčská turistika. (Brodský a kol., 2006: 26-27)

3.3 VYMEZENÍ PROBLEMATIKY SUDET

3.3.1 SUDETY PŘED ROKEM 1945

Původně geografický termín keltského původu Sudéta, doložený již ve starověkém díle Klaudia Ptolemaia, byl pojmenováním jednoho z pohoří ve střední Evropě, v překladu to znamenalo les kanců. Zahrnoval zpočátku zřejmě pouze pohoří na jihozápadě Slezska, ale záhy označoval celou soustavu pohoří od Krušných hor, Lužické hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory a Jeseníky. Území bylo od 10. století součástí Českého státu, resp. Zemí Koruny české, třebaže tu od 13. století žilo převážně německy mluvící obyvatelstvo.

Po vzniku Československa (dále jen ČSR) v roce 1918 se termínem Sudetenland označovala jedna ze čtyř provincií, které existovaly v důsledku snahy německé menšiny o odtržení pohraničí ČSR a jeho připojení k Německému Rakousku. Na počátku druhé světové války byl termín zneužit německými národními socialisty k rozbití ČSR, za

podpory obyvatelstva Sudet německé národnosti, sdružených do Sudetoněmecké strany. Po Mnichovské dohodě bylo jako Sudetenland označováno veškeré území odstoupené ČSR Německu. Po vzniku Protektorátu Čechy a Morava, se větší část území Sudet stalo územně správní jednotkou Třetí říše a zahrnovalo oblast od Domažlicka po Moravskou Ostravu s centrem v Liberci. Po porážce Německa byly Sudety vráceny zpět ČSR a zároveň, na základě souhlasu postupimské konference vítězných velmocí 1945 a Benešových dekretů, bylo ze Sudet vyhnáno cca 3 milióny Československých občanů německé národnosti. Tímto odsunem došlo v letech 1945 až 1947 k úbytku obyvatelstva o 32,9 %. (Sieber, 2008)

3.3.2 SUDETY PO ROCE 1945

První pokusy o oživení Sudet českým obyvatelstvem proběhly po druhé světové válce. Otázkou dosídlení pohraničí a jeho proměnou po odsunu českých Němců se po válce zabývaly nejen kompetentní státní instituce, ale také vědci a potažmo celá společnost.

V červnu roku 1945 napsal český krajinný architekt Ladislav Žák článek do deníku Mladá fronta, ve kterém se zabýval novou podobou pohraničí. Jeho reakce se stala pro budoucnost tohoto regionu prorockou. Oproti idealistickým plánům úřadu na 80 % zalidnění pohraničí Ladislav Žák již tehdy upozornil na možnost ponechat pohraničí poloprázdné a využít jej pro rekreační účely.

Stavby v Sudetech zůstaly po druhé světové válce prázdné a brzy podlehly nepříznivým klimatickým podmínkám a vykradačům. Jednotlivé domy se dokonce rozebíraly a vlakem posílaly např. na Slovensko, kde byly znovu sestaveny. Postupně se začaly vytrácet dominantní krajinné prvky, mezi něž patřily úvozové cesty se stromořadími, větrolamy, mostky přes potoky, krajinné vyhlídky, lavičky a drobné sakrální památky. Lidé se navíc těsně po válce báli přestěhovat do „nejněmečtějších“ oblastí Sudet. Na ruiny podél hlavních silnic od hraničních přechodů si stěžovali nejen místní obyvatelé, ale také cizinci a turisté. Vláda se proto rozhodla všechny opuštěné a zchátralé stavby v pohraničí zbourat.

Do léta 1946 se přihlásilo 130 tisíc kvalifikovaných zemědělců z potřebného půl milionu, což odstartovalo dosídlování pohraničí reemigranty a problémy soužití mnohonárodnostních menšin na tomto území. Na jednom místě se tak sešli lidé různých charakterů s rozličnými obyčejí a tradicemi.

Po roce 1946 rozhodla vláda o vzniku Vojenského výcvikového prostoru Prameny (dále jen VVP - vojenský výcvikový prostor) na území dnešního Slavkovského lesa. Brzy na to se však zjistilo, že hluk ve VVP ruší lázeňský provoz v Karlových Varech a okolí. Proto byl VVP Prameny zrušen a přesunut o kousek dál - do Doupovských hor.

Odchod člověka ze zapadlých koutů pohraničí znamenal návrat přírody, ticha a romantiky. Vzhledem k rozloze postiženého sudetského území se jedná o unikátní prostor, který nemá ve střední Evropě obdoby - jak pro svoji opuštěnost, tak pro ekologickou hodnotu. Údolí plná zaniklého života, zdivočelá krajina, neporušená příroda a chalupy s tajemnou minulostí se tak staly součástí české duše.

Připomínání zaniklých obcí se stalo novodobým fenoménem české společnosti a cestou jak zapustit v dosídlených pohraničních regionech kořeny. Územní plány řady obcí a měst počítají s využitím pro rekreaci, komerční ubytování a služby. Jedná se tedy hlavně o způsob jak vydělat peníze, nikoliv o promyšlený krajinný záměr. (Mikšíček, 2008)

3.3.3 PROBLÉMY ŽIVOTA – KDYSI A DNES

V Sudetech jsou některé věci a nectnosti krajiny patrnější, křiklavější. Byl zde uskutečněn drastický experiment, konfrontující krajinu a její paměť s obyvateli bez paměti. Obyvatelé – hospodáři zde byli nahrazeni obyvateli – konzumenty.

Obec kdysi nebyla jen hmotný statek, ale společenství lidí sdílejících společný osud. Veřejná prostranství byla místy setkávání, sdružování, nikoliv jen dopravními plochami a koridory. Krajina kolem byla hlavním zdrojem obživy, ale i poznání, kultury a odpočinku. Dnes se městská kultura často nekontrolovatelně rozrůstá do krajiny, podobna rakovině. Dostřednost sídel se stírá, duchovní dominanty zastínily dominanty bydlení, obchodu, spotřeby, správy. Ztratili jsme dovednost žít v sídlech, uzavření ve svých bytech, odstřižení od nevládných veřejných prostranství a vzájemně izolovaní ve virtuálních světech masových sdělovacích prostředků.

Programy obnovy venkova, revitalizace vodních toků, rekultivací a další by měly zdůraznit myšlenku, že již samotné cesty mohou být prožitkem, nikoli jen prostředkem pro dosažení cíle. (Picka, 2008: 8-9)

3.3.4 PARADOX VOJENSKÝCH VÝCVIKOVÝCH PROSTORŮ V SUDETECH

Liduprázdné prostory po odsunu německého obyvatelstva sváděly k umístění VVP. Paradoxně přes užití jako cvičiště těžké vojenské techniky jsou dnes i díky nepřístupnosti pro veřejnost příroda a krajina VVP územími s vysokou biodiverzitou a ekologickou stabilitou a jsou proto navrhovány do ptačích oblastí a evropsky významných lokalit výskytu chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů v rámci NATURY 2000. Těžké hospodářské a kulturní ztráty tak v nich představuje hlavně likvidace sídel, památek, dopravní a technické infrastruktury a na obyvatelstvo vázaných dovedností a kulturních tradic.

V současnosti roste tlak nejen na zpřístupnění některých VVP nebo jejich částí, ale úplné opuštění armádou, především pro podnikatelské aktivity v cestovním ruchu. Z hlediska ochrany přírody a krajiny to není příznivé a lze doporučit jen uvážlivé celoroční a někde jen sezónní zpřístupnění pro měkké formy turistiky. (Wiesner, 2008: 21)

3.3.5 KULTURNÍ BOHATSTVÍ V SUDETECH

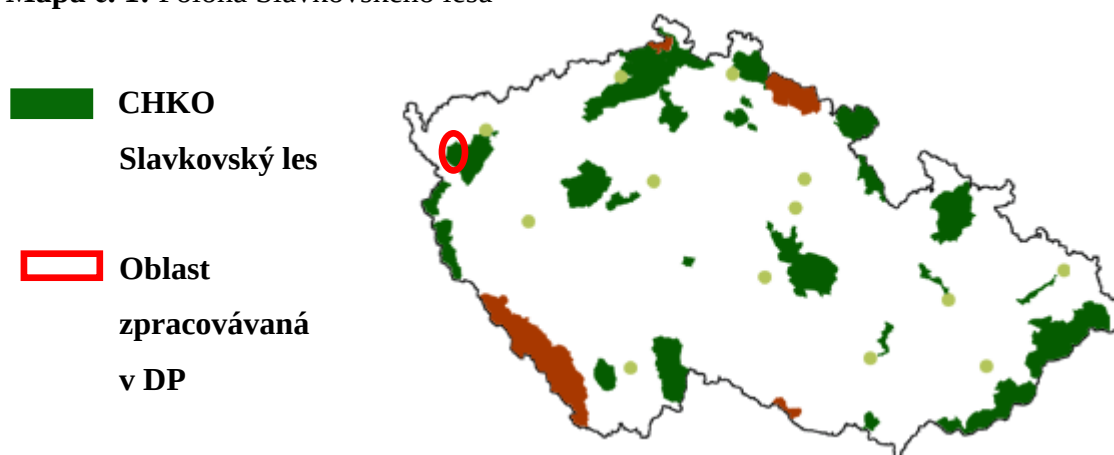
Mají památky nějakou národnost? Proč nám nevadilo a nevadí, že všemi ctěné chrámy sv. Víta na Pražském hradě či sv. Mikuláše na Malé Straně stavěli cizinci, Francouzi, Italové, ale převážně Němci, ale v pohraničí se památky po Němcích masivně ničily? Proč se považuje za přijatelné obnovovat židovské památky, ale u německých je to spojeno i tolik let po válce přinejmenším s rozpaky? Nespoluvytvářeli Němci s Židy a s Čechy základ kultury a kulturního bohatství Čech podstatným dílem? Je to tím, že ve vnitrozemí a v Praze jsme doma a máme tyto samozřejmosti zažité, zatímco v pohraničí tomu tak není a noví dosídlenci, od Romů až po Balkánce a Volyňské Čechy, tuto zkušenost nesdíleli a nesdílejí. Němce považují dodnes jen za vyhnaného nepřítele.

První vlaštovky obnoveného pocitu sounáležitosti a respektu k německému etniku a jeho odkazu se rodí rozpačitě, v bolestech, stíhány dodnes nevolí části populace. (Bukačová, 2008: 24)

4 VYMEZENÍ ZKOUMANÉHO ÚZEMÍ

Slavkovský les je z geomorfologického hlediska součástí Krušnohorské soustavy. Je nejzápadněji položenou chráněnou krajinnou oblastí v České republice. Vyhlášena byla v roce 1974 na rozloze 640 km² a zasahuje do čtyř okresů. Zahrnuje území Slavkovského lesa mezi Karlovými Vary, Kynšperkem nad Ohří, Mariánskými lázněmi a Javornou, jakož i části Tepelské vrchoviny, Doupovských hor, Chebské pánve a Tachovské brázdy.

Mapa č. 1: Poloha Slavkovského lesa



Zdroj: <http://www.ochranaprirody.cz/res/region-cs-map.gif>, 27.4.2010

Území CHKO pokrývají téměř ze tří čtvrtin rozlehlé smrkové lesy. Typickou rostlinou Slavkovského lesa je prha arnika, která je i ve znaku CHKO. Turistickou využitelností se území řadí k nejatraktivnějším v republice. Je to dáno především situováním mezi našimi nejvýznamnějšími lázněmi (Karlovy Vary, Mariánské lázně a Františkovy Lázně) a soustředěním cizineckého ruchu. Najdeme zde jinde se nevyskytující přírodní popřípadě technické fenomény. Navíc je i skvělou vyhlídkovou trasou. Po značených cestách se nabízejí přechody Slavkovského lesa územím minerálních pramenů, hadcového hřbetu a rašelinišť tajgového typu.

Diplomová práce vychází z výše zmíněného potenciálu a zaměřuje se na západní část Slavkovského lesa, především na zaniklé obce Slavkovského lesa.

5 SITUAČNÍ ANALÝZA

5.1 ANALÝZA SLOŽEK PRIMÁRNÍ NABÍDKY

Komponenty primární nabídky cestovního ruchu (přírodní, kulturně-historický potenciál) jsou utvářejícími podmínkami pro uspokojení potřeb a požadavků návštěvníků regionu. (Királ'ová, 2005: 2)

5.1.1 PŘÍRODNÍ POTENCIÁL

Přírodní potenciál destinace představuje soubor podmínek, které jsou významným činitelem a vnějším motivačním faktorem determinujícím účast na cestovním ruchu. Patří k rozhodujícím činitelům rozvoje cestovního ruchu v destinaci. (Királ'ová, 2003: 40)

5.1.1.1 GEOLOGICKÝ POTENCIÁL

Oblast CHKO je tvořena třemi morfologicky výraznými celky: karlovarským masivem na severu a severovýchodě, Slavkovským lesem (centrální část) a Tepelskou vrchovinou (část východní a jihovýchodní). Jižní hranice je tvořena výrazným poklesem podél tzv. mariánskolázeňského zlomu, ve východní části sem svým okrajem zasahují materiály Sokolovské pánve zbudované v tzv. oháreckém synklinoriu.

Pro vrchovinu Slavkovského lesa jsou charakteristické četné zbytky sopečných tvarů a vývěry minerálních pramenů na zlomech. Oblast Slavkovského lesa je tvořena převážně žulovými horninami. Jde o dva typy granitoidů: jednak starší žuly tzv. horského typu, druhý typ je mladší tzv. krušnohorský typ. (CHKO Slavkovský les: Geologie)

5.1.1.2 GEOMORFOLOGICKÝ POTENCIÁL

Slavkovský les je nevysoké, silně zarovnané pohoří, vybíhající k západu klínovitě do úhlu, sevřeného jihozápadní částí Krušných hor, Smrčinami a Českým lesem. Na severu, západě a na jihu je morfologicky dobře charakterizované a osamostatněné, na východě je hranice neurčitá. Na severu je hranicí údolí Ohře, respektive pokleslý terén Sokolovské pánve, proti němuž je blok pohoří ohraničen zlomovými liniemi. Jen v širším okolí Lokte je morfologická hranice méně výrazná a Ohře se tu zařezává mohutnými meandry přímo hluboko do podkladu porfyrovité žuly

loketské. Na západě a jihozápadě spadá pohoří strmými svahy k východnímu okraji neogenní chebské pánve, respektive dále na jihozápad do tachovského průlomu. Výrazné a vysoké svahy se táhnou ještě dále k východu směrem k Mariánským Lázním. Vymezení Slavkovského lesa proti Karlovarskému pohoří tvoří údolí říčky Teplé. Nad zarovnanou parovinou vyčnívají nevýrazné, ale rozsáhlé výšiny, většinou silně zalesněné vrcholy a vyvýšeniny, z nichž nejvýraznější jsou Lesný (983,5 m) Lysina (982,5 m), Kružný (864 m), Ovčák (897,9 m), Kamenná hora (793,7 m), Kozák (747 m). (CHKO Slavkovský les: Geomorfologie)

5.1.1.3 KLIMATICKÝ POTENCIÁL

Převážná část CHKO Slavkovský les leží na území s mírně chladným a mírně suchým létem a klasicky dlouhou zimou se sněhovou pokrývkou. Nejvyšší polohy Slavkovského lesa přibližně nad 750 – 800 m.n.m. se nacházejí v chladné klimatické oblasti, která se zde projevuje především delší zimou s relativně dlouhým trváním sněhové pokrývky a vlhkým létem.

Průměrné roční teploty vzduchu kolísají podle nadmořské výšky mezi 6,5 a 5 °C, nejchladnější je oblast Lysiny a Lesného. Průměrné teploty vzduchu nejteplejšího měsíce v roce (července) se pohybují v závislosti na nadmořské výšce od 16 do 14 °C, průměrná lednová teplota kolísá mezi -3 až -5 °C.

Nejvíce svlažovanou částí Slavkovského lesa je Lysinská hornatina (jihozápad) s dlouhodobým průměrným ročním úhrnem srážek nad 900 mm. Průměrné roční srážkové úhrny jsou na většině území CHKO Slavkovský les v rozmezí 600 – 800 mm. V průměru mají nejvyšší úhrn srážek letní měsíce, kdy naprší v průměru 60 – 80 mm. Nejnižší měsíční srážkové úhrny bývají nejčastěji od září do listopadu a v únoru až březnu (30 – 50 mm).

Počet mrazových dnů kolísá v průměru mezi 120 - 150 za rok, počet letních dnů mezi 20 – 40. Průměrná doba slunečního svitu v roce kolísá mezi 1600 až 1800 hodinami s relativní hodnotou osvitu okolo 35 %.

Převládají větry západní a severozápadní, zatímco nejnižší četnost vykazují větry jižní. (CHKO Slavkovský les: Klimatické poměry)

5.1.1.4 HYDROLOGICKÝ POTENCIÁL

Hlavním tokem, který odvádí vody ze střední části území CHKO, je Teplá. Řeka pramení v oblasti mokřadů ve výšce 784 m.n.m. severovýchodně od Mariánských

Lázní. Nejprve teče zarovnaným územím poloroviny. Před staletími zde vytvořená rybniční soustava slouží dosud. Zleva přibírá vodnatý Pramenský potok s Mnichovským potokem a Dolský potok se Zlatým potokem. Pravostrannými přítoky jsou Otročínský (Debrný) potok a Bečevský (Tříslový) potok. Posledním větším přítokem Teplé je Lomnický potok s Dražovským potokem, který ústí do údolní nádrže Stanovice.

Výnam je přikládán Lipoltovskému potoku, který odvodňuje západní a severozápadní část území do Ohře společně s přítoky - Podleským potokem, Velkou Libavou s přítokem Malou Libavou, Lobežským potokem a Dlouhou stokou s přítoky Čistý potok a Stříbrný potok. Na Velké Libavě byla v 60. letech 20. století vybudována vodárenská nádrž. (CHKO Slavkovský les: Vodopis)

5.1.1.5 BIOLOGICKÝ POTENCIÁL

V CHKO Slavkovský les roste celá řada velmi zajímavých, vzácných a chráněných druhů rostlin. Největšími klenoty je endemitní druh – rožec kuříčkolistý a svízel sudetský. Rožec kuříčkolistý roste pouze v centrální části Slavkovského lesa, jinde na světě ho nenalezneme. Svízel sudetský se kromě Slavkovského lesa vyskytuje už pouze v krkonošských karech. Podobně jako rožec kuříčkolistý roste i svízel sudetský pouze v centrální části CHKO, většinou na stanovištích v blízkosti skalních výchozů.

Samostatnou kapitolou vzácné květeny Slavkovského lesa jsou rostliny z čeledi orchidejovitých, jejichž populace již čtvrtým rokem podrobně sledují místní členové Českého svazu ochránců přírody. Nejčastější orchidejí Slavkovského lesa je bezesporu prstnatec májový. V květnu bývají jeho květenství ozdobou vlhkých luk. V lesních prostranstvích mohou návštěvníci obdivovat další rozmanité druhy orchidejí v období od května do srpna.

Další skupinou zajímavých a často i vzácných druhů rostlin jsou ostřice, které jsou však pro laika vzhledově mnohem méně atraktivní, navíc jsou velice těžko rozpoznatelné a nezřídka jsou považovány jednoduše za “trávy”. Nejvíce druhů ostřic najdeme na vlhkých stanovištích, při okrajích vodních ploch a podobně.

Také kapradiny jsou ve Slavkovském lese zastoupeny řadou vzácnějších druhů – sleziníkem klamným a sleziníkem hadcovým, na amfibolitových skalách roste vzácně kapradinka skalní. Zvláštní dvojicí vzácných kapradin jsou vratičky, které nám mohou na první pohled kapradiny připomínat jen velmi vzdáleně. Na vřesovištích či pastvinách

můžeme najít vratičku měsíční, mnohem větší vzácností je nález vratičky heřmánkolisté.

Z dalších vzácných druhů jmenujme vrbu borůvkovitou, bahničku chudokvětou, kociánek dvoudomý, hořec hořepník, všivec bahenní, bařičku bahenní, přesličku luční, vranec jedlový, lilii zlatohlavou, kosatec sibiřský, upolín evropský a masožravé rostliny - tučnici obecnou a rosnatku okrouhlolistou.

V CHKO Slavkovský les převažují souvislé lesní komplexy, v nichž je dominující dřevinou smrk. Jsou tu proto nejpočetnější druhy zvěře vázané na toto prostředí., např. sýc rousný, kulíšek nejmenší, výr velký, čáp černý apod. V posledních letech se rozšířil krkavec velký a objevil se rys ostrovid. Pověstná z trofejního hlediska je zdejší populace jelena evropského, rozšířil se zde i jelen sika.

Na území Slavkovského lesa leží řada zimovišť netopýrů, z nichž některá patří k nejvýznamnějším na západě Čech. Mnohde jsou to stará hornická díla. Zatím v nich bylo zjištěno 10 druhů.

Otevřenou krajinu tvoří hlavně zemědělské plochy, u nichž v posledních letech výrazně poklesla intenzita obhospodařování.

Z obojživelníků je nutno uvést čolka obecného, čolka horského a skokana ostronosého. Na rašeliništích se pravidelně objevuje žluťásek borůvkový. Z vázek bylo zjištěno 25 druhů. (CHKO Slavkovský les: Flóra, Fauna)

5.1.2 KULTURNĚ - HISTORICKÝ POTENCIÁL

Kulturně-historické předpoklady vyplývají z výsledků tvořivé činnosti člověka a souvisejí s historickým vývojem území. Předmětem zájmu turistů jsou architektonické památky, muzea a galerie, archeologické lokality, technické památky, významné parky i památky lidové architektury. Mezi nejvýznamnější cíle cestovního ruchu proto kromě přírodně zajímavých území patří města, která soustřeďují větší množství kulturních památek, i jednotlivé kulturně-historické lokality. (Holeček, Mariot, Střída, 2005)

5.1.2.1 STÁVAJÍCÍ STAV

1) Bystřina (Reichenbach)

Německý název Reichenbach se odvozuje z výrazu „Dorf am reichen Bache“, což znamená „ves nad potokem bohatým vodou“. Z tohoto významu pojmenování vsi vychází i český název Bystřina. První písemná zmínka je z roku 1370. Na potoku Velká

Libava stály dva mlýny s pilou – Dorchnerův (Dorchemühle) a U Smrku (Fichtenmühle). Jejich zbytky jsou dodnes viditelné. Někdejší majitel zaniklého Dorschnerova mlýna, Franz Neumann, nechal kolem roce 1900 prokopat pod kopcem ve skále tunel, dlouhý několik set metrů, aby získal více vody pro pohon pily. Tunel se kopal vleže a místy je jen 60 cm vysoký. Nověji sloužil pro koupaliště.

Zánik obce přineslo začlenění do VVP a v 60. letech 20. století byla na části katastru založena chatová osada Bystřička. (Kostelní Bříza: Bystřina – Reichenbach)

2) Čistá (Lauterbach)

Jméno města bylo odvozeno podle potoka (Luter = jasný, čistý, Bach = potok), který tekl v jeho blízkosti a od první poloviny 14. století se na něm začalo s rýžováním cínu. Přívlastek město – Stadt, byl ke jménu přidán kvůli rozlišení několika stejnojmenných sídel nacházejících se blízko sebe.

První písemné zprávy o Čisté jsou z období kolem roku 1370, kdy je uvedena na seznamu leuchtenberských lén. Největší sláva Čisté byla spojena s těžbou cínu v 16. století v době vlády Pluhů z Rabštejna. Dne 20.6. 1551 bylo Čisté uděleno právo užívat svou vlastní značku k označení zde vytěženého cínu a mohla používat svoji pečeť a městský znak. Toto období bylo obdobím největšího rozkvětu. Byl postaven kostel, město mělo svůj vlastní pivovar, sladovnu, lázně, jatka a městský vodovod.

V roce 1772 postihl město katastrofální požár, ve kterém shořel i původní kostel, radnice a s ní i většina písemností. Nový kostel, zasvěcený archandělovi Michaelovi byl na stejném místě postaven v letech 1774-1775.

V roce 1918 patřila Čistá k nově vzniklé Československé republice, ve 30. letech ji ovládla Sudetoněmecká strana a po mnichovském diktátu patřila k územím odtrženým od ČSR. Národnostní složení obyvatel bylo většinou německé, snad i právě proto odevzdali ve volbách do říšského sněmu 100 % hlasovacích lístků pro navrženou nacistickou kandidátku. Dne 8. května 1945 vstoupily do města oddíly 3. americké armády generála Pattona a v letech 1946-47 byl proveden odsun německého obyvatelstva. Na jaře roku 1946 byla Čistá začleněna do vojenského prostoru Prameny a museli se z ní vystěhovat i poslední obyvatelé. Brzy poté ji v roce 1948 zcela zničila dělostřelecká palba při natáčení instruktážního armádního filmu "Boj o osadu. Tím se uzavřela smutná historie královského horního města, které nesmělo být v dobách totality dokonce ani uváděno v mapách. Celkovou zkázu dokonala těžba uranu přímo po obvodu bývalého města. Čistou tak dnes připomíná už jen dřevěný kříž v místech

bývalého hřbitova a kamenný pomníček v místě bývalého náměstí, který zde byl postaven na počátku devadesátých let. (Beranová, 2005: 19)

Obrázek č. 1



Obrázek č. 2



Čistá - pomník za zaniklou obcí

Čistá – náměstí, škola, obchod z r. 1908

Zdroj: Beranová, R., V.: Zaniklé obce na Sokolovsku. Krajské muzeum Sokolov, 2005

3) Hrušková (Birndorf)

Původní pojmenování obce znělo Nothafsgrün a vyjadřovalo vlastnický vztah – Nothaftova novina. Toto pojmenování se udrželo do 16. století, kdy se postupně začalo užívat názvu Birndorf, vyjadřující skutečnost, že v obci bylo mnoho hrušní.

Prvně je Hrušková zmiňována v roce 1290, kdy Nothaftové prodali několik zdejších usedlostí waldsasskému klášteru. Z toho je zřejmé, že musela být založena již dříve, pravděpodobně v polovině 13. století. V roce 1680 se stala jedním z center nevolnických nepokujů na Sokolovsku.

Zkázu znamenalo začlenění obce do vojenského pásma, ale protože byla na jeho okraji a sloužila k ubytování vojáků, nebyla zcela zničena. Díky chataření a chalupaření začala Hrušková zase postupně ožívat. (Beranová, 2005: 31)

4) Kostelní Bříza (Kirchenpirk)

Původně německá kolonizační ves Kostelní Bříza bývala leuchtenberským lénem a v nejstarších dobách se jmenovala pouze Pirk, tj. Bříza. V letech 1420 - 1431 proběhlo pět marných křížových tažení Zikmunda proti husitům v Čechách. Odvetná výprava husitů směřující proti Chlumu nad Ohří prochází okolím Kostelní Břízy.

Rozkvět nastal za panství rytíře Jana Václava Turby. V roce 1767 zde nechal vystavět zámek a později i školu. Posledním majitelem zámku a panství byl baron Viktor von Brandt, který vysídlil v roce 1946 do Rakouska. Důležitým mezníkem pro

zdejší oblast byl rok 1946, kdy byl zřízen Vojenský prostor. Z původních obyvatel Kostelní Břízy německé národnosti se vyhnuly vysídlení pouhé dvě rodiny. V roce 1974 bylo uděleno čestné občanství herci Karlu Hegerovi, který zde slavil své 65. narozeniny, během natáčení filmu Sedmého dne večer.

Mezi nejvýznamnější památky Kostelní Břízy patří pozdně barokní kostel svatého Petra a Pavla. Je ceněn především díky jedinečnému souboru kamenných reliéfů šlechtických erbů, vsazených do zdiva jeho lodi a věže. V sousedství kostela stojí dům s hrázděným patrem nazývaný Zartnerův hostinec. Svému účelu slouží dodnes, za pozornost stojí především sál. Ten však až do své rekonstrukce v "Akci Z" sloužil jako opravena zemědělských strojů. Dům v barokním stylu je patrně nejdochovalejší ukázkou lidového stavitelství s užitím hrázděné architektury v celém Slavkovském lese. Od roku 1997 je zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek. Jméno hostinci dala rodina Zartnerů, potomků věhlasného lidového muzikanta Antona Zartnera (1836 - 1921), který hrál na housle v oblíbené dudácké kapele z Bystřiny. Ta si na živobytí vydělávala hraním v lázeňských městech a její hlavní atrakcí byl právě houslový virtuos Zartner. Ten proslul hraním na housle s rukama za zády, díky čemuž si vysloužil žertovnou přezdívku "Arschgeiger des Kaiserwaldes". Po roce 1945 je dům nazýván "Panský dům".

Vrchnost obývala nedaleký zámek, obklopený nádherným parkem, ceněným pro skladbu dřevin a množství vzácných stromů. Patrně nejvzácnějším exemplářem parku byl starý Sekvojovec obrovský, jenž patřil mezi několik málo exemplářů v Čechách a rostl v nejvyšší nadmořské výšce. Vzácný strom byl chráněn památkovým úřadem. V roce 1976 se na místní raritu přijela podívat početná skupina ochránců přírody z Karl Marx Stadtu, která si však vzácný strom mohla prohlédnout pouze z dálky, protože park byl zarostlý neproniknutelným křovím. Osudným se pro exotický strom stala krutá zima 1978 - 1979, kdy podle RNDr. Michálka velikán umrzl. Park je zejména na podzim pěkně zbarven mohutnými červenolistými buky, na jaře zase kvetoucími starými rododendrony, zajímavé jsou i roubované smuteční břízy, jedlý kaštan, Tsuga Canadensis a také mohutné javory, tisy a jilmy. Není příliš rozlehlý, ale svojí hodnotou představuje kulturní památku. V současné době je zámecký park díky městu Březová u Sokolova po revitalizaci a navrátit by se v nejbližším období měl i skvost parku – Sekvojec obrovský.

Zámek vlastní ruský majitel Lukman Lukmanov, který ho koupil se záměrem vystavět zde své sídlo. V únoru 2007 byl zámek v Kostelní Bříze na návrh Lukmanova

vyškrtnut ze seznamu kulturních památek. Pochybením památkářů Městského úřadu v Sokolově tak přišel region o další památku. Podnikatel měl zájem i o koupi přilehlého parku, což se mu nezdařilo. (Kostelní Bříza)

5) Krásná Lípa (Schönlind)

Krásná Lípa ležela na křižovatce cest z Kostelní Břízy na Lazy a zaniklou obec Ostrov zhruba v místech, kde je dnes vodárenská nádrž. Ke svému českému názvu přišla v roce 1923, kdy byl doslova počestěn původní název německý. Založena byla pravděpodobně ve 13. století. První písemné zmínky jsou z roku 1370, kdy je uvedena v seznamu leuchtenberských lén. Obyvatelstvo se zde živilo buď pěstováním obilí, lnu, brambor a chovem hovězího dobytka, nebo jako dřevorubci, či uhlíři.

Od počátku 16. století, až do svého odchodu ze země v roce 1628, byl ve vsi pánem Jeroným ze Štampachu. V polovině 17. století získal ves Adam Melchior z Mossern, držitel Rovné a Vranova. Od konce 18. století žila v Krásné Lípě židovská komunita. V roce 1810 získal Krásnou Lípou významný podnikatel Jan David Starck. V roce 1847 dosáhla obec největší zalidněnosti.

Nejvýraznější ranou do dějin Krásné Lípy, byl podobně jako v ostatních obcích oblasti Slavkovského lesa odsun německého obyvatelstva po druhé světové válce. V roce 1948 bylo území začleněno do VVP. Dělostřeleckou palbu nepřežil ani starobylý zámek, který zde postavili Štampachové v roce 1588.

Z celé obce tak do dnešních dnů zůstal zachován pouze zarostlý židovský hřbitov, jako ne příliš důstojná památka na početnou židovskou komunitu obývající kdysi tuto obec. Nedaleko hřbitova stávala židovská synagoga, která jako jedna z mála v oblasti Slavkovského lesa nebyla vypálena, ale zatopena údolní nádrží. Její trosky jsou údajně dodnes na dně této přehrady. Zvláštní pozornost si zasluhuje i mohutná prastará lípa. (Beranová, 2005: 43)

6) Týmov (Tiefengrün)

Týmov byl malou osadou, která se rozkládala asi v polovině vzdálenosti mezi zaniklými vesnicemi Krásnou Lípou a Studánkou. První písemná zmínka o Týmově pochází z roku 1370. Nejstarší dochovaný tvar názvu osady zněl Dymgrün. Jazykovědci se již v 19. století přeli o to, zda jméno vesnice souviselo se zlodějskou činností jejích obyvatel, nebo zda vystihovalo polohu osady v údolí.

Zemědělství, dobytkářství a práce v lesích nestačily obyvatelstvo dostatečně uživit, a proto mnozí odcházeli za prací do průmyslových podniků a dolů v okolí Sokolova. Nedaleko Týmova stával do 90. let 19. století na Velké Libavě mlýn zvaný Froshmühle (Žabí mlýn). Jméno prý měl od nezvykle velkého výskytu žab v této končině. V 90. letech mlýn do základů vyhořel a již nebyl obnoven. V 50. letech 20. století ves zcela zanikla, v těsné blízkosti se dnes rozkládá rozsáhlá obora. (Kolektiv autorů, 2006: 56)

7 - 8) Horní a Dolní Lazy (Ober und Unter Perlsberg)

Původní pojmenování obce je odvozeno od osobního jména Bero (později Perl) a znamenalo tedy Perlova hora. Podle pověsti byl název odvozen od výskytu granátů, nazývaných perly. Český název Lazy byl stanoven v roce 1948 a vyjadřuje polohu obce na svahu. Lazy jsou prvně zmiňovány v seznamu leuchtenberských lén z období kolem roku 1370. Zkázu obce znamenalo začlenění do VVP.

V Horních Lazech se zachovala alespoň malá část původní zástavby, Dolní Lazy již připomíná vedle zarůstajících a zčásti podmáčených základů domů pouze výklenková kaplička obnovená v roce 1999.

V Horních Lazech stávala od roku 1864 škola. Nová dvojtřídní škola byla postavena v roce 1905 a stojí zde dodnes. Naproti škole bylo pekařství a vedle něj pomník obětem 1. světové války. V Lazech působil od roku 1893 spolek dobrovolných hasičů, od roku 1922 mužský pěvecký spolek „Waldheimatsang“, později vzniklo ochotnické divadlo a německý „Turnverein“.

V Dolních Lazech stávaly železné hamry. Na potoce Velká Libava stál mlýn na mouku, o kousek dál dvě pily. Pily zpracovávaly především dřevo pro hnědouhelné doly v Sokolovské pánvi. V Dolních Lazech působil spolek dobrovolných hasičů, pěvecký sbor a byla zde i kapela, jejíž jádro tvořil J. Jäger a Stingl. (Beranová, 2005: 49)

9) Lobzy (Lobs)

Obec Lobzy stále existuje. Kdyby však navštívil nějaký pamětník původních Lobzů, z doby před 100 lety, ty dnešní, asi by se notně podivil.

Lobzy leží na náhorní planině, ohraničené Zlatým a Paseckým vrchem. Jejich název pochází pravděpodobně ze staroslovanského slova „Lobez“, znamenajícího podemílání, což je v souvislosti s nedalekým Lobežským potokem docela výstižné.

První písemná zpráva pochází z roku 1370, kdy jsou Lobzy na seznamu leuchtenberských lén. Mezi nejvýznamnější památky této farní vsi patřil bezesporu kostel svatého Vavřince, který byl v době luteránské reformace obsazen protestantským predikantem. Podobně jako v dalších odlehlých obcích Slavkovského lesa byl problém zajisti pro místní faru duchovního, a tak luteránská víra přetrvávala, u místních obyvatel i přes přísné zákazy, ještě dlouhou dobu po porážce českých stavů na Bílé Hoře. V polovině 18. století patřily celé Lobzy Nosticům.

Z písemných pramenů je známo, že minimálně od roku 1757 fungovala v obci škola. Zajímavostí je, že téměř po dvě století v ní zajišťoval výuku učitelský rod Krausů, v němž se učitelské povolání dědilo z otce na syna. Z této dynastie byl pro současnost nejvýznamnější Karel Kraus (1764-1826), který v roce 1816 věnoval Nosticům sbírku „Lobser Liederhandschritz“ (Lobezská sbírka lidových písní). V jejím rukopise bylo sebráno 47 místních lidových písní s udáním jejich původu a zaznamenáním melodie.

Náhlému rozkvětu náhorní obce udělaly drsnou přítrž dvě světové války a následné vystěhování původních obyvatel v roce 1946. Podle záznamů učitele Franze Fenkla zde v roce 1946 žilo 387 obyvatel, z nichž 339 muselo obec nuceně opustit. Zbylých 48 lidí bylo vystěhováno po zřízení VVP Prameny, do jehož teritoria Lobzy patřily. Během vojenské správy byla původní obec srovnána se zemí. (Kolektiv autorů, 2006: 40)

10) Paseka (Schwand)

Malá kolonizační osada Paseka byla založena německými kolonisty v zalesněném kopcovitém terénu, který bylo třeba nejdříve vymýtit. Od starého německého výrazu „swenden“ (způsobit, aby něco zmizelo, nebo vymýtit) také pochází i její pojmenování. Dnes připomínají bývalou ves jen ojedinělé zplanělé ovocné stromy a houštím zarostlé základy několika stavení. První písemná zmínka o Pasece pochází až z roku 1454. Paseka patřila k loketskému panství, ale v roce 1553 přešla do dědičné držby sokolovských Šliků. Jako konfiskát ji s dalšími místy získali po Bílé Hoře Nosticové. Nově se tu v omezeném rozsahu pěstoval chmel. Vedle zemědělství a dobytkařství je v katastru mezi způsoby obživy zapsáno i dřevařství a domácí předání.

Když skončila existence VVP, zanikla i osada Paseka. Bývalá ves začala rychle zarůstat houštím a lesem a kdysi kultivovaná krajina se změnila v divočinu, jež je dnes pouze domovem zvěře. (Beranová, 2005: 57)

11) Louka (Grün)

První písemná zpráva o vsi je z roku 1354, kdy ji tepelský opat prodal pánům z Rýzmburka, kteří ji připojili k bečovskému panství. Na počátku 20. století se začal v Louce rozvíjet turismus – okolní krajina i pramen Grünské kyselky byly vyhledávanými místy lázeňských hostů, a proto začalo v obci přibývat hostinců. Jednou z nejvýznamnějších rodin v obci byli Zulegerovi, kteří po nějaký čas stáčeli místní kyselku. Nedaleko stáčírny stála i malá lázeňská budova s kolonádou.

Zkázu znamenalo pro obec začlenění do vojenského pásma, ke kterému došlo až v roce 1950. Budovy byly pouze využívány, nikoli udržovány, a proto následovaly demolice již neobyvatelných domů.

V obci stával kostel svatého Václava z let 1724 – 1728, který byl postaven na místě starší kaple. V blízkosti kostela stávala fara z roku 1788. Stavby byly ve druhé polovině 80. let 20. století zničeny. Ze spolků v Louce působili dobrovolní hasiči, mužský a smíšený pěvecký sbor a fotbalový klub. (Beranová, 2005: 59)

12) Milíře (Kohling)

Pojmenování obce bylo odvozeno od milířů na pálení dřevěného uhlí, které se zde hojně vyskytovaly. Český název stanovený v roce 1947 respektuje význam tohoto pojmenování. První písemná zpráva o Milířích je z roku 1433. Do roku 1850 byly samostatnou obcí. Zánik obce je spojen s jejich vylidněním po odsunu německého obyvatelstva a se začleněním do vojenského prostoru. (Beranová, 2005: 63)

Pozn.: Obec Milíře, obdobně jako město Čistá, měla svého jmenovce v oblasti sokolovské uhelné pánve. V historických pramenech tyto obce často splývají a dochází tak k uvádění mylných historických faktů.

13) Ostrov (Wöhr, Verda)

Zaniklá vesnice Ostrov (německy Wöhr) se objevuje v písemných pramenech poprvé jako leuchtenberské léno kolem roku 1370 pod jménem Werde. Pojmenování mohlo být odvozeno buď od slova Wert znamenající ostrov, zem mezi močály a nebo

od slova Wart označující dvorec, venkovské sídlo. Vzhledem k tomu, že v současnosti je bývalá obec podmáčená, je možné, že v minulosti v okolí nějaká mokřina byla.

Do doby třicetileté války možná spadají nálezy, které připomíná již německá vlastivěda z roku 1898. V okolí vesnice se totiž čas od času nacházely stopy dávných bojů – jednotlivé hroby, podkovy, šavle a další součásti vojenské výstroje a výbroje.

Už před rokem 1847 byla v Ostrově škola, umístěna v samostatném stavení, v jehož zděné části byl učitelský byt, dřevěná, roubená část domku sloužila jako třída, „klasa“. V minulosti býval nedaleko Ostrova i železný hamr. Před druhou světovou válkou žilo v Ostrově asi 230 lidí. Na počátku 50. let 20. století vesnice zcela zanikla. (Kolektiv autorů, 2006: 43)

14) Prameny (Sangerberg)

Původní pojmenování Sangerberg bývá vysvětlováno buď jako hora snopů obilí nebo od založení vsi na vyždářené půdě. Český název Prameny byl stanoven v roce 1947 a odvozen byl od skutečnosti, že v obci vyvěrají prameny železité kyselky.

První písemná zpráva je z roku 1357, kdy sem Rýzmburkové dosadili faráře – v té době zde již stál kostel. Prameny původně vznikly jako hornická osada v blízkosti naleziště cínu. V roce 1380 je Bořek z Rýzmburka povýšil na městečko. To se ale nerozvíjelo a tak své výsady ztratilo.

Obyvatelstvo Pramenů se v minulosti živilo nejdříve hornictvím. Těžba cínu měla svůj vrchol v 16. století. Stříbro se těžilo až do roku 1850, ale pouze v malém množství. Po úpadku hornictví obstarávalo obživu zemědělství a obchod a ve druhé polovině 19. století se začalo rozvíjet lázeňství. Na okraji obce, v blízkosti vývěru železité kyselky byla v letech 1872 – 1878 postavena budova Alžbětiných lázní. Stavba byla provedena ve švýcarském stylu a zapadala tak do okolní podhorské krajiny. Po druhé světové válce bylo v lázních umístěno plicní sanatorium, které bylo záhy zrušeno, neboť Prameny byly začleněny do vojenského prostoru. Lázně se v 60. letech 20. století přeměnily na domov důchodců, který v roce 1985 vyhořel a byl dán do demolice. Zkáze nešel ani kostel sv. Linharta, původně gotický, přestavěný v 17. století. Kostel byl v roce 1956 pro svůj havarijný stav zbořen, aby nebudil pohoršení. (Beranová, 2005: 73)

15) Rovná (Ebmeth)

Původní obec Ebmeth stávala kousek níž pod současnou Rovnou. První písemná zpráva pochází z roku 1370. Obec je podobně jako spousta okolních uvedena v seznamu

leuchtenberských lén. Ves však neměla vlastní svatostánek, proto patřila farností k bývalému Vranovu. Obyvatelé se živili převážně prací v zemědělství, nebo hornickou činností v nedalekém olověném dole nazvaném Filip Jakub a Jan Baptista.

Svého maximálního růstu dosáhl Ebmeth v roce 1900. V Rovné vznikl spolek dobrovolných hasičů, pěvecký spolek, fungovala zde škola a také hospoda. Dvacáté století ovlivněné dvěma světovými válkami již mnoho radostných událostí do místních dějin nepřineslo. Začleněním obce do VVP Prameny rok po válce bylo pro původní Rovnou konečným ortelem. Většina domů byla za vlády armády pobořena, zbytek vzal za své v 50. letech při akci „Úklid pohraničí“. (Beranová, 2005: 79)

16) Studánka (Schönbrunn)

Kolonizační vesnice Studánka se rozkládala v mělké kotlině mezi vrchy Slavkovského lesa, které v jejím blízkém okolí vystupují do výše kolem 650 metrů. V minulosti náleželo do katastru Studánky několik mlýnů, neboť v okolí vesnice tekla Malá Libava a Velká Libava. Ve vsi býval i obecní rybník a čtyři další malé rybníčky. V první písemné zmínce z roku 1311 se hovoří o jakémsi Tautu ze Schonprunu, který byl zemským soudcem v Chebu.

V době povstání českých stavů proti Habsburkům byla Studánka součástí majetku protestantského šlechtice Jaroslava Hoffmanna z Kamenného Dvora. Hoffmann uprchl po Bílé Hoře před trestem ze země a jeho jmění bylo zkonfiskováno. V Berní rule v roce 1654 je již Studánka vedena jako součást metternichovského panství Kynšperk.

Od 18. století se v okolí vesnice pěstoval chmel. Část vesničanů si přivydělávala předemím a prodejem vápna a dříví. Před koncem 19. století se v obci zpracovávalo lněné semeno na olej. Ve vesnici byla hospoda, škola a stranou od ní byl vrchnostenský lesní úřad. Zemědělství, dobytkařství a práce v lese sice stále zůstávaly hlavním zdrojem obživy většiny obyvatelstva, ale mnozí museli za prací docházet do vzdálených míst.

Po zrušení vojenského pásma převzaly zdejší půdní a lesní fond Sdružené zemědělské a lesní závody, národní podnik Kynžvart a v sousedství zaniklé vesnice byla vybudována rozlehlá čtyřsethektarová obora Studánka pro daňky a muflony. (Kolektiv autorů, 2006: 51)

17) Smrkovec (Schönficht)

Bývalý Schönficht se nacházel v severozápadní části Slavkovského lesa v nadmořské výšce 700 metrů n.m. Nejstarší písemná zpráva pochází z roku 1355 a týká se výměny kněze v místním kostele svatého Václava, který byl nejvýznamnější památkou Smrkovce. Dějiny obce byly od svého počátku úzce spojeny s hornictvím. Dobývala se převážně železná ruda a stříbro. Díky těžbě těchto významných surovin propůjčil v roce 1550 král Ferdinand I. Schönfichtu hornické svobody, z nichž nejvýznamnější bylo právo týdenního trhu. Rozkvět hornictví ukončilo až protireformní hnutí v 17. století, kdy byli evangeličtí horníci vyhnáni. Obec od 16. století, v souvislosti s historickými událostmi, měnila často své pány, byli jimi například jezuité a po nich na delší dobu rod Metternichů.

Obyvatelstvo nemělo ve zdejší krajině jednoduchý život. Chudá políčka nedokázala uživit početné rodiny a muži odcházeli po otevření uhelných dolů za prací do falknovského revíru. Přes svůj těžký úděl však byli Schönfichtští proslulí svou dobrosrdečností a veselostí. Do podvědomí širého okolí se vepsaly především bujaré oslavy Jubel und Trubel, následující po církevním svátku svatého Václava. V souvislosti s místním lesem je zajímavá pověst, podle které zde měl svůj brloh lesní duch Kober. Obr, který v leccem připomínal krkonošského Rýbrcoula (známého jako Krakonoš) a strašily se jím schönfichtské děti, pobíhající po lesích. (Kolektiv autorů, 2006: 49)

18) Vranov (Frohnau)

Vranov byl pojmenován svými zakladateli, slovanskými osadníky, pravděpodobně podle staročeského jména Wran. První písemná zpráva o obci je z roku 1246, kdy král Václav I. propůjčil vranovský kostel řádu křížovníků s červenou hvězdou. Od roku 1542 až do konce 16. století patřil Vranov rodu Šliků. V roce 1612 jej získali Štampachové, kteří však museli po roce 1628 opustit kvůli svému vyznání Čechy a obec začala často střídat své pány.

K nejvýraznějšímu úpadku došlo po druhé světové válce, kdy byla většina obyvatel německého původu odsunuta a jelikož již bylo zřejmé, že zde vznikne vojenský újezd, nebyl Vranov dosídlen českým obyvatelstvem.

Nejvýznamnější památkou bývalé obce Vranov byl kostel svatého Jakuba Většího z první poloviny 13. století se zvonicí a dvěma velkými zvony. K vnitřnímu

vybavení patřila i socha Panny Marie s Ježíškem v růžovém věnci, kde byly jednotlivé růžičky vytvořeny z větších a menších skleněných perel.

K nejznámějším rodákům patřil hudební pedagog Josef Lugert (1841-1928), který působil jako profesor na konzervatoři v Praze a v roce 1876 se stal inspektorem státních hudebních škol. Josef Lugert napsal několik hudebních učebnic, klavírní a komorní skladby, serenády a také symfonii. Dalším významným rodákem z Vranova byl hoteliér Josef Hammerschmid, který po svém otci zdědil významný hotel „Stadt Weimar“ v Mariánských Lázních (dnes Kavkaz). V tomto paláci obdivoval kdysi Goethe mladičkou Ulriku von Lewetzow, jež ho zdědila po smrti své matky. Byl to právě vranovský rodák, kdo v tomto významném hotelu několikrát na přelomu 19. a 20. století hostil anglického krále Edwarda, který si jeho služby pochvaloval a štědře platil. (Beranová, 2005: 97)

19 - 20) Horní a Dolní Žitná (Ober und Unter Rockendorf)

Vesnice Žitná se rozkládala v sousedství dnešní silnice ze Zlaté do Lazů takřka při samé hranici sokolovského okresu s Chebskem. Níže položenou Dolní Žitnou dnes nepřipomíná vůbec nic. Zaniklou ves překryl téměř souvislý porost bolševníku a houští.

První písemná zmínka o Žitné pochází z roku 1370 a ves je v ní jmenována Rokkendorf. Vznik německé kolonizační osady nejspíše souvisí s prastarým dobýváním rud, jehož stopy našel významný báňský odborník Ing. Ant. Frieser všude v okolí Žitné, Lazů a nedalekého zaniklého Smrkovce. Frieser z těchto stop usuzuje na středověké dobývání stříbra, tuhy a snad i zlata.

Po třicetileté válce patřila převážná část Žitné třináctileté slečně Anně Margaretě z Hlavna. Za Kryštofa Ernesta byla v Horní Žitné postavena barokní zámecká kaple sv. Trojice (1757-1763). Barokní inventář kaple včetně dřevěných soch pocházel nejspíše z dílen umělců regionálního významu. Vzhledem k velké nadmořské výšce vesnice a chladnému podnebí se tu pěstovalo především žito, brambory, řepa a len. Vesničané se živili i dobytkářstvím, dřevařstvím, pálením uhlí, přadláctvím, tkalcovstvím nebo podomním obchodem.

Dle vzpomínek německých starousedlíků stával nedaleko pomníku panský zámek, zámecká kaple, vrchnostenský pivovar a velký panský dvůr.

Jedinou památkou na Horní Žitnou je veliký hrubě opracovaný kámen, na němž byla kdysi umístěna deska, připomínající padlé v první světové válce. Horní i Dolní Žitná byly zničeny v 50. letech 20. století. (Kolektiv autorů, 2006: 57)

5.1.2.2 TECHNICKÉ PAMÁTKY

Důl Jeroným

Důl Jeroným se nachází u bývalého města Litrbachy - Čistá, nedaleko silnice z Krásna do Podstrání. Hlubinně se zde začal cín dobývat na počátku 16. století, o rýžovištích v jeho okolí jsou však zmínky už od století čtrnáctého. V 15. století se zde rýžovaly cínové rudy v potocích.

Důl nikdy nedosáhl věhlasu a výtěžnosti podobných děl v Horním Slavkově a Krásně, ale pro svoji zachovalost v původní podobě patří mezi nejvýznamnější technické památky v Evropě. Svou rozlehlostí nemá obdoby ani v saských cínových revírech. Některé jeho komory dosahují délky třiceti, šířky deseti a výšky osmi metrů. V komorách jsou prokazatelné stopy po dobývací metodě "sázení ohněm" a je na nich zřetelný způsob práce želízkem a mlátkem. Ve stěnách jsou vytesány kapličky na kahany.

Největší výtěžnost zaznamenal Jeroným koncem 16. století, ve století 17. se zde těžilo pouze z důvodů udržení statutu horního města. Pokus o znovuotevření dolu byl zaznamenán v roce 1887. O následné těžbě ovšem nejsou zprávy, jisté je jen to, že v několika komorách se těžilo ještě v roce 1905.

Obrázek č. 3



Důl Jeroným

Zdroj: Ing. Tomíček, vedoucí sekce Česko-bavorského Geoparku a technických památek, KM KK, Muzeum Sokolov

Obrázek č. 4



Dne 16. 2. 1990 byl důl Jeroným prohlášen Ministerstvem kultury za státem chráněnou kulturní památku a byl zapsán do státního seznamu kulturních památek. V současnosti probíhají práce na zpřístupnění dolu veřejnosti. Zatím se podařilo opravit přístupovou šachtu do dolu, zajistit jeho větrání, přivést sem elektřinu a zpřístupnit

některé podzemní prostory pomocí přechodů a dřevěných lávek. Důležitou součástí bylo též vyčištění odvodňovací štol, dokončené v roce 2006. Veřejnosti by měl být důl zpřístupněn v roce 2012. (Důl Jeroným, 2006)

Dlouhá stoka

Znalosti našich předků ze středověku nám někdy doslova berou dech. Slavkovský les byl spolu s Krušnými horami od konce 15. století a v 16. století hlavním místem těžby cínu v českých zemích. Kromě práce lidí byla nejdůležitějším pohonem pro těžbu a zpracování cínu vodní energie. S rozšiřováním těžby vzrůstala i potřeba a nároky na vodní sílu.

Za panování Ferdinanda I. roku 1530 vytyčil slavkovský měřič Rossmeisl trasu příkopu, nazvaného Flossgraben (příkop na plavení dřeva, Plavební stoka), dnes zvaného Dlouhá stoka. Účel Stoky byl dvojí: jednak posílit přívod vody do slavkovského údolí, jednak tudy dopravovat dřevo z lesů. Práce na Stoce trvaly 6 let. Protože Stoka přetínala řadu místních silnic, bylo na ní zbudováno 35 mostů a 13 stavidel na rozvod vody do jednotlivých náhonů. Na svou dobu jde o vodní dílo, které snad ve střední Evropě nemělo obdoby rozsahem ani způsobem provedení.

Dlouhá stoka zůstala ve své větší části zachována jako památník lidského důmyslu a fortelné práce. V nedávné minulosti proběhla citlivá oprava poloviny Dlouhé Stoky, druhá etapa s podporou evropských fondů začíná. (Chvála dlouhé stoky, 2009)

Rozhledna Krásno

Rozhledna se nachází na Krásenském vrchu v nadmořské výšce 777 metrů n.m. a je jednou z nejpodivuhodnějších rozhleden v zemi. Důvodem je neobvyklý tvar, kdy po obvodu se jako spirála vine vnější schodiště. Po zdolání schodů se otevře kruhový výhled. Na severu jsou vidět Krušné hory, na severovýchodě – Doupovské vrchy, na východě a jihu - Tepelská vrchovina, na západě - nejvyšší vrchy Slavkovského lesa Lesný a Lysina.

Tato kuriózní rozhledna vznikla na základě návrhu sochaře Williho Russe a architekta Fritze Hoffmanna, kteří se údajně nechali inspirovat legendární babylónskou věží. Obec Krásno využila projekt pro nouzové práce, kdy v době hospodářské krize v letech 1933-35 stavba zajistila práci místním nezaměstnaným. Stavba měla pozvednout cizinecký ruch v blízkosti lázeňských měst Karlovy Vary

a Mariánské Lázně. Rozhledna je volně přístupná a nejlépe se k ní dostanete z Krásna po žlutě značené turistické cestě. (Rozhledna Krásno)

Rozhledna Krudum

V místech, kde kdysi stávala Kempfova rozhledna, na vrcholu Krudum, najdeme od října roku 2008 novou rozhlednu. Jedná se o 60 metrů vysokou monitorovací věž, kterou na zmíněném kopci postavil Český radiokomunikační úřad a slouží zároveň jako turistická rozhledna. Vyhlídková plošina je ve třicetimetrové výšce a vede na ni 151 schodů.

Ještě roku 1870 horníci na Krudumu dobývali ametyst. Tady se někde nachází zavalené ústí štoly, přístupné v době pašijí. Tehdy jsou přístupné všechny poklady, ukryté v nitru hory. Množství zlata si prý z hory odnesla jedna žena, zapomněla ale na místě nechat posvěcený předmět a tak druhý den místo cenného pokladu našla v truhle hobliny. Podle pověsti stával na vrcholu zámek či hrad, který se i s poklady propadl do země. Odvážná domněnka také situuje na rozlehlé temeno Krudumu sídliště Keltů či Langobardů. (Bývalá Kempfova rozhledna na vrcholu Krudum, 2009)

5.1.2.3 SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Kateřiny

Jedná se o pseudorománský kostel v Krásně postavený v letech 1848 – 1859 na místě staršího vyhořelého kostela. Po dlouhá léta se pyšnil sochou Panny Marie z roku 1677, k níž přicházelo mnoho poutníků. Bohužel byl kvůli tomu kostel častým terčem lapků a socha tak byla přenesena na bezpečnější místo. (Beran a kol., 2001: 352)

Kostel sv. Petra a Pavla

Kostel sv. Petra a Pavla v Kostelní Bříze je pozdně barokní budova se zděnou kruchtou, lunetami a kněžištěm, připomínající ještě gotický původ. Uvnitř je řada pozoruhodných náhrobků z let 1584 a 1772 s latinskými a německými nápisy, s bohatou plastickou výzdobou a erby. Na vnějších stěnách je několik uměleckých reliéfů a nápisů, připomínajících Stampachy a cenný reliéf Kristova zmrtvých vstání ze 16. století.

Jednolodní kostel byl původně dřevěný, v 16. století byl přestavěn Stampachy na kamenný, v roce 1802 byl nově vystavěn Karlem Lebrechtem ze Spieglu v pozdně barokním stylu. Věž, zdobená renesančními reliéfy, byla postavena až v roce 1842.

V malé báni věže kostela je rula s neznámým obsahem uložených písemností. Rulu v roce 1960 otevřel mistr pokrývačský, který kostel opravoval a po vložení data oprav a jména opraváře ji opět zaletoval a vložil zpět. (Kostelní Bříza: kostel sv. Petra a Pavla)

Torzo kostela sv. Mikuláše

Obrázek č. 5

Z dřívějšího kostela svatého Mikuláše stojí dnes jen pozůstatky pozdně románské stavby. Byl to kostel hornický a o jeho existenci se vedly dohady až do roku 2002, kdy výrazný pahorek severovýchodně od úpatí Krudumu u křižovatky cest mezi



Zdroj: <http://www.horydoly.cz/vypsati.php?id=11437>

obcemi Hrušková, Třídomí a Nadlesí prozkoumali archeologové. Ruiny pak byly vykopány a zakonzervovány a včetně informační tabule zpřístupněny turistům. (Turek, 2008)

5.1.2.4 MUZEA

Hornické muzeum Krásno

Hornické muzeum Krásno je pobočkou Krajského muzea Sokolov. Je situováno na místě historického cínového dolu Vilém, který byl s řadou přerušení činný až do 90. let 20. století. V areálu je zachována budova úpravny, objekt dílen, těžní věž a těžní budova, strojovna, vrátnice a stavba jedné z nejstarších trafostanic na našem území. Vše přístupné veřejnosti. Hlavní budova muzea sloužila v 18. a v 19. století jako úpravna cínových rud.

Expozice byla slavnostně otevřena dne 5. září 1998. Vlastní muzeum doplňuje řada pozůstatků po těžbě a zpracování rud v okolí, které budou postupně zpřístupněny systémem naučných stezek a chodníků. Ostatní budovy jsou zpřístupněny veřejnosti od roku 2004.

Hlavním atraktivním exponátem je těžní parní stroj z roku 1897 a expozice k jeho transferu z Královského Poříčí. Dále je zde prezentována historie těžby hnědého uhlí od 19. století až do současnosti. Představeny jsou slavnostní hornické uniformy a dulní měřičství. Muzeum disponuje expozicí mineralogie a geologie Slavkovského lesa. Nechybí ani důlní ošetřovna s ležícím zraněným horníkem. Přiblíženy jsou

návštěvníkům nástroje a stroje používané při těžbě surovin, doplněné vystavenými trojrozměrnými. Dále způsob dopravy, který ilustruje expozice v přízemí budovy a exponáty vystavené na volných prostranstvích areálu. Expozice je doplněna i trochou umění a to v podobě výstavy obrazů s hornickou tematikou, většinou z 50. – 60. let 20. století. Na jaře roku 2007 byla v budově bývalých dílen zpřístupněna expozice raněnovověkého hornictví.

Expozice je stále průběžně doplňována především o další hornické technologie a těžební zařízení. (Hornické muzeum Krásno: Areál cínového dolu Vilém)

V obci Kostelní Bříza v současnosti probíhá rekonstrukce kostela sv. Petra a Pavla, který bude následně sloužit jako muzeum zaniklých obcí.

5.1.3 KULTURNĚ - SPOLEČENSKÝ POTENCIÁL

Kulturně-společenské, sportovní a jiné akce patří k uměle vytvořeným, organizovaným složkám produktu. V této souvislosti jde především o analýzu veletrhů a výstav, kongresů a sympozií, hudebních, folklorních a filmových festivalů a sportovních, náboženských a obchodních akcí. (Kiráľová, 2003: 42)

Na území západní části Slavkovského lesa se prozatím není možné setkat s žádnými aktivitami, které sem řadíme s výjimkou města Krásna. Zde se každoročně koná Krásnění - přehlídka amatérských divadelních souborů, Taneční zábava, Dětský den, Letní slavnost města Krásna nebo Krásenské Staročeské máje. Přestože má lokalita bohatou tradici v rukodělných řemeslech, kterou nelze opomenout, důsledkem vykořeněnosti pramenící z odsunu obyvatelstva z tohoto území, bylo velmi málo vesnických tradic a řemesel zachováno. Ze sportovních akcí regionálního významu je možné zmínit Turnaj o Krásenskou bečku, který se koná každoročně od roku 1991.

5.2 ANALÝZA SLOŽEK SEKUNDÁRNÍ NABÍDKY

Účastník cestovního ruchu přichází do vybrané destinace za účelem uspokojení svých potřeb a požadavků, za účelem splnění určité touhy, snu. Přichází za zážitkem, poznáním, oddechem. Sekundární nabídka cestovního ruchu představuje prostředky ke splnění uvedených tužeb a očekávání. Tvoří ji turistická supra (ubytovací a hostinská zařízení) a infrastruktura, všeobecná infrastruktura. (Kiráľová, 2003: 42)

5.2.1 TURISTICKÁ SUPRASTRUKTURA

Ubytovací ani hostinská zařízení nejsou prozatím dostačující. Rezidenti a návštěvníci, kteří do analyzované oblasti zavítají mohou využít služeb Restaurace U Divočáka v Krásně, jež má potřebný potenciál pro další rozvoj. Podává se zde typická česká kuchyně, v poledním menu nechybí polévka, hlavní chod či zákusek. Slabou stránkou Restaurace je poloha v těsné blízkosti silnice, což může odradit především rodiny s dětmi. Ubytovací zařízení je zastoupeno pouze jedním penzionem, a to v Krásně.

5.2.2 TURISTICKÁ INFRASTRUKTURA

Aby se turisté rádi a často vraceli, je nutné mít k dispozici nejen ubytovací a stravovací služby na dobré úrovni, ale poskytovat rovněž kvalitní informační služby, disponovat hojným počtem kulturních, společenských, rekreačních a dalších zařízení, jež jsou obsluhovaná přívětivým personálem schopným komunikace i v cizím jazyce.

5.2.2.1 CESTOVNÍ KANCELÁŘE, CESTOVNÍ AGENTURY

Ve sledované oblasti Slavkovského lesa se nenachází žádné větší město/obec, poptávka po produktech CK či zprostředkovaně CA by nepokryla ani náklady na provoz těchto zařízení.

5.2.2.2 TURISTICKÁ INFORMAČNÍ CENTRA

V zájmové lokalitě nelze využít služeb informačního centra. Nejbližší neoficiálně certifikované infocentrum je na Březové (u Sokolova), v Horním Slavkově, v Lokti či v Sokolově. Součástí nově navrhovaných stezek po zaniklých obcích Slavkovského lesa je vybudování informačního centra v Kostelní Bříze.

5.2.2.3 KULTURNĚ - SPOLEČENSKÁ ZAŘÍZENÍ

Na vybudování kin, divadel či galerií si bude muset větší část Slavkovského lesa ještě řadu let počkat. Vzhledem k charakteru oblasti – CHKO – by do oblasti mohlo zapadnout přírodní divadlo či kino. Jako kulturně-společenské zařízení lze označit nové multifunkční centrum na Březové, které vzniklo přestavbou zastaralého kulturního domu.

5.2.3 VŠEOBECNÁ INFRASTRUKTURA

Zahrnuje dopravu a dopravní dostupnost, půjčovny automobilů, obchodní síť a síť služeb, technické sítě, zásobování vodou, elektřinou, plynem a likvidaci odpadů. (Királ'ová, 2003: 45)

Na internetu se za Karlovarský kraj prezentuje 13 půjčoven automobilů, z nichž jediná leží na území Slavkovského lesa. Autopůjčovnu Koškovský najdeme v Horním Slavkově, služby jsou zde poskytovány nonstop. Ostatní půjčovny, které v několika případech nabízí i luxusní vozy, najdeme převážně v Karlových Varech.

Obchodní síť ani síť služeb na území Slavkovského lesa nebyla vybudována, soustředí se ve velkých městech v kraji (Karlovy Vary, Cheb, Mariánské Lázně).

Vlivem otevření západní státní hranice se území dostává do aktivního prostoru silné mezinárodní osobní i nákladní dopravy, a to jak silniční, tak i železniční. Neuspokojivý stav dopravní infrastruktury a její dlouhodobé neřešení se konečně dočkalo změn. Ve výstavbě je rychlostní silnice směřující z německých hranic na Prahu. Zvelebovat se začaly rovněž koridory Českých drah.

Mluvíme-li o situaci ve Slavkovském lese jdou stranou rychlostní komunikace či železnice. Infrastruktura procházející chráněnou krajinnou oblastí musí být především šetrná k životnímu prostředí. Zajištěna musí být jednak dostupnost turistických atrakcí, ale na druhou stranu nesmí být komunikace natolik lákavé, aby je ve velké míře začali využívat tranzitní vozidla a nedošlo tak ke zvýšení škodlivých látek v ovzduší. Slavkovský les je dostupný po silnicích II. a III. třídy, převážně dobře udržovaných i v zimních měsících.

5.3 ANALÝZA KONKURENCE

Konkurence se vztahuje k hypotéze č. 2, která se zabývá záměrem vybudovat Miniaturpark Slavkovského lesa.

Tabulka č. 1: Miniaturpark Boheminium

Název parku	Umístění	Popis
<u>Miniaturpark</u>	Česká republika, Karlovarský	Naučně poznávací okruh s dokonalými maketami (měřítko 1:25) významných stavebních a technických památek České republiky

<u>Boheminium</u>	kraj, Mariánské Lázně	v překrásném prostředí krajinného parku. Pro děti je připraven zbrusu nový dětský koutek. Na ratolesti zde čeká nejen obnovené pískoviště, houpačky, ale i trampolína. Vzdálenost od Kostelní Břízy 29 km; 32 min
Otevírací doba	Vstupné	
duben - listopad denně 10:00 – 17:30	• dospělí: 70,- Kč (důchodci a ZTP sleva 15%) • dítě (od 6 do 15 let): 35,- Kč • rodina (2 dospělí a max. 3 děti): 170,- Kč • hromadné vstupné - skupina od 20 osob: sleva 20% • ZTP/P: sleva 50% Vstupné zdarma • dítě do 6 let • průvodce skupiny	

Zdroj: <http://www.boheminium.cz/cz/kategorie/kontakty.aspx>, 27.10.2009

Park Boheminium sice leží v malé dojezdové vzdálenosti od Kostelní Břízy, přesto zde není předpoklad přímé konkurence. Záměrem Miniaturparku řešeného v diplomové práci je vymodelovat prostředí Slavkovského lesa před druhou světovou válkou a zprostředkovat návštěvníkům tuto oblast jako jeden celek na zmenšeném území. Lze předpokládat, že lidé, kteří mají rádi miniatury jako takové, se nebudou rozhodovat mezi těmito dvěma parky, ale navštíví oba. Turisté toužící po shlédnutí věhlasných památek českých zemí zvolí Boheminium. Nadšenci historie pojedou do našeho Miniaturparku.

Miniaturpark Boheminium byl jedním z deseti nominovaných na cenu Kudy z nudy pro rok 2009 stejně jako Hornické muzeum Krásno, které za oblast západočeských lázní získalo první místo.

Tabulka č. 2: Park Miniatur Saské Švýcarsko v miniaturním provedení

Název parku	Umístění	Popis
<u>Park Miniatur</u>	Německo,	Evropský unikát – miniaturní krajina Českosaského Švýcarska je realisticky vymodelována z originálního

<u>Saské Švýcarsko</u> <u>v miniaturním</u> <u>provedení</u>	Sasko, Wehlen	labského pískovce. Na ploše 8 000 m² lze obdivovat nejznámější skalní útvary podél malířské stezky. Stezka nabízí návštěvníkům informativní přehled a podněty k výletům k originálním dějištím. Miniaturní krajinu ožívují funkční historické modely lodí na Labi, železnic, poštovní stanice s poštovním dostavníkem, prvního trolejbusu a několik výletních míst, hradů, zámků a mnoho dalších pamětihodností. Na umělém jezírku mohou děti pouštět dálkově řízené modely lodí a na rýžovišti zlata rýžovat zlatá zrnka. Vzdálenost od Kostelní Břízy 275 km; 3 h
Otevírací doba	Vstupné	
28.3. – 1.11. denně 10:00 – 18:00 listopad –březen Po – Pá 9:00 – 16:00 3. advent: Vánoce v parku 11:00 – 19:00	Vstupné Dospělí 7.00 € Děti 4.00 € Rodinná vstupenka 17.00 € Důchodci 6.00 € Invalidé 4.00 € Průvodcovství v parku - Lhůta: cca 60 min. - Na vyžádání - Paušální cena: 25.00 €	Vstupné pro skupiny (od 9 osob) Dospělí 5.00 € Děti 2.00 € Důchodci 4.00 € Invalidé 3.00 €

Zdroj: <http://www.kleine-saechsische-schweiz.de/>, 29.10.2009

Do okruhu možných konkurentů byl zahrnut i Park Miniatur - Saské Švýcarsko v miniaturním provedení, ležící v Německu. Turisté z České republiky mohou návštěvu spojit s pěší turistikou v Národním parku České Švýcarsko. Silnou stránkou zmíněného Parku miniatur je vytvoření interaktivní prohlídky, která nezapomíná ani na děti, které dnes patří mezi jedny z nejdůležitějších účastníků cestovního ruchu z hlediska ovlivňování poptávky. Park miniatur tak pro nás může představovat vzor při realizaci Miniaturparku Slavkovského lesa.

Tabulka č. 3: Miniaturpark Klein-Erzgebirge Oederan

Název parku	Umístění	Popis
<u>Miniaturpark</u> <u>Klein-</u> <u>Erzgebirge</u> <u>Oederan</u>	Německo, Sasko, Oederan	Miniaturpark Klein-Erzgebirge Oederan je rekreační a relaxační park s miniaturami budov. Nejstarší park miniatur Německa se nachází ve městě Oederan. Je zde přibližně 190 miniatur znázorňujících hlavně stavby Krušnohoří. V parku najdete i japonskou zahradu s pagodami a typickými asijskými rostlinami. Modely domů jsou doprovázeny scénami ručně vyřezávaných dřevěných figurek zvířat a lidí. Součástí parku je i expozice o hornictví v Krušnohoří a několik miniaturních železnic. Dnešní Miniaturpark Klein-Erzgebirge Oederan se rozkládá na ploše 12 000 m ² a je stále rozšiřován. Vzdálenost od Kostelní Břízy 192 km; 2 h 18 min

Zdroj: <http://cs.tixik.com/miniaturpark-klein-erzgebirge-oederan-2360363.htm>, 29.10.2009

Miniaturpark Klein-Erzgebirge Oederan může být považován za našeho největšího konkurenta, a to především kvůli jeho zaměření. Obdobně jako Miniaturpark v diplomové práci se orientuje na stavby bývalého území Sudet a nechybí ani expozice hornictví. Silnou stránkou našeho projektu je umístění Miniaturparku v CHKO Slavkovský les, tento status prozatím Krušné hory, na které se zaměřuje německý Miniaturpark, nezískaly.

Tabulka č. 4: Muzeum cínu

Muzeum	Umístění	Popis
<u>Muzeum</u> <u>cínu</u>	Česká republika, Karlovarský kraj, Horní Blatná	Původní městské muzeum v Horní Blatné vzniklo již před rokem 1938 a zaniklo počátkem padesátých let. V roce 1977 vytvořilo Karlovarské muzeum novou expozici zaměřenou na těžbu cínu v Krušnohoří. K vidění jsou zde modely důlní techniky, mineralogické sbírky, cínové nádoby. Od

		roku 2001 bylo muzeum rozšířeno o malou regionální galerii. Muzeum je součástí naučné stezky Vlčí jámy. Vzdálenost od Kostelní Břízy 48 km; 1 h
Otevírací doba		Vstupné
lichý týden: St – Pá 9:30 -15:00, sudý týden: St – Pá 14:00 – 18:00, So a Ne 9:00 – 12:00 a 14:00 – 17:00 Po telefonické dohodě i jinak		• dospělí 20,- Kč • děti, studenti, důchodci 10,- Kč • rodina 30,- Kč

Zdroj: <http://www.krusnehorycz.cz/krusne-hory/pamatky/muzeum/horni-blatna.php>, 29.10.2009

Tabulka č. 5: Muzeum v Krupce

Muzeum	Umístění	Popis
<u>Muzeum v Krupce</u>	Česká republika, Karlovarský kraj, Krupka (u Teplic)	Muzeum v Krupce založila místní Museumgesellschaft v roce 1919 a bylo až do roku 1945 zaměřeno na dějiny města, místních řemesel a spolků. V expozicích se dříve kladl důraz především na těžbu cínu v Krupce a okolí. Od roku 1963 byla v Krupce dokumentována rudná těžba. Po stavebních úpravách budovy byla připravována nová expozice, otevřená v červnu 1995 pod názvem Krupka a cín. Je zaměřena na místní dějiny od pravěku po současnost a souběžně na těžbu a zpracování cínu a především na prezentaci cínářských výrobků, které jsou předvedeny z hlediska slohového vývoje a funkčního využití. Vzdálenost od Kostelní Břízy 128 km; 2 h 30 min
Otevírací doba	Vstupné	

St - Ne 9:30 – 16:30	• děti do 6 let zdarma • plné 35,- Kč • snížené 25,- Kč • rodinná vstupenka 60,- Kč • držitelé rodinného pasu 50,- Kč
-------------------------	---

Zdroj: <http://www.muzeum-teplice.cz/krupka.htm>, 29.10.2009

Tabulka č. 6: Válečné muzeum Sudety

Muzeum	Umístění	Popis
<u>Válečné muzeum Sudety</u>	Česká republika, Ústecký kraj, Most	Soukromé muzeum v protiatomovém krytu Civilní obrany bylo otevřeno 24.9.2008. Doba prohlídky s výkladem trvá přibližně hodinu. Expozice se pyšní plynovými maskami, chemickými a radiačními detektory, modely radiačního poškození, historickým záchodem, ventilací a filtrací vzduchu a dalšími předměty využívanými jak za války, tak předměty z běžného života lidí v Sudetech. Vzdálenost od Kostelní Břízy 102 km; 1 h 35 min
Otevírací doba	Vstupné	
Po telefonické domluvě: 602 404 042 800 801 801	• 100 Kč/osoba • Pokud přinesete a věnujete muzeu nějaký historický exponát, máte vstupné zdarma	

Zdroj: <http://www.jmsieber.cz/muzeum/index.php>, 19.11.2009

Válečné muzeum Sudety je možné vnímat jako silného konkurenta, a to především díky originalitě umístění v protiatomovém krytu Civilní obrany. Pro potenciální návštěvníky bude jistě lákavý i výklad, což zpestří prohlídku exponátů. Slabou stránku může představovat cenová politika muzea, která využívá jednotné ceny pro každého a nenabízí žádná zvýhodnění, pomineme-li možnost vstupu zdarma v případě příspěvku do expozice.

Naučná stezka Horní Blatná – Vlčí jámy

Vzdálenost od Kostelní Břízy 47 km; 50 min.

Naučná stezka je dlouhá 4–5 km. Nachází se na ní 7 stanovišť s informačními panely, s texty v češtině a němčině. Trasa stezky je středně náročná. Naučná stezka seznamuje s okolím starého hornického města Horní Blatná v Krušných horách, krajem s dávnou a bohatou hornickou minulostí. Prochází územím jam a propadlin, s podzemím protkaným sítí šachet a štol. Navštívit je možné i umělé vodní dílo Blatenský příkop, a vrchol Blatenského vrchu s rozhlednou. (Naučná stezka Horní Blatná – Vlčí jámy, 2008)

Naučná stezka Hřebečná

Vzdálenost od Kostelní Břízy 49 km; 50 min.

Stezka vede místy kde se v minulosti doloval cín. Mohutné propadliny starých těžebních polí a další pozůstatky těžby jsou zakončeny v lomu s výraznou sloupcovitou odlučností čediče. Stezka je dlouhá 8 km převážně po zpevněných komunikacích. Stezka má osm zastávek s informačními tabulemi, které popisují zajímavosti na trase, ke kterým patří Abertamské koupaliště, Skokanský můstek, osada Hřebečná, Škola, Důl Mauritius, štolý na Hřebečné, Schnepnova pinka a Lom Hřebečná. Doba absolvování je cca 3 hodiny. (Lupínek, 2009)

Příhraniční naučná hornická stezka

Příhraniční naučná hornická stezka Krupka - Geising - Altenberg - Zinnwald - Cínovec - Dubí je 40 km dlouhá stezka hornické historie v horní části východních Krušných hor. Spojuje pozoruhodná místa (muzea, prohlídkové štolý, umělá jezírka a příkopy, haldy a turisticky atraktivní místa) z hlediska dějin hornictví a osídlení, líčí dějinný vývoj kdysi nejvýznamnějšího revíru těžby cínu ve střední Evropě.

Možností občerstvení je na naučné stezce dostatek. Ceny jsou přizpůsobené německé klientele. Oproti české straně je stezka na německé straně velice dobře značená a udržovaná, skýtá i plno laviček a odpočívadel. I pro toho, koho nezajímá historie hornictví je to hezký výlet v pěkné horské krajině i se zábavou pro děti. (Stará hornická stezka – 1. část)

Naučná stezka Doubí - Svatošské skály

Vzdálenost od Kostelní Břízy 23 km; 30 min.

Na západ od Karlových Varů do výběžku Slavkovského lesa nás zavede naučná stezka Doubí - Svatošské skály. Informuje o přírodě, historii, těžbě uhlí a cínu a na památku si můžeme třeba přinést i pověstné karlovarské dvojče. (Naučná stezka Doubí – Svatošské skály, 2003)

Na webových stránkách je odkaz, který má navést na stažení průvodce po výše zmíněné naučné stezce. Je ale velmi nepřesný a online průvodce není možné dohledat.

Naučná stezka Jáchymovské peklo

Vzdálenost od Kostelní Břízy 44 km; 45 min.

Naučná stezka „Jáchymovské peklo“ je založena na připomenutí totalitního režimu. Přes 60 tisíc vězňů prošlo uranovými doly v Jáchymově. Velká část z nich byla vězni politickými a právě ti poznali během pobytu v tomto pekle nejkrutější zacházení.

Naučná stezka je zaměřená na historii, geologii, lesnictví a ekologii a najdeme na ní dvanáct zastávek. (Zoubek, 2007)

Stezka je zaměřena zejména na historii těžby uranu a s ní spojené události. Nebude proto pro nás znamenat přímou konkurenci.

Naučná stezka Kladská

Vzdálenost od Kostelní Břízy 24 km; 25 min.

Naučná stezka Kladská vede kolem přírodních i historických zajímavostí. Kladská, 1,6 km dlouhá stezka, je pohodlně přístupná pěšky, na kole, autem či autobusem po silnici či lesem po značených turistických stezkách. Celá stezka je dobře přístupná pro vozíčkáře. Z informačních tabulí se návštěvníci dozvědí například zajímavosti o geologii Slavkovského lesa, fauně a flóře kladského rašeliniště Tajga či o historii zdejší středověké těžby cínu. Návštěvníci uvidí i bývalý lovecký zámek knížete Schönburg-Waldenburga, pocházející z 19. století ve stylu švýcarských loveckých chat.

Dodnes je Kladská jednou z mála uznávaných státních honiteb. Zámek dnes funguje jako hotel. Ze severní strany Kladského rybníka vytéká takzvaná Dlouhá stoka. Další vodní pozoruhodností je Kyselé jezero s jedním z nejkyselějších povodí v Evropě. (Lupínek, 2008)

7 TERÉNNÍ ŠETŘENÍ

Důležitým nástrojem terénního šetření byl dotazníkový průzkum (Příloha 2). Nejprve proběhl "pilotní výzkum" s cílem zjistit, zda má význam se danou problematikou zabývat a zda byly otázky vhodně formulovány. Osloveno bylo 25 náhodně vybraných respondentů z České republiky.

V rámci vlastního terénního šetření byly aplikovány tři techniky šetření: osobní, písemné a on-line dotazování. Šetření probíhalo jak v České republice tak ve Spolkové republice Německo. U našich západních sousedů bylo dotazování realizováno převážně pomocí písemné a on-line formy. V Německu je k provádění takového výzkumu na veřejných prostranstvích (na ulici) apod. potřeba povolení od města/obce, na jehož území by průzkum probíhal. Až na výjimky podléhá zvláštnímu poplatku.

Dotazování v České republice a zároveň ve Spolkové republice Německo bylo zvoleno kvůli zájmové lokalitě, kterou po mnoho let obývali občané obou těchto států společně a rovněž pro vysokou míru návštěvnosti západních Čech ze strany Němců.

Dotazníkové šetření probíhalo od října 2009 do března 2010. Šetření mělo prokázat, zda má Slavkovský les dostatečný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu.

Celkem bylo osloveno 702 respondentů (ČR: 454, SRN: 248), přičemž jejich výběr byl náhodný. Návratnost dotazníků činila 49 %, což mohlo být způsobeno vysokým počtem otázek v dotazníku a následná neochota respondentů je zodpovědět.

Dotazník je tvořen 22 otázkami. Zahrnuty byly dichotomické, polytomické s výběrem jedné alternativy a otevřené otázky, mnohonásobný výběr, stupnice známosti a slovní asociace. Dále dotazník obsahuje identifikační otázky týkající se pohlaví, vzdělání, věku a místa trvalého bydliště respondenta.

Pro zpracování informací bylo použito programu MS Excel, kde byly vytvořeny tabulky obsahující jednotlivá data, která byla následně převedena na procentuální vyjádření, aby bylo možné srovnávat oba vzorky (ČR: 190 respondentů, SRN: 115 respondentů).

7.1 ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE RESPONDENTŮ

Vzorek respondentů v České republice byl zastoupen z 69 % ženami a z 31 % muži. Ve Spolkové republice Německo byla ochota respondentů odpovídat vyváženější, což dokazuje zastoupení 57 % žen a 43 % mužů. (Příloha 3a)

Z hlediska dosaženého vzdělání byla mezi respondenty převaha těch, kteří své studium zakončili maturitní zkouškou, za ČR 52 % a SRN 33 %. (Příloha 3b) Tento údaj však není možné brát jako zcela objektivní pro další uvažování vzhledem k 49% zastoupení českých respondentů ve věku do 25 let. (Příloha 3c) Další v pořadí podle dosaženého vzdělání byli za ČR respondenti, kteří dosáhli bakalářského titulu – 21 %, za SRN poté respondenti s vyšším vysokoškolským titulem než je bakalářský – 19 %.

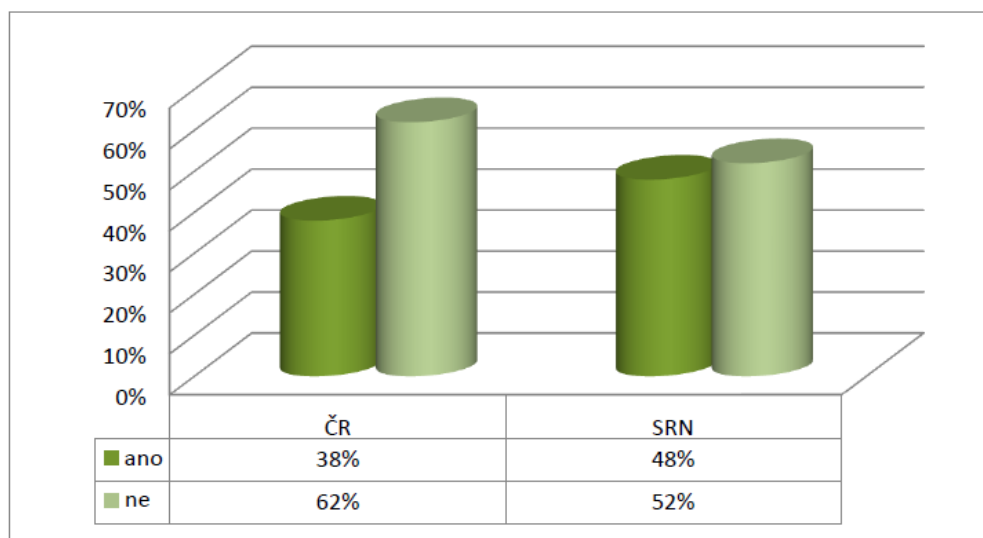
Celkově je možné konstatovat, že z hlediska věku a vzdělání se šetření zúčastnili za ČR mladí lidé pravděpodobně studenti a za SRN spíše senioři, a proto zde byl zaznamenán i větší počet respondentů s vyšším vzděláním než tomu bylo ve vzorku za ČR.

Nejsilnější geografické zastoupení bylo zaznamenáno u respondentů z Karlovarského kraje 41 %, z Prahy 13 % a z Jihočeského kraje 7 %. (Příloha 3d) Z německé strany převažují respondenti ze spolkové země Bavorsko, Sasko a Durynsko. Průměrná dojezdová vzdálenost německých respondentů byla na základě jejich bydliště vypočtena na 197 km. V Příloze 3e je tabulka, která dokládá, že se vzrůstající vzdáleností od Slavkovského lesa zájem potenciálních návštěvníků ze SRN neklesá. Např. u velkých měst jako je Frankfurt nad Mohanem nebo Berlín, s průměrnou dojezdovou vzdáleností 400 km, byl zjištěn dokonce největší zájem.

7.2 POVĚDOMÍ O CHKO SLAVKOVSKÝ LES

7.2.1 NAVŠTÍVILI JSTE JIŽ SLAVKOVSKÝ LES?

Graf č. 1 Navštívili jste již Slavkovský les?

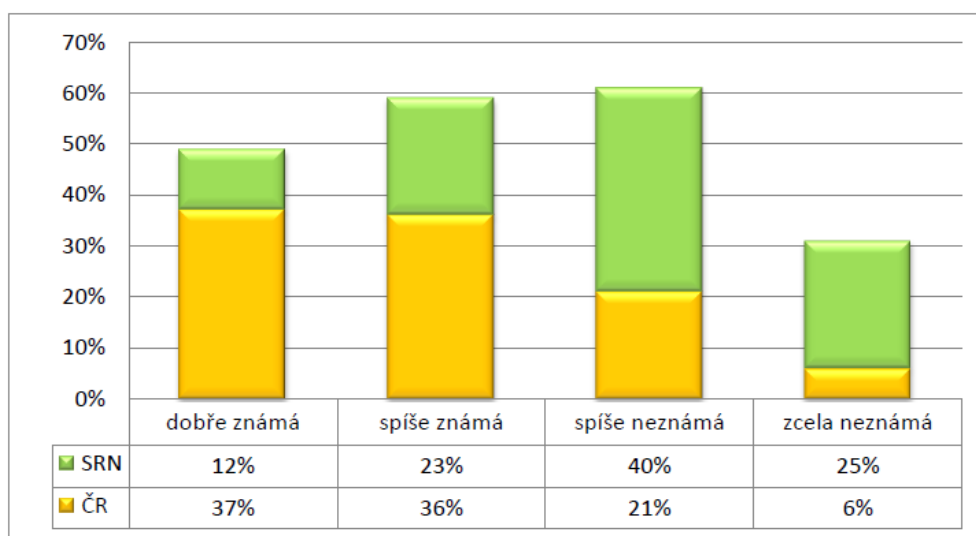


Zdroj: vlastní šetření

Z uvedeného grafu vyplývá, že Slavkovský les navštívilo více respondentů z Německa - 48 % než z ČR - 38 %. Bude-li v této oblasti realizován projekt vztahující se k cestovnímu ruchu, je možné předpokládat, že cca polovina potenciálních návštěvníků oblast navštíví poprvé.

Z grafu uvedeného níže je však patrné, že potenciálním návštěvníkům by měla být oblast, na základě jejich výpovědí, alespoň teoreticky známá. 37 % Čechů uvedlo, že je jim oblast Slavkovského lesa dobře známá a jen o procento méně Čechů si myslí, že je jim oblast spíše známá. Výpověď o poměrně dobré znalosti oblasti Slavkovského lesa ze strany Čechů může být do značné míry ovlivněna 41% zastoupením respondentů z Karlovarského kraje. Pouhých 12 % Němců se domnívá, že zná Slavkovský les dobře a 40 % připustilo, že je jim oblast spíše neznámá. Zcela neznámá je oblast 25 % německých respondentů, u českých respondentů je to pouhých 6 %. 23 % německých respondentů uvedlo, že nějaké povědomí o Slavkovském lese má.

Graf č. 2 Jak známá je Vám oblast Slavkovského lesa?

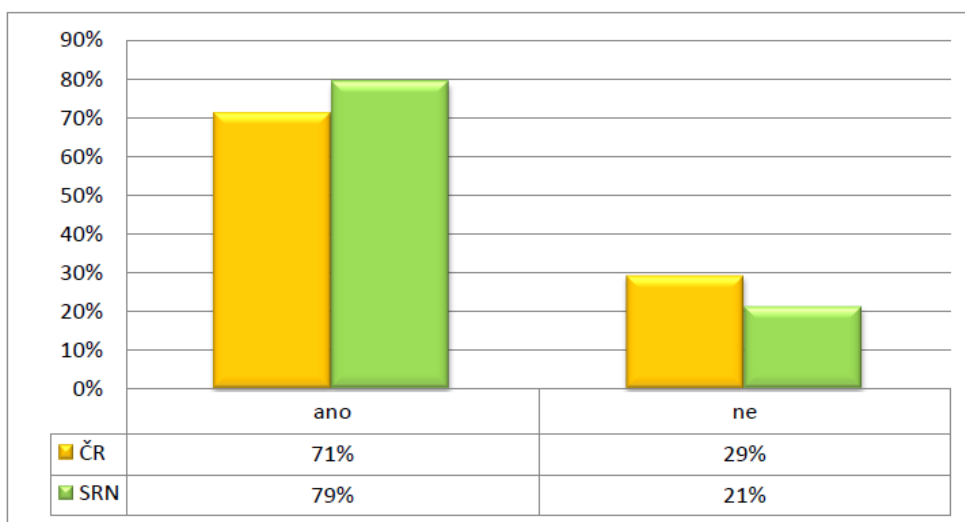


Zdroj: vlastní šetření

Pro realizaci projektu v zájmové oblasti nabývají na významu odpovědi na otázku, zda mají respondenti zájem oblast Slavkovského lesa poznat.

Zájem o oblast chráněné krajinné oblasti vyslovilo 71 % respondentů z ČR a 79 % respondentů ze SRN. Naopak nezájem vyjádřilo 29 % českých a 21 % německých respondentů.

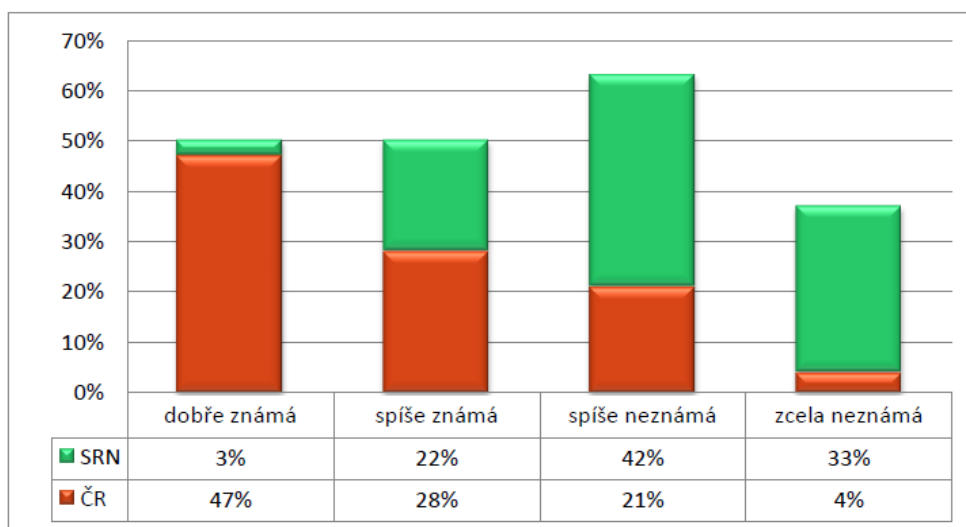
Graf č. 3 Máte zájem oblast Slavkovského lesa poznat?



Zdroj: vlastní šetření

Aby mohla být škála uměle dotvářených atraktivit co nejširší, byli respondenti dotazováni i na znalost historie Slavkovského lesa a případný zájem o ni.

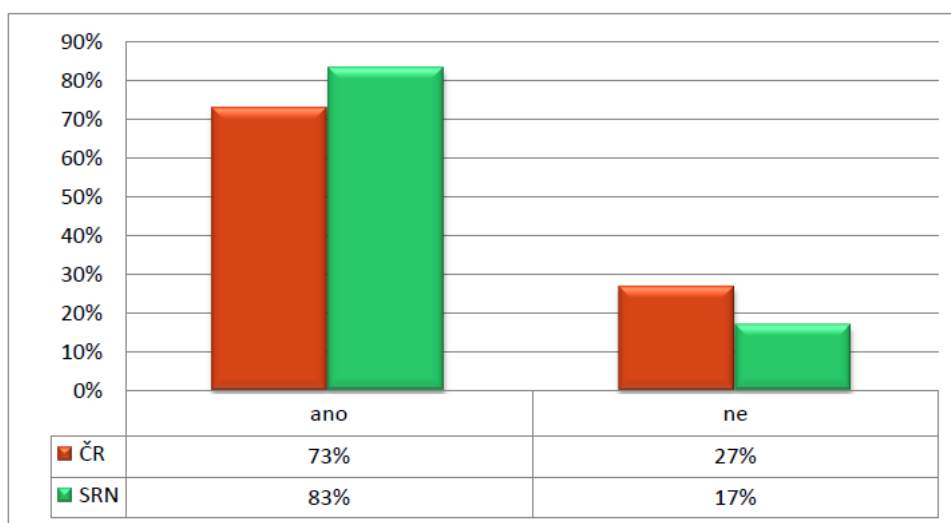
Graf č. 4 Jak známá je Vám historie Slavkovského lesa?



Zdroj: vlastní šetření

47 % respondentů z ČR oproti pouhým 3 % ze SRN odpovědělo, že zná historii Slavkovského lesa dobře. Téměř shodné procentuální zastoupení Němců (42 %) řadí historii této oblasti k tématům pro ně spíše neznámým. I u těchto odpovědí, podobně jako u předchozí otázky týkající se znalosti oblasti, lze předpokládat značný vliv vysokého procentuálního zastoupení respondentů z Karlovarského kraje.

Graf č. 5 Máte zájem historii Slavkovského lesa poznat?



Zdroj: vlastní šetření

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že podobně jako mají respondenti zájem oblast poznat, ještě více by je lákalo dovědět se další podrobnosti o historii Slavkovského lesa. Důkazem je kladný postoj 73 % českých a 83 % německých respondentů.

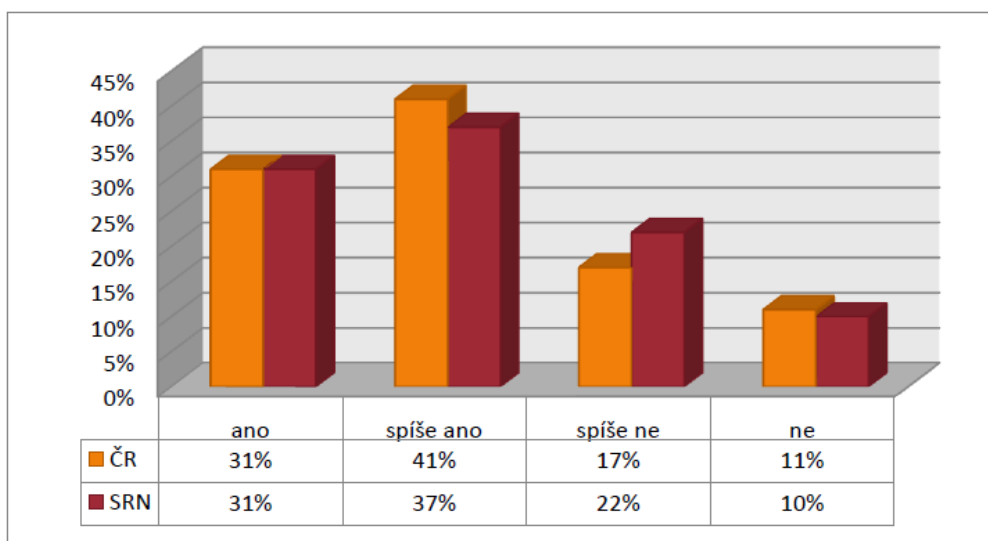
7.2.2 ZÁJEM O ATRAKTIVITY ZE STRANY RESPONDENTŮ

V další části dotazníku byly respondentům kladeny otázky zaměřené na stávající či navrhované atraktivity. Cílem bylo zhodnotit, která z nich by se u dotazovaných setkala s úspěchem a stala se tak důvodem návštěvy Slavkovského lesa.

První nově navrhovanou atraktivitou je Miniaturpark Slavkovského lesa, jež by kopíroval podobu této oblasti od dob středověku do druhé světové války. Nabídl by návštěvníkům zajímavosti z oblasti těžby, zaniklé historické památky či dobová obydlí dřívějších obyvatel.

Z níže uvedeného grafu je patrný převažující kladný postoj k návštěvě zamýšleného projektu. Naprostý souhlas s návštěvou vyslovilo 31 % českých i německých respondentů, mírné zaváhání bylo zaznamenáno u 41 % českých a 37 % německých dotazovaných. U 17 % českých a 22 % německých respondentů bychom pravděpodobně pouze s touto atraktivitou neuspěli. Pro 11 % českých a 10 % německých respondentů by se Miniaturpark nestal cílovým místem v rámci cestovního ruchu ve Slavkovském lese.

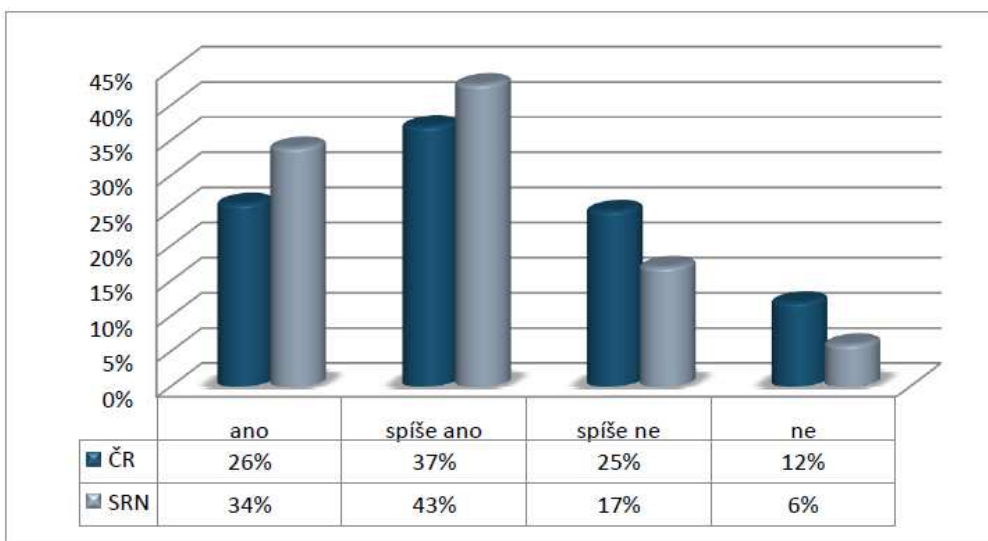
Graf č. 6 Navštívili byste Miniaturpark Slavkovského lesa?



Zdroj: vlastní šetření

Další navrhovanou možností, jak přilákat návštěvníky do Slavkovského lesa, je vybudovat zde stezku zaměřenou na těžbu cínu, se kterou je spjata velká část historie zájmové oblasti. I tato atraktivita by se podle níže uvedeného grafu mohla setkat s úspěchem. Procházku po nové tématické stezce by podniklo 26 % českých a 34 % německých respondentů. 37 % českých a 43 % německých respondentů by sem spíše zavítalo. Naopak 12 % českých a 6 % německých dotázaných by stezku nenavštívilo. Základ cínové stezky by mohlo tvořit Hornické muzeum v Krásně, důl Jeroným a nově navrhovaný Miniaturpark Slavkovského lesa.

Graf č. 7 Lákala by Vás procházka po stezce zaměřené na cín?



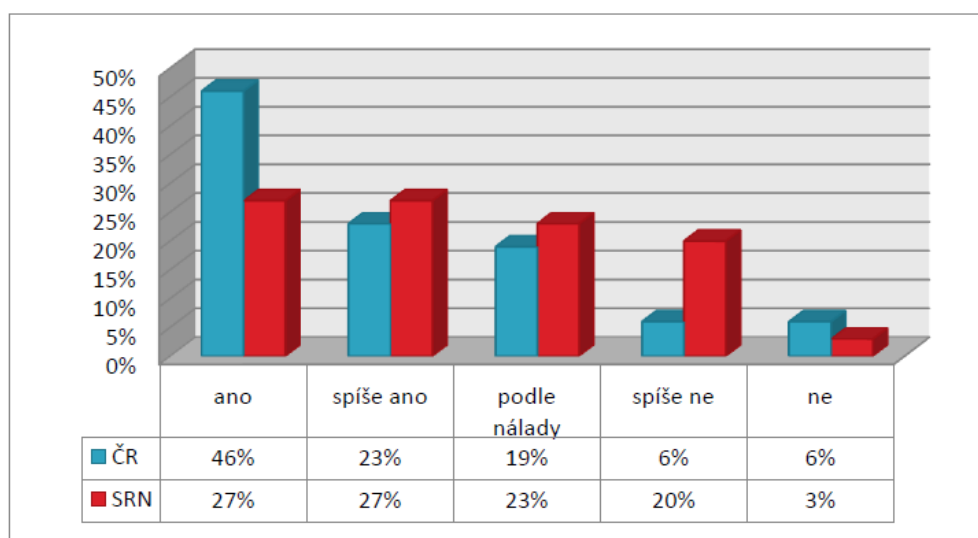
Zdroj: vlastní šetření

Ke vzniku destinace cestovního ruchu nestačí jen dostatek atraktivit, potřebná je rovněž infrastruktura. Další otázkou bylo zjišťováno, jaký názor mají lidé na stylově laděné restaurace. V případě kladného výsledku je záměrem vybudovat zde stravovací zařízení v hornickém duchu.

Inspirací se stal románský hrad Vildštějn ve Skalné u Chebu, který byl přeměněn v restauraci. Konají se zde pravidelně nejrůznější akce, jež se staly lákadlem pro návštěvníky toužící po gastronomických zážitcích v nevšedním prostředí.

V rámci terénního šetření vyslovilo 46 % respondentů z ČR a 27 % respondentů ze SRN kladný vztah ke stylově laděným restauracím. Odpověď „spíše ano“ byla zaznamenána u 23 % českých a 27 % německých dotazovaných. 19 % respondentů z ČR a 23 % z Německa zajde do takové restaurace podle nálady. Vyšší číslo můžeme pozorovat u německých respondentů v případě odpovědi „spíše ne“ a to 20 % z celkového množství dotázaných.

Graf č. 8 Máte rádi stylově laděné restaurace?

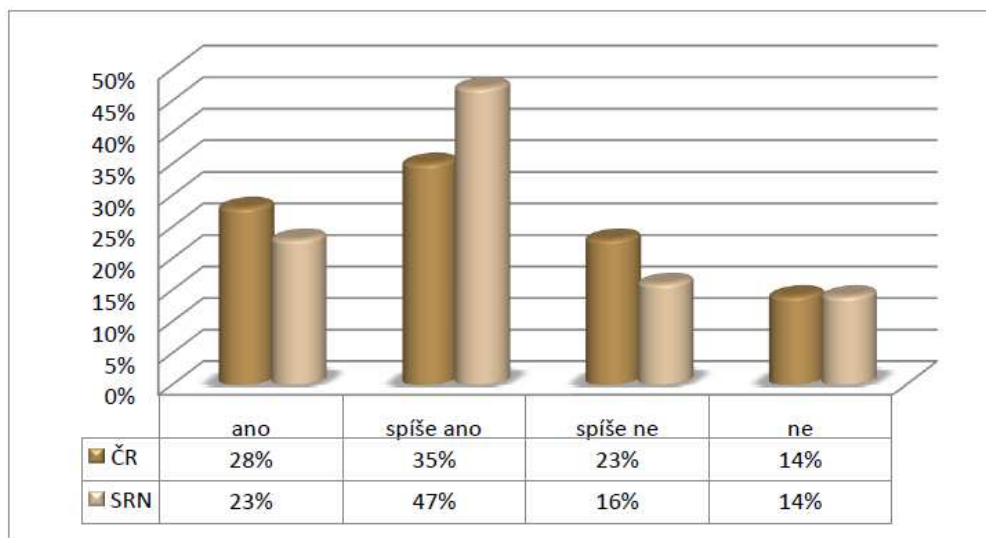


Zdroj: vlastní šetření

Na základě ocenění expozice Hornického muzea Krásno prvním místem v kategorii Západočeské lázně Českou centrálou cestovního ruchu, zde byla zjišťována velikost zájmu ze strany respondentů - potenciálních návštěvníků.

Výsledky zaznamenané pomocí grafu poukazují na zájem o Hornické muzeum. Vzhledem k nižším číslům u odpovědi „ano“ by bylo vhodné nabízet návštěvu muzea spolu s další atraktivitou, což by se při budoucím dotazování projevilo zvýšením hodnoty u odpovědi „ano“.

Graf č. 9 Máte zájem podívat se na důlní expozici v Hornickém muzeu Krásno, které je v současnosti jedničkou v ČR?



Zdroj: vlastní šetření

V rámci terénního šetření bylo rovněž zjišťováno, co spolehlivě respondenty motivuje k výletu. U českých respondentů jednoznačně vévodí kulturní akce. Nejčastěji byly zmiňovány akce spojené s historií.

Dovolím si několik citací:

- „Historie předvedena zábavnou formou“,
- „Zcela spolehlivě cokoliv z historie nebo přírody uděláno populárně - naučným způsobem“
- „Středověké slavnosti na hradech a zámcích“
- „Něco společného s vojenstvím (bunkry, vojenské muzeum atd.)“
- „V přírodě, něco se středověkem, Kelty a tak“
- „Výstava lokomotiv, stavebnic“

Němečtí respondenti dávají přednost něčemu novému, neznámému, což zamýšlený Miniaturpark představuje. Velký vliv má na ně rovněž pěkné počasí.

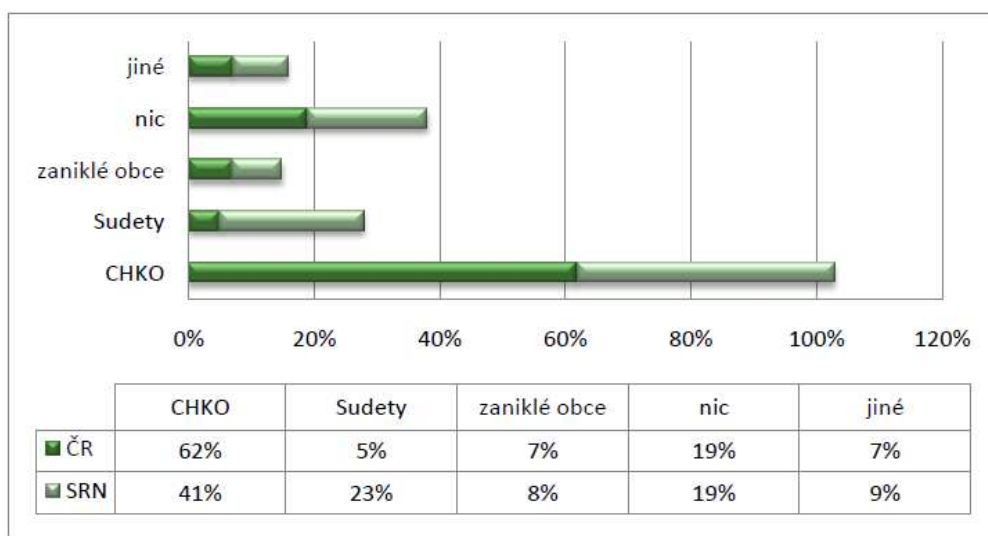
7.2.3 SLAVKOVSKÝ LES V RÁMCI MARKETINGOVÉ KOMUNIKACE

Víme, že nestačí vytvořit produkt. O tom, co jsme vytvořili se musí také ostatní nějak dozvědět. Předposlední část dotazníku byla zaměřena na několik aspektů, které by měly posloužit k prvotnímu nasměrování marketingové komunikace.

Nejprve byly zjišťovány asociace, které se lidem vybaví v souvislosti se Slavkovským lesem, abychom věděli, jak je naše zájmová oblast vnímána.

Nejvíce respondentům se vybavila spojitost s chráněnou krajinnou oblastí – 62 % českých a 41 % německých respondentů. Velké množství dotázaných (19 %) však vypovědělo, že se jim nevybaví nic, což lze vnímat i kladně. Marketingovou komunikací nebude nutné překonávat negativní postoje potenciálních návštěvníků. Většího čísla je možné si povšimnout u odpovědi „Sudety“ ze strany německých respondentů.

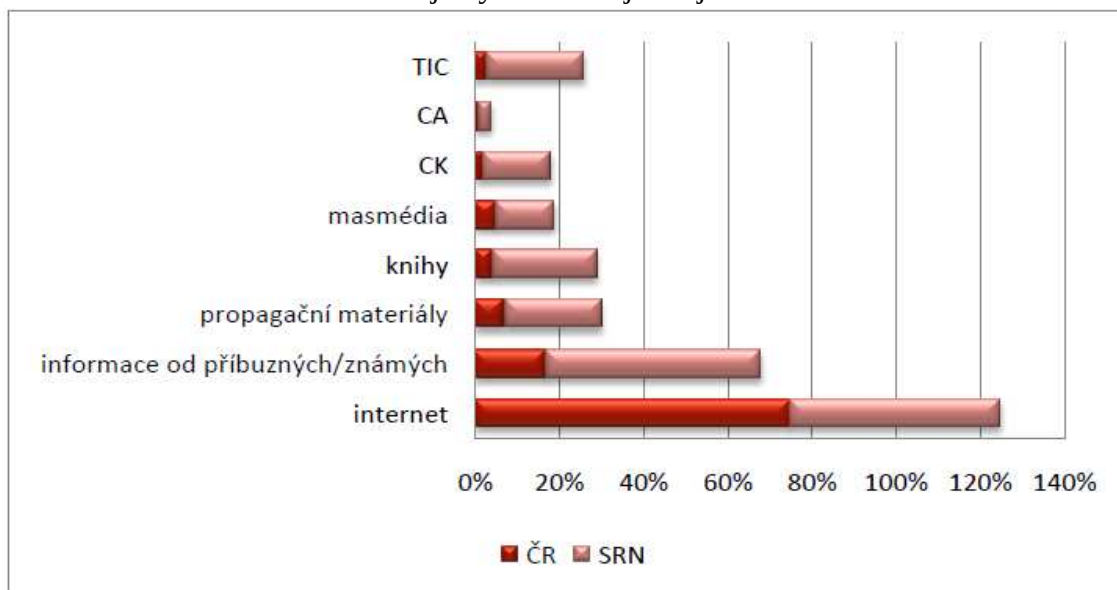
Graf č. 10 Co Vás první napadne, když uslyšíte Slavkovský les?



Zdroj: vlastní šetření

Dále bylo zjišťováno, jaké komunikační cesty jsou respondenty využívány nejvíce. Vzhledem ke struktuře českých respondentů není vůbec zarážející, že 75 % z nich uvedlo nejčastější využívání internetu. Mnohem více zajímavé však je, že největší využívání internetu bylo zaznamenáno i u německých respondentů – 50 %, jejichž věková skladba je převážně od 35 let výše. Neplatí zde tedy pravidlo, že internet je médium mladých. 51 % německých respondentů důvěřuje informacím od příbuzných či známých. Velký rozdíl je možné pozorovat při využívání turistických informačních center (TIC), kde se pro tuto variantu vyslovila pouhá 3 % českých respondentů a však 23 % respondentů z Německa. Nepřehlédnutelný je i údaj 25 % u čerpání informací z knih na straně německých dotazovaných oproti pouhým 4 % českých respondentů.

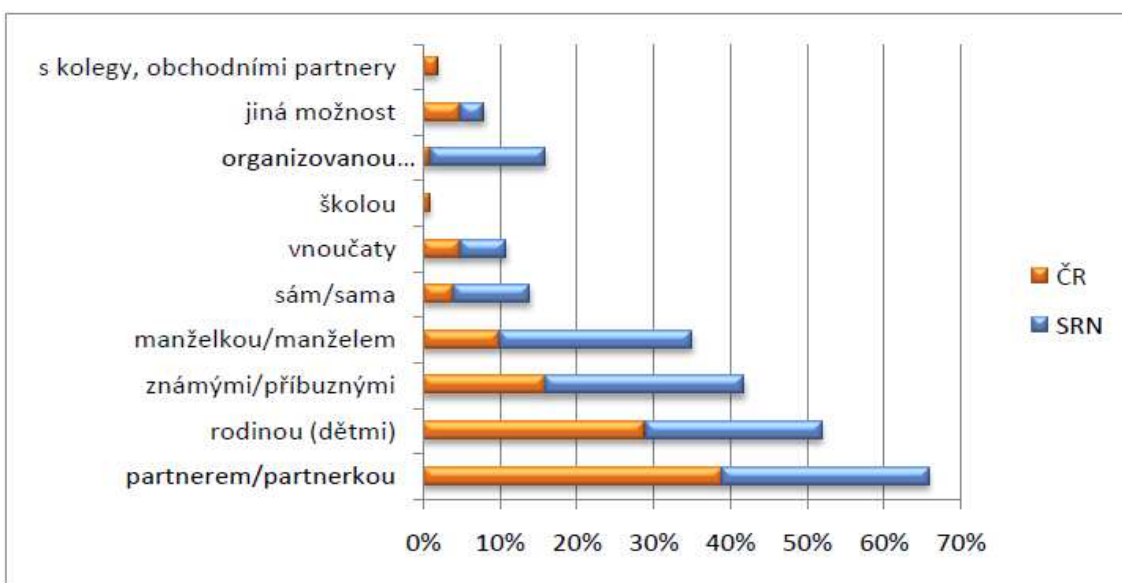
Graf č. 11 Které informační zdroje využíváte nejčastěji?



Zdroj: vlastní šetření

Otázka „S kým byste podnikli návštěvu do Slavkovského lesa“ má posloužit k vytvoření představy, pro koho bude produkt především určen a na koho zaměřit marketingovou komunikaci.

Graf č. 12 S kým byste podnikli návštěvu po Slavkovském lese?



Zdroj: vlastní šetření

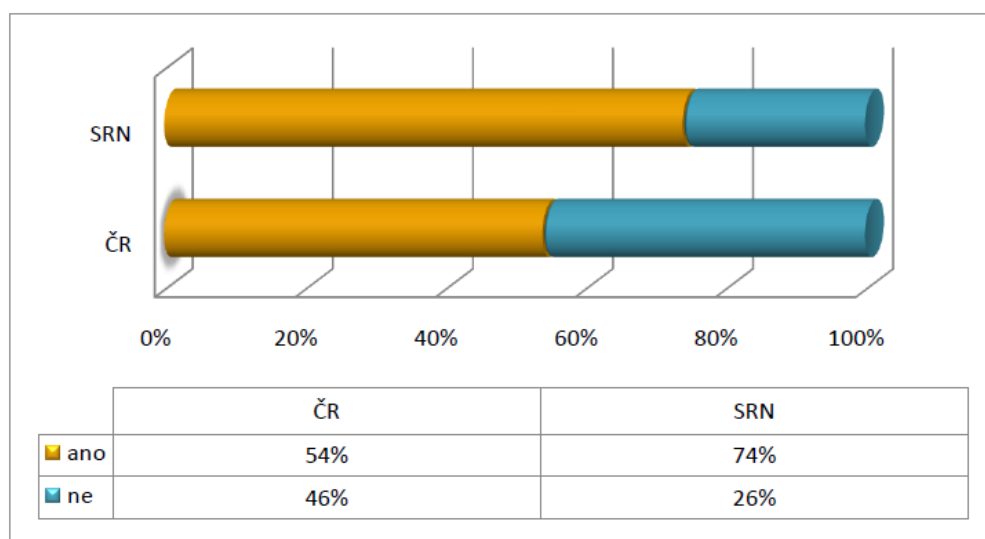
U německých návštěvníků můžeme počítat, že se do Slavkovského lesa vydají ve společnosti manžela/ky (25 %), partnera/ky (27 %), známých/příbuzných (26 %) či

s dětmi (23 %). Potenciál lze spatřovat i v možnosti využití cestovních kancelář, protože 15 % německých respondentů by oblast navštívilo s organizovanou skupinou.

Čechy bychom tu mohli nejčastěji potkat s partnerem/kou (39 %) či s dětmi (29 %). V menší míře již s příbuznými/známými (16 %) či s manželem/kou (10 %). Poslední uvedený údaj může být do jisté míry ovlivněn věkovou skladbou dotazovaných.

Otázka „Navštěvujete nějaká místa v západních Čechách“ měla zjistit, do jaké míry potenciální návštěvníci mohou znát poměry v západních Čechách – vybavenost, kvalita poskytovaných služeb, dostupnost služeb, cenová úroveň atd. Podle průzkumu navštěvuje tuto část naší republiky 54 % respondentů z ČR a 74 % respondentů z Německa.

Graf č. 13 Navštěvujete nějaká místa v západních Čechách?

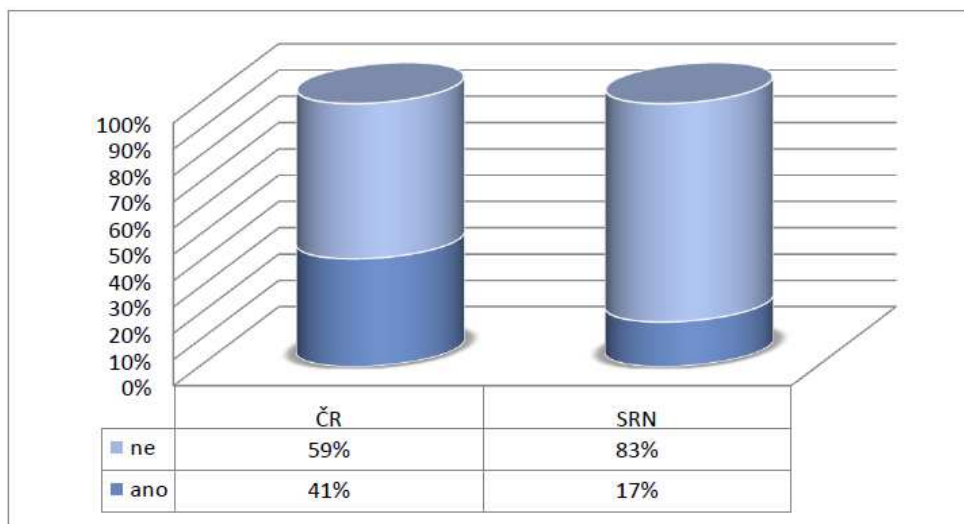


Zdroj: vlastní šetření

Z následujícího grafu je patrné, že se Slavkovský les nestane místem pro trávení dovolené, a to v případě 83 % oslovených německých a 59 % českých respondentů. Zajímavá je výpověď 49 % českých respondentů, kteří si dokáží představit dovolenou strávenou ve Slavkovském lese. Dáno je to pravděpodobně zastoupením vysokého počtu dotazovaných ve věku do 25 let. Webové stránky agentury Czechtourism k této skupině uvádí, že čím více jsou mladí cestovatelé zkušenější, tím více se vydávají mimo hlavní turistické destinace, objevují okrajové části nepříliš poznamenané turismem. Nezměněn zůstává fakt, že plány mladých cestovatelů i nadále ovlivňuje cena.

V prozatím turisticky téměř neznámé oblasti Slavkovského lesa jsou ceny skutečně příznivé.

Graf č. 14 Uvažoval/a byste o dovolené strávené ve Slavkovském lese?



Zdroj: vlastní šetření

6 z 10 národních organizací podporujících cestovní ruch se dnes domnívá, že segment mladých cestovatelů je důležitý pro další rozvoj turismu v jejich zemi a pracuje na způsobech, jak mladé cestovatele přilákat.

7.3 ODHAD RELEVANTNÍ POPTÁVKY V MÍSTĚ DOPADU

PROJEKTU NA RELEVANTNÍM TRHU

Relevantní poptávka je tvořena počtem osob v jednotlivých cílových skupinách. Navrhovaný projekt – Miniaturpark Slavkovského lesa má tyto základní cílové skupiny, které byly stanoveny na základě výsledků terénního šetření:

1) Senioři ze Spolkové republiky Německo

V úvodu je třeba podotknout, že vnímání pojmu senior je značně nejednotné. Pro někoho jde již o osobu starší 50 let, jiný přidává ještě deset let. V českých a evropských statistikách jsou za seniory považovány osoby ve věku 65 let a více. Výklad tohoto pojmu se liší podle okolností a také se vyvíjí v čase.

Demografický trend předpokládá, že podíl lidí starších 64 let na celkové populaci dlouhodobě poroste. Očekává se, že tento podíl se do roku 2060 v Evropě zdvojnásobí a bude tvořit 30 % celkové populace. (Cestování seniorů, 2009)

Senioři jsou ochotni připlatit si za kvalitnější služby a cestují i mimo sezónu, čímž se zajistí návštěvnost Miniaturparku i mimo letní měsíce. Senioři si často nakupují dopředu, takže jsou ideálními klienty pro nabídky typu „first minute“. Ne vždy už dnes platí, že očekávají důkladnou organizaci cesty. Jsou schopni se už sami spontánně rozhodnout, jaké atraktivity jsou pro ně lákavé. Díky lázeňskému trojúhelníku je tato klientela na Karlovarsku hojně zastoupena a navíc má k bývalým Sudetům často osobní vztah.

2) Mladí lidé

Podle UNWTO představuje cestování mladých odhadem 20 % světových mezinárodních příjezdů a je jedním z nejdynamičtější rostoucích sektorů na trhu. Přitom mladý cestovatel nemusí mít nálepku baťůžkáře. Průměrná útrata na jednu cestu vzrostla za 5 let o 40 %, na téměř 2 tisíce eur.

Mluvíme zde o poměrně vzdělaných lidech, většinou ještě studentech, kteří dosáhli v průměru 24,5 roku. Jejich hlavní motivací je poznávat jiná místa a kultury, dalšími důvody jsou pak rekreace a zábava.

Z výzkumu organizace The World Youth Student & Educational Travel Confederation vyplynuly i zajímavé informace o postavení České republiky z pohledu mladých cestovatelů. Zdá se, že Česko je ve světovém kontextu poměrně oblíbenou destinací (nachází se ve 2. desítce navštěvovaných zemí). Pokud se jedná o baťůžkáře, zaujímá ČR dokonce devátou pozici. (Mladí cestovatelé, 2008)

3) Rodiny s dětmi

Pokud se na Miniaturpark podíváme očima dětí, potom bude vhodný pro děti od pěti let. Procházku lze doporučit i rodinám s kočárky. Vzhledem k tomu, že byl zaznamenán zvýšený zájem ze strany německých seniorů, počítá se s volbou nenáročného terénu.

4) Turisté

Do této skupiny je možné zařadit všechny věkové skupiny – ženy i muže. Je možné předpokládat, že návštěvník, který zavítá do Slavkovského lesa bude mít zájem

seznámit se i s historií tohoto území. To mu umožní zábavnou formou nově navrhovaný Miniaturpark, kde místo fotografií, budou kopie dřívějších staveb a promítání dokumentárních filmů.

Relevantní trh představuje území, z kterého pochází relevantní poptávka. Trh je v jednotlivých stupních vzdálenosti představován:

- Karlovarský kraj
- západní Čechy, spolková země Bavorsko, Sasko a Durynsko
- Česká republika
- velká města Spolkové republiky Německo (př. Berlín, Frankfurt nad Mohanem -
- ověřeno v terénním šetření)

8 STRATEGIE KE ZVÝŠENÍ ATRAKTIVITY SLAVKOVSKÉHO LESA

Cestovní ruch patří v Karlovarském kraji k odvětvím s vysokým podílem na zaměstnanosti, jeho rozvoj je proto významně spojen s rozvojem podnikatelských subjektů v daném odvětví a s vytvářením nových pracovních příležitostí. Rozvoj cestovního ruchu tak může přispět k růstu konkurenceschopnosti regionální ekonomiky a k integrovanému rozvoji zvláště venkovských, horských a těžbou postižených oblastí Karlovarského kraje.

8.1 VIZE

V souvislosti s využitím fenoménu zaniklých obcí Slavkovského lesa pro rozvoj cestovního ruchu byla stanovena vize: Slavkovský les – atraktivní zóna cestovního ruchu.

8.2 STRATEGIE

Strategie ke zvýšení atraktivity Slavkovského lesa se opírá o Program rozvoje cestovního ruchu a lázeňství v Karlovarském kraji 2007 – 2013.

Na základě provedení situační analýzy a výsledků terénního šetření je navrhováno vybudovat Miniaturpark Slavkovského lesa spolu s tématicky zaměřenou restaurací. Návštěvníci tak budou moci na zmenšeném území vymodelovaném ve tvaru chráněné krajinné oblasti zhlédnout původní dominanty Slavkovského lesa. Miniaturpark jim umožní nadechnout se historie uprostřed malebné krajiny. V hornicky laděné restauraci si budou moci vychutnat speciality dávných dob. Celkový efekt podtrhnou krátké dokumentární filmy promítané v budově stravovacího zařízení.

Vybudování Miniaturparku Slavkovského lesa z pohledu Evropské unie spadá do Regionálního operačního programu Severozápad (Prioritní osa 4 Udržitelný rozvoj cestovního ruchu, Oblast podpory 4.1 Budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu).

8.3 STRATEGICKÉ CÍLE

8.3.1 POSÍLENÍ POZICE CESTOVNÍHO RUCHU VE SLAVKOVSKÉM LESE

Přispívání k růstu podílu na regionálním hrubém domácím produktu a zvyšování konkurenceschopnosti Karlovarského kraje jako významné lázeňské a turistické destinace v srdci Evropy, stavějící na kvalitě poskytovaných služeb a inovacích nabídky.

8.3.1.1 PODPORA VÝSTAVBY INFRASTRUKTURY CESTOVNÍHO RUCHU

- budování základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu ve vybraných oblastech Slavkovského lesa
- výstavba a zkvalitňování lehkých sezónních ubytovacích kapacit (kempy, chatové osady)
- podpora vytváření atraktivit cestovního ruchu v těžbou postižených územích (např. vznik Miniaturparku Slavkovského lesa, zpřístupnění cínového dolu Jeroným veřejnosti)

8.3.1.2 PODPORA REKONSTRUKCE KULTURNĚ-HISTORICKÝCH PAMÁTEK A JEJICH VYUŽITÍ PRO CESTOVNÍ RUCH

- podpora rekonstrukce a zpřístupňování historických, kulturních a technických památek a jejich využití pro potřeby cestovního ruchu jako ubytovací či stravovací zařízení, muzejní expozice (např. staré budovy v Horním Slavkově)

8.3.1.3 ZPŘÍSTUPNĚNÍ VYBRANÝCH PŘÍRODNÍCH LOKALIT CESTOVNÍMU RUCHU

- úprava a průběžné udržování naučných stezek v chráněné krajinné oblasti
- turistické zpřístupnění některých nových lokalit (např. vytvoření (cyklo)stezky po zaniklých obcích Slavkovského lesa)
- podpora ekologických informačních center

8.3.2 UDRŽITELNÝ ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

8.3.2.1 PODPORA VYTVÁŘENÍ PRODUKTŮ CESTOVNÍHO RUCHU

- např.: montánní cestovní ruch, kulturní cestovní ruch, pěší turistika, cykloturistika, turistické a naučné stezky, cyklotrasy a cyklostezky, koňské stezky, golfový turismus, podpora specifických produktů pro různé sociální

anebo turistické skupiny (školní děti, mládež, rodiny s dětmi, důchodci, handicapovaní lidé atd.), podpora šetrných forem cestovního ruchu (ekoturistika), podpora produktů využívajících krajská specifika – známá i méně známá (jako např. fenomén smírčích křížů, kapličky a křížky u cest, výhledová místa atp.)

8.3.2.2 PODPORA TRADIČNÍCH MÍSTNÍCH A REGIONÁLNÍCH AKCÍ A SLAVNOSTÍ

A JEJICH VYUŽITÍ V CESTOVNÍM RUCHU

- podpora slavností, kulturních, sportovních a zábavních akcí (společenské a folklórní akce, hody atd.) přispívajících k rozvoji cestovního ruchu jak na místní, tak regionální úrovni
- podpora vytváření nových tradic a slavností – zvláště těch, které budou u návštěvníků vyvolávat nezapomenutelné zážitky (events)
- podpora tradičních místních a regionálních produktů

9 MARKETINGOVÝ MIX

Kotler (2007) ve svých publikacích uvádí, že k tomu, aby byl marketingový mix správně používán, se na něj marketér nesmí dívat z pohledu prodávajícího, ale z hlediska kupujícího. Marketingový mix pak bude vypadat takto:

- z produktu se stane zákaznická hodnota (Customer Value),
- z ceny zákaznickova vydání (Cost to the Customer),
- místo se přemění na zákaznické pohodlí (Convenience),
- z propagace se stane komunikace se zákazníkem (Communication).

Díky tomu zjistíme, že zákazník požaduje hodnotu, nízkou cenu, velké pohodlí a komunikaci, nikoliv propagaci. Ze 4P se tak stanou 4C.

9.1 PRODUCT

Nově navrženým produktem, který podpoří rozvoj cestovního ruchu ve Slavkovském lese, je Miniaturpark Slavkovského lesa. Jeho součástí bude restaurace, jejíž exteriér i interiér bude proveden v hornickém duchu. V budově restaurace návštěvníci najdou i promítací sál, kde budou moci zhlédnout krátký dokument shrnující události, které se na území Slavkovského lesa v minulosti odehrály.

Miniaturpark bude v počáteční fázi zaměřen především na zaniklé obce této lokality a jejich zajímavosti, které zde již nyní nespátříme. (Příloha 4a, b) V průběhu času je záměrem rozšířit soubor miniatur tak, aby vystihoval i zajímavosti stávajících sídel.

Pro zmíněný projekt bylo původně zvoleno místo v těsném sousedství cínového dolu Jeroným, jehož věhlas nabyl zejména v 16. století světových parametrů. Mluvíme zde o jedné z nejkrásnějších památek na dobývání cínu na evropském kontinentu. Otevření dolu veřejnosti je plánováno na rok 2012. Důl je v současné době ve správě Muzea Sokolov, s nímž byla navázána spolupráce.

Konečnou navrhovanou lokalitou je Kostelní Bříza, obec spadající do působnosti města Březová. Tabulka uvedená níže shrnuje kritéria, na základě nichž byla posuzována vhodnost lokality pro umístění Miniaturparku Slavkovský les. Mezi rozhodující aspekty řadíme dostupnost místa vzhledem ke vzdálenosti od rychlostní silnice 6/E48/E49, vzdálenost od nově budovaného jezera Medard a možnosti marketingové komunikace Miniaturparku Slavkovského lesa.

Tabulka č. 7: Porovnání lokalit pro umístění Miniaturparku

Kritéria	Důl Jeroným	Kostelní Bříza
Dopravní dostupnost	14 km od Silnice 6/E48/E49 ¹	3,3 km od Silnice 6/E48/E49
Vzdálenost od jezera Medard²	20 km (21 min)	10 km (14 min)
Vzdálenost od Karlových Varů	22 km (20 min)	26 km (23 min)
Vzdálenost od Mariánských Lázní	23 km (26 min)	29 km (33 min)
Vzdálenost od Františkových Lázní	47 km (38 min)	29 km (24 min)
Vzdálenost od nejbližší konkurence	29 km (29 min)	35 km (35 min)
Marketingová komunikace³	Muzeum Sokolov (možnost podpory kraje)	Město Březová
Největší atraktivita lokality	důl Jeroným (není jisté jeho zpřístupnění veřejnosti)	Zrevitalizovaný zámecký park (vzácná dřevina sekvojovce obrovského), kostel sv. Petra a Pavla, Zartnerův hostinec
Inženýrské sítě	obtížně dostupné	dostupné

Vysvětlivky:

¹ Rychlostní silnice vedoucí napříč Karlovarským krajem. V současné době probíhá přestavba na R6, která v budoucnu propojí hranici Německa s Prahou. Dokončen byl úsek od hranic se SRN do Karlových Varů.

² Projekt Medard představuje komplexní řešení obnovy území po těžbě hnědého uhlí na Sokolovsku. Budoucí jezero Medard se nachází v těsné blízkosti obcí Bukovany, Svatava, Citice a měst Habartov a Sokolov.

³ Je možné usuzovat na větší možnosti zviditelnění a vyšší návštěvnost dolu Jeroným a tím pádem i Miniaturparku Slavkovského lesa pod záštitou Karlovarského kraje. Přestože je nyní důl pod správou

Muzea Sokolov, nedá se vyloučit pozdější zájem kraje o tuto ojedinělou památku. Toto tvrzení lze podpořit faktem, že v dubnu 2010 proběhlo setkání hejtmána Karlovarského kraje s protějšky ze Saska a Bavorska, kde se mimo jiné jednalo o spolupráci při zpřístupňování dolu Jeroným. Velký zájem byl zaznamenán především z německé strany. Bude-li Miniaturpark umístěn na Kostelní Bříze stane se tak za plné podpory města Březová. Povědomí o projektu tak bude závislé na schopnostech jednotlivců. Porovnáme-li však aktivity z posledních let města Březová s aktivitami Muzea Sokolov, které má důl Jeroným ve svých rukou, uvidíme, že město Březová jednoznačně dominuje jak v množství a významnosti aktivit tak v propagování svých projektů.

9.2 PRICE

Při návštěvě Miniaturparku bude vybíráno vstupné. Jeho výše bude stanovena na základě zjištěných cen nejbližšího konkurenta – Park Bohemium, Mariánské Lázně. Předběžný návrh by mohl vypadat takto:

Tabulka č. 8: Ceník v Kč

Vstupné ❖ <i>dospělí: 70,- Kč</i> ❖ <i>dítě (od 6 do 14 let): 30,- Kč</i> ❖ <i>rodina: 160,- Kč</i> <i>(2 dospělí a max. 3 děti)</i> ❖ <i>ISIC: 50,- Kč</i>	Slevy: ❖ <i>důchodci a ZTP sleva 20 %</i> ❖ <i>skupina od 20 osob: sleva 20 %</i> ❖ <i>ZTP/P: sleva 50%</i> Vstup zdarma: ❖ <i>dítě do 6 let</i> ❖ <i>průvodce skupiny</i>
---	---

Po úspěšném zavedení této nové atraktivity cestovního ruchu, bude možné stanovovat cenu i podle zájmu a ochoty návštěvníků platit za zážitky s tímto místem spojené.

Tabulka č. 9: Ceník v €

Eintrittspreis ❖ <i>Erwachsene: 4 €</i> ❖ <i>Kinder (od 6 do 14 let): 2 €</i> ❖ <i>Familie: 8 €</i> <i>(2 Erwachsene und Maximum 3 Kinder)</i> ❖ <i>ISIC: 2 €</i>	Ermäßigung: ❖ <i>Rentner und Schwerbeschädigte: 20 % Ermäßigung</i> ❖ <i>Gruppenpreise: 20 % Ermäßigung (ab 20 Personen)</i> Freier Eintritt: ❖ <i>Kinder unter 6 Jahren</i> ❖ <i>Guide Group</i>
---	---

Výsledky terénního šetření poukazují na shodný zájem o návštěvu Miniaturparku jak ze strany Čechů tak ze strany Němců. Z tohoto důvodu bude ceník sestaven i v německém jazyce a platby umožněny v českých korunách a v eurech.

Vstupné bude stanoveno i do promítacího sálu:

- při návštěvě Miniaturparku – 15,- Kč/osoba (1 €/Pers.)
- bez návštěvy Miniaturparku - 30,- Kč/osoba (3 €/Pers.)

9.3 PLACE

Distribuce je důležitým nástrojem marketingu destinace cestovního ruchu, protože představuje způsob, jakým se produkt dostává k cílovému segmentu. Uskutečňuje se prostřednictvím distribučních cest, které mohou být přímé, případně nepřímé. (Királ'ová, 2003: 107)

Hlavní distribuční cestou by měl být zvolen internet, který označilo 75 % českých a 50 % německých respondentů za nejčastěji využívané médium. Shodný výsledek zaznamenala i agentura Czechtourism.

Dalším způsobem, jak přiblížit nový produkt návštěvníkům by mělo být turistické informační centrum (TIC), a to především na území Německa, kde tuto variantu distribuce využívá 23 % zde dotázaných. Dostupnost Miniaturparku by byla zajištěna i v českých informačních centrech, včetně nutného zkvalitnění jejich služeb.

Bylo by dobré usilovat i o zařazení produktu do balíčků cestovních kanceláří, zvláště pak u německé klientely. Vycházet lze z faktu, že 15 % německých respondentů uvedlo, že by Slavkovský les navštívilo v rámci organizované skupiny. Jako podklad pro tvrzení výhodnosti zařazení Miniaturparku do balíčku cestovních kanceláří mohou posloužit statistiky poskytnuté nejmenovaným lázeňským domem, který potvrdil, že většina německých hostů přijíždí nejprve s cestovní kanceláří a až poté individuálně. Avšak i nadále bývají některé služby využívány prostřednictvím cestovních kanceláří.

9.4 PROMOTION

Vytvoření dosažitelného a cenově přístupného produktu pro návštěvníky destinace nestačí, chtějí být informováni a motivováni ke koupi. Prostřednictvím komunikačního mixu můžeme do určité míry jejich chování modifikovat. To znamená,

že musíme vyvolat návštěvníkovu pozornost, vyvolat v něm zájem o destinaci a touhu destinaci navštívit a aktivizovat návštěvníka ke koupi. (Királ'ová, 2003: 110)

Nejlepší reklamou je spokojený zákazník. Agentura Czechtourism k tomu dodává, že po internetu jsou právě druhým nejčastěji využívaným informačním zdrojem před návštěvou „příbuzní a známí“, kteří tak svým způsobem fungují jako reklama. S tímto tvrzením se shoduje i šetření prováděné v rámci diplomové práce. Dokonce až 51 % německých respondentů uvedlo, že nejvyužívanějším zdrojem informací jsou pro ně příbuzní či známí. Každý návštěvník je „něčí příbuzný nebo známý“. Jde o to, aby se stal tím, kdo bude svým přátelům a rodinným příslušníkům tlumočit svoji dobrou zkušenost a přivedl je k myšlence, že návštěva vychvalovaného místa stojí za to. Zkrátka je zapotřebí ze spokojeného návštěvníka udělat svého ambasadora.

Jak poznáme podle agentury Czechtourism typického ambasadora? Mezi ambasadory jsou více zastoupeni cizinci. Ambasador je nadprůměrně spokojený s navštíveným regionem, má určitý komunikační a vlivový potenciál (vyšší úroveň vzdělání), je to možný opinion leader, je oslovitelný a zajímá se hlouběji o místo, které navštívil. Nejčastěji zmiňovaným důvodem návštěvy je u ambasadorů především poznávání, relaxace a zdraví, tj. lázně, rehabilitace, léčení apod. S tím souvisí i nejčastěji zmíněné lákové aktivity v regionu - pěší a poznávací turistika a zájem a péče o fyzickou a duševní kondici. Turistická informační centra jsou nejvíce využívaným informačním zdrojem ambasadorů. Důležitý je pro ně internet, propagační materiály a informace získané od příbuzných a známých. (Monitoring návštěvníků v turistických regionech České republiky, 95 s) Podle provedeného terénního šetření tento popis sedí na většinu německých respondentů, kterým bychom tudíž měli věnovat svou pozornost.

Nepostradatelnou součástí promotion Miniaturparku bude tvořit kvalitní a moderní internetová prezentace už jen z toho důvodu, že si nemůžeme dovolit zůstat krok za konkurencí. Např. park Bohemium Mariánské Lázně umístil svůj reklamní spot na portál YouTube. Miniaturpark Slavkovského lesa by se mohl mimo jiné prezentovat na neustále se rozšiřujícím Facebooku.

Mezi propagačními materiály by vedle klasických prospektů neměly chybět publikace, týkající se nově vzniklého produktu, jeho zajímavosti a míst v okolí. Důležitá bude především německá mutace publikací, protože pro tento zdroj informací se vyslovilo 25 % německých respondentů. V rámci propagace by bylo dobré připravit pro návštěvníky kalendáře (nástěnné, stolní), turistické známky či sběratelské mince.

Slavkovský les byl ve středověku proslulý těžbou kvalitního cínu, čehož by se dalo využít a jako suvenýry prodávat upomínkové předměty z cínu.

Vhodné by bylo zapojení do propagační kampaně Za krásami MAS Sokolovsko. Záměrem je zhotovení 15 kusů propagačních DVD s doprovodným mluveným komentářem, např. na téma Zimní dovolená na Sokolovsku, Letní dovolená na Sokolovsku, vyhlídky a rozhledny, naučná stezka Královské Poříčí a řada dalších oblastí.

Podél rychlostní komunikace vedoucí od hranic s Německem přes Cheb, Sokolov, Karlovy Vary a v budoucnu pokračující až na Prahu by bylo rozmístěno zavedené jednotné dopravní značení kulturních a turistických cílů.

9.5 PEOPLE

Z hlediska návštěvníků je pro pobyt v destinaci, kromě kvality nabídky služeb, důležitý i pozitivní přístup místních obyvatel, jejich chování, pohostinnost, srdečnost, jazyková připravenost apod. V této souvislosti může být jejich životní prostředí, hodnoty, kultura, chování, zvyky a životní styl rozvojem cestovního ruchu pozitivně nebo i negativně ovlivněn. Místní obyvatelé musí být informováni o koncepci rozvoje cestovního ruchu v destinaci a musí mít možnost se k ní vyjádřit. Zároveň se nesmí zanedbat ani jejich výchova k vytváření pozitivního vztahu k návštěvníkům a podnícení aktivit v oblasti poskytování služeb. (Királ'ová, 2003: 141)

V Kostelní Bříze, kam chceme Miniaturpark umístit, žije 50 obyvatel. Někteří z nich by mohli najít uplatnění na nově vytvořených pracovních pozicích.

9.6 PARTNERSHIP

Přínosem nejen pro nově vzniklý Miniaturpark, ale pro celou oblast CHKO Slavkovský les by byla kooperace především Muzea Sokolov, MAS Sokolovsko a Klubu českých turistů. Ve výčtu spolupracujících institucí, které by mělo smysl do projektu zapojit, je možné zmínit Správu CHKO Slavkovský les, Karlovarský kraj, okolní obce a infocentra v kraji. Dobré by bylo představení projektu na workshopech v rámci jeho přípravy, aby se účastníci s projektem sžili a aby jej podpořili.

Účast na spolupráci by jistě neodmítly ani mnohé německé spolky a organizace. Oslovení Euregia Egrensis (EUREGIO = zkrácená forma pojmu evropský region, EGRENSIS je latinského původu, odvozen od historického označení oblasti kolem

města Cheb) by se mohlo stát prvním krokem na poli mezinárodní spolupráce. Jedná se o organizaci, která pro svou činnost zřídila tři pracovní sdružení: EUREGIO EGRENSIS pracovní sdružení Čechy, EUREGIO EGRENSIS pracovní sdružení Bavorsko a EUREGIO EGRENSIS pracovní sdružení Vogtlandsko/Západní Krušnohoří. V jednotlivých zemských pracovních sdruženích byly zřízeny přeshraniční výbory k jednotlivým tématům a odborným oblastem, jako např. hospodářství, infrastruktura, pracovní trh; ochrana životního prostředí a ekologie; cestovní ruch, rekreace, turismus, kultura, práce s mládeží a sport. Dnes zaujímá oblast EUREGIO EGRENSIS celkem plochu cca 17 000 km² s přibližně 2 miliony obyvateli.

V neposlední řadě by bylo dobré navázání úzké spolupráce všech atraktivit (kde se platí vstup) minimálně na území CHKO Slavkovský les. Jedině tak by bylo možné vytvářet balíčky nabízející výhodnější cenu, než jakou by návštěvníci zaplatili individuálně při jednotlivých vstupech.

9.7 PACKAGING

Nabídka balíku služeb znamená kompletaci poskytovaných zájezdů a jejich programovou orientaci. Tvorba „balíku“ zohledňuje individuální přání zákazníka, specifických zákaznických segmentů, pomáhá firmám zmírňovat výkyvy v nabídce a poptávce po službách. (Hesková a kolektiv, 2006: 147) Mimo jiné je možné tvorbou balíčků dosáhnout nižší ceny či rozšíření služeb, např. poskytování průvodcovských služeb, což by v případě jednotlivců nebylo reálné, především by to s sebou neslo vysoké náklady.

Návrh jednodenního výletu:

Tabulka č. 10: Výlet č. 1

Čas	Akce	Místo určení	Poznámky
9.30	Výstup na Krásenský vrch z Krásna	Krásenská rozhledna	• 1,5 km
11.00	Prohlídka muzea	Hornické muzeum Krásno	• možnost zakoupení suvenýrů
12.30	oběd	Restaurace Miniatura (nově navrhované stravovací zařízení)	
13.30	Prohlídka Miniaturparku	Miniaturpark Slavkovský les	• suvenýry v budově restaurace • občerstvení v Restauraci Miniatura

16.15	Návštěva památníku	Památník zaniklých obcí v kostele sv. Petra a Pavla v Kostelní Bříze	
17.30	Večeře	Multifunkční centrum Březová	
Večerní program lze zajistit po dohodě. Je zde možnost zahrát si bowling v Bowling centru Březová, uspořádat taneční večer, hudební večer, zajistit představení ochotnického divadla			

Tabulka č. 11: Výlet č. 2

Čas	Akce	Místo určení	Poznámky
9.30	Návštěva dolu	Důl Jeroným	
10.30	Prohlídka muzea	Muzeum Horní Slavkov	• možnost zakoupení suvenýrů
12.00	oběd	Hostinec U Pulečka, Horní Slavkov	• venkovní terasa • dětské hřiště
13.00	Pěší výlet	Horní Slavkov – Krudum, Krudum – Kostelní Bříza	• kostel sv. Mikuláše
18.00	Večeře	Restaurace Miniatura	
19.00	Návštěva Miniaturparku	Večerní prohlídka Miniaturparku Slavkovský les	
Večerní program lze zajistit po dohodě. Je zde možnost zahrát si bowling v Bowling centru Březová, uspořádat taneční večer, hudební večer, zajistit představení ochotnického divadla			

9.8 PROGRAMMING

Programming úzce navazuje na packaging. Nástroje jsou propojené a mají za cíl vyvolat zájem o mimosezónní období u zákazníků. (Hesková a kolektiv, 2006: 147)

Mohlo by se zdát, že navrhovaný Miniaturpark bude v zimním období zcela opuštěný. Nabízí se zde však dvě možnosti, jak přilákat návštěvníky i v období mimo sezónu. Jednou z nich je fakt, že Slavkovský les je součástí tzv. lázeňského trojúhelníku a lázeňští hosté do kraje přijíždějí celoročně. Příležitostí by bylo napojení na programy pro lázeňské hosty pořádané lázeňskými organizacemi. Napadne-li sněhová pokrývka, postačí ji odklidit z cest a miniatur a návštěvníci tak budou moci okusit podmínky, ve kterých tu po staletí žili lidé. Hromady odklizeného sněhu mohou posloužit jako materiál v rámci soutěží - stavění z bílé nadílky přímo v prostorách Miniaturparku.

Miniaturpark s restaurací by mohly v zimě sloužit jako zastávka pro běžkaře. Ti mohou v případě dobrých sněhových podmínek využívat od roku 2006 v okolí Březové čtyři udržované běžecké okruhy v délce od tří do dvanácti kilometrů, spojující Kostelní Břízu, Lobzy, Kamenici a obec Rownou. V plánu je postupné protažení tras ke Krásnu a Pramenům a později až k Mariánským Lázním.

V restauraci je možné pořádat nejrůznější eventy, tématicky laděné, spojené s ročním obdobím, svátkem či původní tradicí, zaměřené na děti, seniory, mladé či orientované hudebně, gastronomicky atd.

9.9 ODHAD INVESTIČNÍCH NÁKLADŮ

Tabulka č. 12: Odhad investičních nákladů - Propagační materiály

	Kusy	Cena
Leporelo*	20.000	13.450 Kč/10.000 ks 2 x 13.450 = 26.900 Kč
Letáky* (A5 - oboustranné)	40.000	6.550 Kč/10.000 ks 4 x 6.550 = 26.200 Kč
Kalendáříky*	500	1.300 Kč/500 ks 1.300 Kč
Pohlednice*	500	1.500 Kč/500 ks 1.500 Kč
Grafické zpracování		10.000 Kč
Cínové suvenýry (výška 10 cm)	50	12.500 Kč
CELKEM		78.400 Kč

* Karel Beneš - Leben Bohemia Service

Tabulka č. 13: Odhad investičních nákladů - Miniaturpark se zázemím

Model obce (několik charakteristických staveb + maketa celé obce podle dobových map)	17 x 300.000 Kč (5.100.000 Kč)
Přístupové komunikace + parkoviště	4.000.000 Kč
Vstupní objekt - infocentrum	1.500.000 Kč
Oplocení	900.000 Kč
Terénní úpravy	1.000.000 Kč
DPH	2.500.000 Kč
Restaurace - 20m x 10m x 2,8m (stavba + světla, bar, výčepní zařízení, vybavení kuchyně, drobná dekorace)	7.000 Kč/m ³ 3.920.000 Kč
Restaurace (10 x dřevěné stoly, lavice)	120.000 Kč
CELKEM	19.040.000 Kč

Celkový odhad investičních nákladů: 78.400 Kč + 19.040.000 Kč = **19.118.400 Kč**

Zdrojem části potřebných financí by se mohl stát Regionální operační program Severozápad (Prioritní osa 4 Udržitelný rozvoj cestovního ruchu, Oblast podpory 4.1 Budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu). Možnosti využití finanční podpory ve venkovském cestovním ruchu nabízí i Program rozvoje venkova 2007 – 2013 (Prioritní osa 3 Podpora cestovního ruchu), a to z Evropského zemědělského fondu (EAFRD).

Ze strany státu je možná podpora z tzv. velkého Leadru - finanční prostředky vyčleněné Státním zemědělským intervenčním fondem do programu rozvoje venkova. Jedná se o oblast diverzifikace zemědělství, podpory drobného podnikání na venkově, venkovského cestovního ruchu, zlepšení kvality života na venkově, ochranu a rozvoj kulturního dědictví, vzdělávání a rozšiřování znalostí místních obyvatel.

10 ZÁVĚR

Chráněnou krajinnou oblast Slavkovský les je dnes možné přirovnat k hornatému ostrovu zeleně, klidu a dosud málo narušené přírody v geografickém trojúhelníku Karlových Varů, Mariánských a Františkových Lázní.

Historický vývoj Slavkovského lesa výstižně popsal geolog RNDr. Václav Cílek v pořadu Podzemní Čechy II, kde zazněla úvaha, že na počátku je skoro vždy divočina, neproniknutelný hvozd či vesnice na kraji světa. Pak přicházejí horníci a s nimi rozmach. Jak těžba upadá, tak se výstavná města opět stávají zapadlými zastávkami na na půl opuštěných cestách.

Zapomenuté území Slavkovského lesa mělo velkou „historickou smůlu“, a to zejména po druhé světové válce. Byl to odsun obyvatelstva, potom objev uranového ložiska a také existence vojenského cvičiště. A přitom byly doby v 16. století, kdy průmyslová centra jako Horní Slavkov či Krásno byla tak známá jako dnes např. Mladá Boleslav.

Cílem diplomové práce bylo provést analýzu současného stavu chráněné krajinné oblasti Slavkovský les a v návaznosti na získaná primární a sekundární data doporučit opatření ke zlepšení situace a navrhnout produkty využívající zjištěný potenciál ve prospěch cestovního ruchu. Pro dosažení cíle práce bylo stanoveno několik hypotéz.

1) Hypotéza: Oblast Slavkovského lesa je málo známá

Tato hypotéza byla potvrzena pouze ze strany německých respondentů, u nichž pouhých 35 % vypovědělo, že oblast Slavkovského lesa zná. Dotázaných ze SRN, kteří znají historii lokality, bylo ještě méně - 25 %. Co se týče českých respondentů, hypotéza byla vyvrácena, a to 73 % dotázaných v otázce znalosti oblasti Slavkovského lesa a 75 % respondentů v otázce znalosti historie území. Vyvrácení hypotézy u českých dotázaných nemůžeme považovat za zcela objektivní kvůli 41 % odpovědí z Karlovarského kraje.

2) Hypotéza: Vytvoření Miniaturparku Slavkovského lesa vzbudí zájem turistů

Můžeme říci, že hypotéza byla potvrzena. 72 % českých respondentů a 68 % respondentů z Německa by Miniaturpark Slavkovského lesa navštívilo.

3) Hypotéza: O Slavkovský les mají větší zájem návštěvníci z Německa než z České republiky

U této hypotézy nemůžeme se spolehlivostí říci, že by byl jednoznačně prokázán větší zájem ze strany německých návštěvníků. Vycházíme při tom z odpovědí na tři otázky obsažené v dotazníku:

- Máte zájem oblast Slavkovského lesa poznat?
 - o ČR: 71 %
 - o SRN: 79 %
- Máte zájem historii Slavkovského lesa poznat?
 - o ČR: 73 %
 - o SRN: 83 %
- Navštívili byste Miniaturpark Slavkovského lesa?
 - o ČR: 72 %
 - o SRN: 68 %

V průměru vyslovilo o Slavkovský les zájem 72 % českých a 77 % německých respondentů. Rozdíl není markantní. Můžeme se tedy pouze domnívat, že při správně zvolené marketingové komunikaci Slavkovský les navštíví více Němců než Čechů ze vzdálenějších krajů České republiky než je Karlovarský kraj.

Závěrem je možné říci, že Slavkovský les má velký potenciál stát se oblíbeným místem účastníků cestovního ruchu. Vytvoření destinace Slavkovský les bude však během na dlouhou trať, kde nesmíme zapomenout především na to, že se pohybujeme v chráněné krajinné oblasti, která už příchodem moderní doby trpěla dost a je třeba se o ni konečně starat a ne jen využívat toho, co nám nabízí.

12 SUMMARY

Protected landscape area called “Slavkovský les” (Slavkovsky forest) can be compared to a mountainous isle of green, quiet and very little disturbed countryside in geographical triangle formed by Karlovy Vary, Mariánské Lázně and Františkovy Lázně.

Historical development of “Slavkovský les” was accurately described by geologist RNDr. Václav Cílek in a documentary “Podzemní Čechy II” (Subterranean Czech lands). There was also an interesting theory that at the beginning there is almost always wilderness, impassable wood or village at the edge of the world. Then miners come and boom follows. As mining declines, imposing towns become only forgotten stops on half deserted roads.

From historical point of view the lost area of “Slavkovský les” had an unfortunate fate especially after the Second World War. These were transfer of occupants, discovery of uranium deposit and foundation of army exercising ground. Nevertheless still in the 16th century industrial centres such as Horní Slavkov or Krásno were as famous as for example Mladá Boleslav nowadays.

The main goal of the dissertation was to carry out an analysis of current condition of the protected landscape area “Slavkovský les” and consequently after getting primary and secondary data to recommend measures for improvement of the situation and to propose products which would utilize potential found for the benefit of tourism in the region. To reach this goal several hypotheses were determined as follows.

1) Hypothesis: The area of “Slavkovský les” is not very well known

This hypothesis was confirmed only by German respondents - only 35 % of them claimed that they know the area of “Slavkovský les”. Number of people from Germany who know the history of the locality was even lower - 25 %. As far as the Czech respondents the hypothesis was disproved by 73 % of people who were asked about knowing the area and 75 % of those who were asked about history of the area. The negation of the hypothesis cannot be considered objective as 41 % of answers were from Karlovy Vary region.

2) Hypothesis: Establishing of Slavkovský les Miniature park will attract attention of tourists

We can say that the hypothesis was proved. 72 % Czech respondents and 68 % German respondents would visit the Miniature park of Slavkovský les.

3) Hypothesis: German visitors are more interested in “Slavkovský les” than visitors from the Czech Republic

It is hard to say for sure which group showed bigger interest. There was no clear evidence of bigger interest from the German side. We have evaluated answers for the following questions:

- Are you interested in learning about the area of “Slavkovský les”?
 - o CR: 71 %
 - o Germany: 79 %
- Would you like to know more about history of “Slavkovský les”?
 - o CR: 73 %
 - o Germany: 83 %
- Would you like to visit a Miniature park of “Slavkovský les”?
 - o CR: 72 %
 - o Germany: 68 %

On average 72 % of Czech and 77 % of German respondents were interested in “Slavkovský les”. There is no big difference. So we can only assume that if there is the right marketing communication there will be more Germans than Czechs from further regions (not from Karlovy Vary region) who will visit “Slavkovský les”.

In conclusion it is possible to say that “Slavkovský les” has a big potential to become a popular tourist destination one day. Establishment of Slavkovský les tourist sight will be a time consuming matter as we can't forget that it is a protected landscape area which has already suffered by arrival of modern era considerably. It is time to start looking after this area at last, not only use all what it offers.

13 LITERATURA

Odborné publikace

1. Beranová, R., V.: *Zaniklé obce na Sokolovsku*. Krajské muzeum Sokolov, 2005, ISBN 80-86630-06-4
2. Brodský, K. a kolektiv: *Maximalizace potenciálu chráněných krajinných oblastí a národních parků v cestovním ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006
3. Bukačová, I.: *Památky „po Němcích“*. In: Říha, M.: *Proměny sudetské krajiny jako poselství dalším generacím*. Praha: Společnost pro trvale udržitelný život, 2008, ISBN 978-80-902635-7-4
4. Cooper, Ch., Wanhill, S.: *Tourism: principles and practice*. Prentice hall, England, 2008, ISBN 978 – 273 – 71126 - 1
5. Foret, M., Foretová, V.: *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2001, ISBN 80-247-0207-X
6. Francová, E.: *Cestovní ruch*. Olomouc, Filozofická fakulta, 2003, ISBN 80-244-0719-1
7. Fyall, A., Garrod, B.: *Tourism marketing*. Great Britain, 2005, ISBN 1-873150-90-3
8. Goeldner, CH., R., Ritchie, J., R.: *Tourism: principles, practices, philosophies*. New Jersey: JOHN WILEY&SONS, 2006
9. Hesková, M. a kol.: *Cestovní ruch*. Praha: Fortuna, 2006, ISBN 80-7168-948-3
10. Hesková, M. a kol.: *Marketing*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2003, ISBN 80-7040-620-8
11. Holeček, M., Mariot, P., Střída, M.: *Zeměpis cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, s.r.o., 2005
12. Horáková, H.: *Strategický marketing*. Praha: Grada Publishing, 2003, ISBN 80-247-0447-1
13. Horner, S., Swarbrooke, J.: *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003, ISBN 80-247-0202-9
14. Hrabánková, M., Hájek, T.: *Management cestovního ruchu*. České Budějovice, Zemědělská fakulta, 2002, ISBN 80-7040-580-5
15. Hudečková, H., Lošťák, M., Ševčíková, A.: *Regionalistka, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha ČZU, Provozně ekonomická fakulta, 2006, ISBN 80-213-1413-3

16. Jakubíková, D.: *Strategický marketing*. Praha: Grada Publishing, 2008, ISBN 978-80-247-2690-8
17. Jetmar, M.: *Cestovní ruch v příhraničních oblastech*. Praha, VŠH Katedra managementu, 2007, ISBN 978-80-86578-65-1
18. Johnová, R.: *Marketing kulturního dědictví a umění*. Praha: Grada Publishing, 2008, ISBN 978-80-247-2724-0
19. Kiráľová, A.: *Marketing destinace cestovního ruchu*. Praha: Ekopress, s.r.o., 2003, ISBN 80-86119-56-4
20. Kolektiv autorů: *Březová – brána do Slavkovského lesa*. Město Březová, 2006
21. Kolektiv autorů: *Venkovský cestovní ruch – jeho specifika a podmínky pro rozvoj*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007
22. Kotler, P.: *Marketing Management*. Praha: Victoria Publishing, 1997
23. Kotler, P.: *Moderní marketing*. Praha: Grada Publishing, 2007, ISBN 978-80-247-1545-2
24. Kotler, P., Keller, K., L.: *Marketing management*. Praha: Grada Publishing, 2007, ISBN 978-80-247-1359-5
25. Kozel, R. a kol.: *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada Publishing, 2005
26. McCool, S., F. Moisey, R., N.: *Tourism, recreation and sustainability: linking culture and the environment*. School of Forestry, University of Montana, Missoula, USA, 2008, ISBN 9781845934705
27. Morrison, A., M.: *Marketing pohostinství a cestovního ruchu*. Praha: Victoria Publishing, 1995
28. Palatková, M.: *Marketingová strategie destinace ČR*. Praha: Grada, 2006, ISBN 80-247-1014-5
29. Picka, I.: *Jak (ne-) umíme žít v naší sudetské krajině – Kdysi a dnes*. In: Říha, M.: *Proměny sudetské krajiny jako poselství dalším generacím*. Praha: Společnost pro trvale udržitelný život, 2008, ISBN 978-80-902635-7-4
30. Stříbrná, M.: *Podmínky rozvoje cestovního ruchu v chráněných krajinných oblastech a národních parcích*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008
31. Wiesner, S.: *Krajina vojenských výcvikových prostorů v Sudetech pohledem ekologa*. In: Říha, M.: *Proměny sudetské krajiny jako poselství dalším generacím*. Praha: Společnost pro trvale udržitelný život, 2008, ISBN 978-80-902635-7-4

Internetové zdroje:

1. Marketing cestovního ruchu. 2004, [online], [29.11.2009], dostupné na <http://markcr.uhk.cz/page.aspx?page_id=48>
2. Sieber, J., M.: Sudety/Sudetenland. 2008, [online], [19.11.2009] dostupné na <<http://www.jmsieber.cz/muzeum/index.php?akce=sudety>>
3. Mikšíček, P.: Krajina s odsunem, 2008, [online], [9.7.2009] dostupné na <<http://www.sedmagenerace.cz/index.php?art=clanek&id=306>>
4. Podzemní Čechy II. [online], [25.3.2010], dostupné na <<http://www.draci-doupe.cz/program/10214730223-18.02.2010-02:20-1-podzemni-cechy-ii.html?online=1>>
5. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. [online], [27.4.2010], dostupné na <<http://www.ochranaprirody.cz/res/region-cs-map.gif>>
6. CHKO Slavkovský les: Geologie, Geomorfologie, Klimatické poměry, Vodopis, Flóra, Fauna. [online], [25.7.2009], dostupné na <<http://www.slavkovskyles.ochranaprirody.cz/>>
7. Kostelní Bříza. [online], [6.8.2009], dostupné na <<http://kostelnibriza.cz>>
8. Důl Jeroným. 2006, [online], [16.7.2009], dostupné na <<http://slavkovskyles.sweb.cz/aktuality/aktjeronym.html>>
9. Chvála dlouhé stoky. 2009, [online], [2.8.2009], dostupné na <<http://krusnohorsky.cz>>
10. Rozhledna Krásno. [online], [31.10.2009], dostupné na <<http://krasno.ceskehory.cz/>>
11. Bývalá Kempfova rozhledna na vrcholu Krudum. 2009, [online], [2.8.2009], dostupné na <<http://www.krusnohorsky.cz/view.php?cisloclanku=2009070101>>
12. Turek, K.: Výlet do středověkého důlního revíru, Krásno: hornická krajina. 2008, [online], [4.8.2009], dostupné na <<http://www.horydoly.cz/vypsati.php?id=11437>>
13. Hornické muzeum Krásno: Areál cínového dolu Vilém. [online], [20.10.2009], dostupné na <<http://www.omks.cz/cz/vypis.php?typ=krasno>>
14. Mariánské Lázně park Boheminium. [online], [27.10.2009], dostupné na <<http://www.boheminium.cz>>
15. Miniaturpark Das kleine Sächsische Schweiz. [online], [29.10.2009], dostupné na <<http://www.kleine-saechsische-schweiz.de/>>

16. Miniaturpark Klein-Erzgebirge Oederan - Dovolená Německo. [online], [29.10.2009], dostupné na <<http://cs.tixik.com/miniaturpark-klein-erzgebirge-oederan-2360363.htm>>
17. Horní Blatná - muzeum cínu - Krušné hory. [online], [29.10.2009], dostupné na <<http://www.krusnehorycz.cz/krusne-hory/pamatky/muzeum/horni-blatna.php>>
18. Muzeum Krupka. [online], [29.10.2009], dostupné na <<http://www.muzeum-teplice.cz/krupka.htm>>
19. Stará hornická stezka – 1. část. [online], [29.10.2009], dostupné na <<http://www.turistika.cz/tipy-na-vylet/show/stara-hornicka-stezka-1cast.html>>
20. Naučná stezka Horní Blatná – Vlčí jámy. 2008, [online], [2.10.2009], dostupné na <<http://www.naucnoustezkou.cz/horni-blatna-vlci-jamy>>
21. Lupínek, V.: Naučná stezka Hřebečná. 2009, [online], [15.10.2009], dostupné na <<http://prirodakarlovarska.cz/?clanky/naucna-stezka-hrebecna>>
22. Naučná stezka Doubí – Svatošské skály. 2003, [online], [30.10.2009], dostupné na <<http://stezky-kv.wz.cz/ns-doubi/cz/index.htm>>
23. Zoubek, L.: Naučná stezka Jáchymovské peklo. 2007, [online], [30.10.2009], dostupné na <<http://prirodakarlovarska.cz/?clanky/naucna-stezka-jachymovske-peklo>>
24. Lupínek, V.: Naučná stezka Kladská. 2008, [online], [30.10.2009], dostupné na <<http://prirodakarlovarska.cz/?clanky/rezervaci-kladska-po-zajimavostech>>
25. Autopůjčovna Koškovský. [online], [28.3.2010], dostupné na <<http://www.koskovskych.kvalitne.cz/>>
26. Karel Beneš - Leben Bohemia Service. [online], [9.4.2010], dostupné na <<http://www.leben.cz/tiskoviny-produkty/>>
27. Czechtourism: Cestování seniorů. 2009, [online], [29.3.2010], dostupné na <<http://www.czechtourism.cz/trendy-a-zajimavosti/svetove-trendy-v-cestovnim-ruchu-9-dil-cestovani-senioru.html>>
28. Czechtourism: Mladí cestovatelé. 2008, [online], [29.3.2010], dostupné na <http://www.czechtourism.cz/files/statistiky/clanky/26_09_08_mladi_cestovatele.pdf>
29. Czechtourism: Monitoring návštěvníků v turistických regionech České republiky. [online], [29.3.2010], dostupné na <http://www.czechtourism.cz/files/regiony/07_01_08_monitoring_navstevniku_fakta_inspirace.pdf>

30. Királ'ová, A.: Vytváření organizací cestovního ruchu (OCR) v turistických regionech. 2005, [online], [5.5.2010], dostupné na <<http://www.czechtourism.cz/files/regiony/destin/organizacecrvregionech.pdf>>

14 SEZNAM MAP, OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam Map

Číslo	Název	Strana
1	Poloha Slavkovského lesa	28

Seznam Obrázků

Číslo	Název	Strana
1	Čistá - pomník za zaniklou obcí	34
2	Čistá – náměstí, škola, obchod z r. 1908	34
3	Důl Jeroným	44
4	Důl Jeroným	44
5	Torzo kostela sv. Mikuláše	47

Seznam Tabulek

Číslo	Název	Strana
1	Miniaturpark Boheminium	50-51
2	Park Miniatur Saské Švýcarsko v miniaturním provedení	51-52
3	Miniaturpark Klein-Erzgebirge Oederan	53
4	Muzeum cínu	53-54
5	Muzeum v Krupce	54-55
6	Válečné muzeum Sudety	55
7	Porovnání lokalit pro umístění Miniaturparku	76
8	Ceník v Kč	77
9	Ceník v €	77
10	Výlet č. 1	81-82
11	Výlet č. 2	82
12	Odhad investičních nákladů - Propagační materiály	83
13	Odhad investičních nákladů - Miniaturpark se zázemím	83

Seznam Grafů

Číslo	Název	Strana
1	Navštívili jste již Slavkovský les?	59
2	Jak známá je Vám oblast Slavkovského lesa?	60

3	Máte zájem oblast Slavkovského lesa poznat?	61
4	Jak známá je Vám historie Slavkovského lesa?	61
5	Máte zájem historii Slavkovského lesa poznat?	62
6	Navštívili byste Miniaturpark Slavkovského lesa?	63
7	Lákala by Vás procházka po stezce zaměřené na cín?	63
8	Máte rádi stylově laděné restaurace?	64
9	Máte zájem podívat se na důlní expozici v Hornickém muzeu Krásno, které je v současnosti jedničkou v ČR?	65
10	Co Vás první napadne, když uslyšíte Slavkovský les?	66
11	Které informační zdroje využíváte nejčastěji?	67
12	S kým byste podnikli návštěvu po Slavkovském lese?	67
13	Navštěvujete nějaká místa v západních Čechách?	68
14	Uvažoval/a byste o dovolené strávené ve Slavkovském lese?	69

Seznam příloh

Číslo	Název
1	Základní ochranné podmínky
2	Dotazník (ČJ,NJ)
3	Základní demografické údaje respondentů
4	Product (mapa, seznam miniatur)

15 PŘÍLOHY

Příloha 1 Základní ochranné podmínky

Základní ochranné podmínky také stanovují co se na celém území CHKO nesmí:

- zneškodňovat odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody
- tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená
- vyjíždět a setrvávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrvání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu a vozidel vodohospodářských organizací
- pořádat automobilové a motocyklové soutěže
- požívat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti
- povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů
- rostlin a živočichů
- stavět nové dálnice, sídelní útvary a plavební kanály
- provádět chemický postřik cest
- těžit nerosty a humolity
- měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany CHKO
- umisťovat a povolovat nové stavby
- na území 1. zóny CHKO je dále zakázáno:
 - povolovat a měnit využití území
 - měnit současnou skladbu a plochy kultur, nevyplývá-li změny z plánu péče o CHKO
 - hnojit pozemky, používat kejdu, silážní jámu a ostatní tekuté odpady
- na území 1. a 2. zóny CHKO je rovněž zakázáno:
 - hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci

ekosystémů anebo nevratně poškodit půdní povrch, používat biocidy, měnit vodní režim či provádět terénní úpravy značného rozsahu

- o zavádět intenzivní chovy zvířete, například obory, farmové chovy, bažantnice
- o pořádat soutěže na jízdách kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody (Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny)

Výčet zákazů je sice poměrně rozsáhlý, ale v mnoha případech (zejména pokud jde o hospodářskou činnost a odpadové hospodářství), vlastně prosazuje něco, co by mělo být krédem pro všechny slušné lidi. Ochrana přírody a krajiny není stavěna zcela puritánsky a dává určitý prostor pro aktivity CR, které jsou v současné době velmi moderní. Navíc pojem udržitelný CR se stává stále více měřítkem kvality nabízených služeb a produktů CR obecně. (Stříbrná, 2008: 15)

Podle zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny je rekreační využití výše jmenovaných území přípustné za předpokladu, že nebude docházet k poškozování přírodních hodnot CHKO. O jaká rizika se vlastně jedná? Mají různou podobu, např.:

- znečištění vody plynoucí ze špatně řízeného hospodaření s kanalizačními vodami a s pevnými odpady z ubytovacích zařízení a jejich vybavenosti. Mezi znečištění vody řadíme v podmínkách ČR zejména znečištění řek vyústěním kanalizačních stok;
- znečištění vzduchu plynoucí z nadměrného využívání automobilů turisty;
- zvýšená úroveň hlukového pozadí plynoucí z hlučných turistických aktivit a také z automobilů turistů;
- automobilová doprava a chodci vytvářející dopravní zácpy u vyhledávaných zajímavostí a v místech soustředěného CR;
- neatraktivní krajina (vizuální znečištění), která má původ v mnoha faktorech: špatně naplánované projekty vybavenosti, zakrývající výhled do krajiny, architektonicky nezdařilé umístění turistických zařízení a jejich vybavenosti do krajiny, používání velkých a nevkusných reklamních poutačů apod.;
- znečištění krajiny turisty a vandalismus - ztráta historických a kulturních hodnot, grafity ekologické rozvrácení přírodních oblastí a rušení života v přírodě turisty;
- poškozování architektonických a historických památek;

- změna chování divokých zvířat vlivem zvyšujícího se počtu návštěvníků a turistů;
- destrukce vegetace;
- narušování života v přírodě v hlavní turistické sezóně;
- neregulovaný lov zvěře a rybaření (je v přímém střetu s přírodními predátory a vede k nerovnováze v přírodě).

K zabránění, resp. k minimalizaci těchto negativních vlivů mohou napomoci např. tato opatření:

- rozvoj vhodně navržených funkčních systémů zásobování vodou, elektrické energie, plynu, odpadového hospodářství a kanalizace pro zařízení CR a jejich vybavenost;
- rozvoj komunikačních a ostatních dopravních systémů s důrazem na využívání neznečišťujících druhů hromadné dopravy - např. ekobusy, které mohou být využívány v CHKO a NP a na turisticky exponovaných místech;
- žádat environmentálně udržitelné využívání území a plánování sídelních míst, zónové regulace, rozvoje norem a architektonického designu v turistických oblastech;
- citlivě řídit návštěvnost v turisticky atraktivních místech, v citlivých sídlech by měl být počet návštěvníků řízen podle potřeby anebo zcela zakázán v určitých hodinách, resp. i někdy po celý rok (s ohledem na vzácnost a citlivost objektu);
- pro některá atraktivní místa a sídla, kam je omezen nebo i zakázán přístup návštěvníků, lze postavit a využít repliky pro návštěvníky;
- v přírodních oblastech zakázat návštěvníkům trhat květiny a dřeviny nebo sbírání vzácných druhů flory a fauny a kontrolovat narušení života v přírodě. Lov zvěře a rybaření by měly být povoleny za přísně stanovených a hlavně kontrolovatelných podmínek s cílem zachovat jejich rovnováhu v přírodě. (Stříbrná, 2008: 61-62)

c. spíše ne

d. ne

10) Máte zájem podívat se na důlní expozici v Hornickém muzeu Krásno, které je v současnosti jedničkou v České republice?

a. ano

c. spíše ne

b. spíše ano

d. ne

11) Jaká akce Vás spolehlivě zláká k výletu?

12) Která místa navštěvujete/(nenavštěvujete žádná) v západních Čechách a proč?

13) Uvažoval/a byste o dovolené strávené ve Slavkovském lese?

a. ano

c. spíše ne

b. spíše ano

d. ne

14) Máte rádi stylově laděné restaurace? (př. středověký styl včetně oblečení a názvu pokrmů, western atd.)

a. ano

d. ne

b. spíše ano

e. podle nálady

c. spíše ne

15) Jaký žánr divadelní hry (ochotníků či profesionálů) byste na dovolené navštívili?

a. komedie

c. drama

b. tragédie

16) S kým byste podnikli návštěvu po Slavkovském lese?

a. sám / sama

g. s kolegy, obchodními partnery

b. manželem / manželkou

h. s organizovanou skupinou /

c. partnerem / partnerkou

turistickým zájezdem

d. s rodinou (dětmi)

i. se školou

e. s vnoučaty

j. jiná možnost (vypište)

f. se známými / příbuznými

17) Když uvažuji o návštěvě nějakého místa je pro mě nejdůležitější:

(očísľujte: 1=nejvíce důležité, 8= nejméně důležité)

a. vzdálenost od místa bydliště

b. cena

c. vybavenost místa (parkování, ubytování, strava)

d. proslulost oblasti

e. množství atrakcí (co můžu v daném místě dělat)

f. aktuální události, výstavy,...

- g. pozitivní kritiky v médiích
- h. osobní doporučení

18) Které informační zdroje využíváte nejčastěji?

- | | |
|---------------------------------------|-----------------------------|
| a. TIC (turistická informační centra) | f. knihy |
| b. CK (cestovní kanceláře) | g. internet |
| c. CA (cestovní agentury) | h. informace od příbuzných, |
| d. masmédia (TV, rádio,..) | známých |
| e. propagační materiály | |

19) Váš věk?

- a. do 25 let
- b. 26 – 34 let
- c. 35 – 42 let
- d. 43 – 50 let
- e. 51 – 59 let
- f. 60 – 70 let
- g. 71 let - ...

20) Vaše vzdělání?

- a. základní
- b. vyučen v oboru
- c. maturita
- d. vyšší odborná škola
- e. vysoká škola – Bc.
- f. vysoká škola – Ing. atd.

21) Pohlaví? muž / žena

22) Odkud pocházíte? (místo bydliště)

Děkuji Vám za spolupráci a přeji krásný den!

FRAGEBOGEN

1. Haben Sie schon den Kaiserwald besucht?

- a. Ja b. Nein

2. Das Gebiet des Kaiserwaldes ist Ihnen:

- a. Gut bekannt
b. Eher bekannt
c. Eher unbekannt
d. Völlig unbekannt

3. Haben Sie Interesse, das Gebiet des Kaiserwaldes besser kennenzulernen?

- a. Ja b. Nein

4. Die Historie des Kaiserwaldes ist Ihnen:

- a. Gut bekannt
b. Eher bekannt
c. Eher unbekannt
d. Völlig unbekannt

5. Haben Sie Interesse etwas über die Historii des Kaiserwaldes zuerfahren?

- a. Ja b. Nein

6. Was fällt Ihnen im ersten Moment ein, wenn Sie Kaiserwald hören?

- a. Naturschutzgebiet
b. Nichts
c. Die Sudeten
d. Die erloschenen Gemeinden
e. Etwas anderes

7. Würden Sie gern einen Spaziergang auf den historischen Zinn – Wanderweg (Förderung, Geschichte) machen?

- a. Ja
b. Eher ja
c. Eher nein
d. Nein

8. Haben Sie die Miniaturen gern?

- a. Ja
b. Eher ja
c. Eher nein
d. Nein

9. Möchten Sie den Miniaturpark des Kaiserwaldes in dem Kurort-Dreieck (in der ursprüngliche Gestalt vor dem 2. Weltkrieg) besuchen?

- a. Ja
b. Eher ja
c. Eher nein
d. Nein

10. Haben Sie Interesse, sich die Gruben-Exposition im Bergbaumuseum Krásno, das in der Tschechische Republik Nummer 1 ist, anzuschauen?

- a. Ja
- b. Eher nein

- c. Eher ja
- d. Nein

11. Welche Veranstaltung lockt Sie mit Sicherheit zum einen Ausflug?

z.B. schönes Wetter, Kultur-, Sportveranstaltungen, etwas Neues zu sehen, Kinder-Programm u.s.w.

12. Welche Orte in West-Böhmen besuchen Sie?

13. Haben Sie stilgestalten Restaurants gern? (z.B. mittelalterlicher Stil einschließlich der Kleidung und Speisennamen, Westernstil u.s.w.)?

- a. Ja
- b. Eher ja
- c. aufgrund der Laune

- d. Nein
- e. Eher nein

14. Hätten Sie über Urlaub im Kaiserwald nachgedacht?

- a. Ja
- b. Nein

15. Mit wem würden Sie einen Besuch des Kaiserwaldes machen?

- a. Partner/Partnerin
- b. Familie/Kinder
- c. Bekannten/Verwandten
- d. Andere Möglichkeit
- e. Ehemann/Ehefrau

- f. Mit Enkelkinder
- g. Allein
- h. Mit der Schule
- i. Organisierte Gruppe

16. Welches Theaterfach (amateu- oder professionell-) möchten Sie im Urlaub besuchen?

- a. Die Komödie
- b. Die Tragödie
- c. das Drama

17. Wenn ich einen Besuch irgendeines Ortes überlege, ist für mich das wichtigste:

- a. Der Preis
- b. Die Ausstattung des Ortes (Parkplatz, Unterkunft, Verpflegung)
- c. Die Berühmtheit des Gebietes
- d. Die Attraktivitätsmenge (was kann ich hier alles tun)
- e. Die persönliche Empfehlung
- f. Die Entfernung vom Wohnort
- g. Die positive Kritik in Medien

18. Welche Informationsquellen nützen Sie meistens?

- | | |
|--|----------------------------------|
| a. Internet | d. Bücher |
| b. Informationen von Bekannten, Verwandten | e. Massenmedien (TV, Radio...) |
| c. Werbematerial | f. Reisebüros |
| | g. Reisenagenturen |
| | h. Tourist – Informationszentrum |

19. Ihr Alter?

- | | |
|------------------|--------------------|
| a. Bis 25 Jahre | e. 50 – 60 Jahre |
| b. 26 – 34 Jahre | f. 60 – 70 Jahre |
| c. 35 – 42 Jahre | g. 71 -Jahre |
| d. 43 – 50 Jahre | |

20. Ihre Ausbildung?

- | | |
|------------------------------------|-------------------|
| a. Abitur | d. Grundschule |
| b. Hochschule - Bachelor-Abschluss | e. Fachoberschule |
| c. Hochschule – Ing., PhDr. u.s.w. | f. Auslernender |

21. Geschlecht?

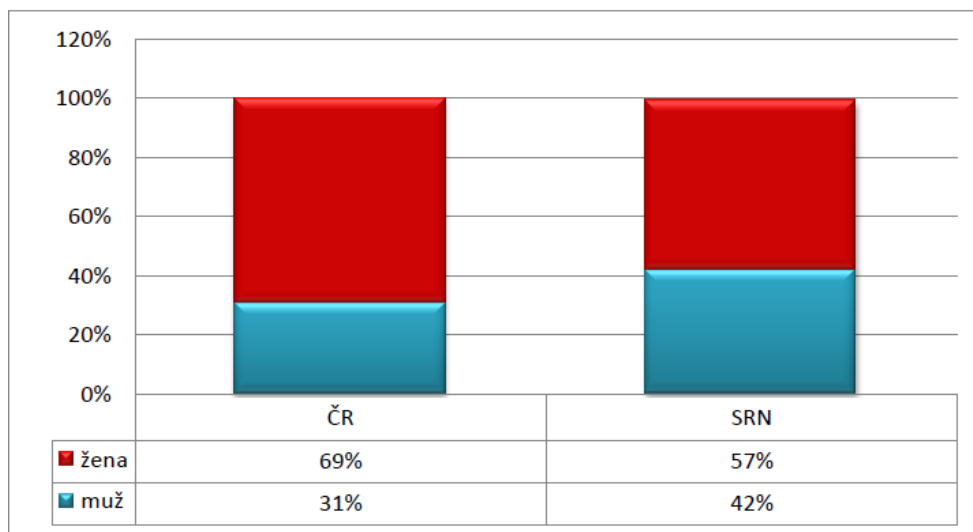
- | | |
|---------|---------|
| a. Frau | b. Mann |
|---------|---------|

22. In welcher Landschaft wohnen Sie?

Ich werde Ihnen sehr dankbar , wenn Sie sich ein paar Minuten Zeit nehmen und diesen Fragebogen ausfüllen. Ich brauche den für meine Diplomarbeit.
Vielen dank für Ihr Verständnis und Gefälligkeit.

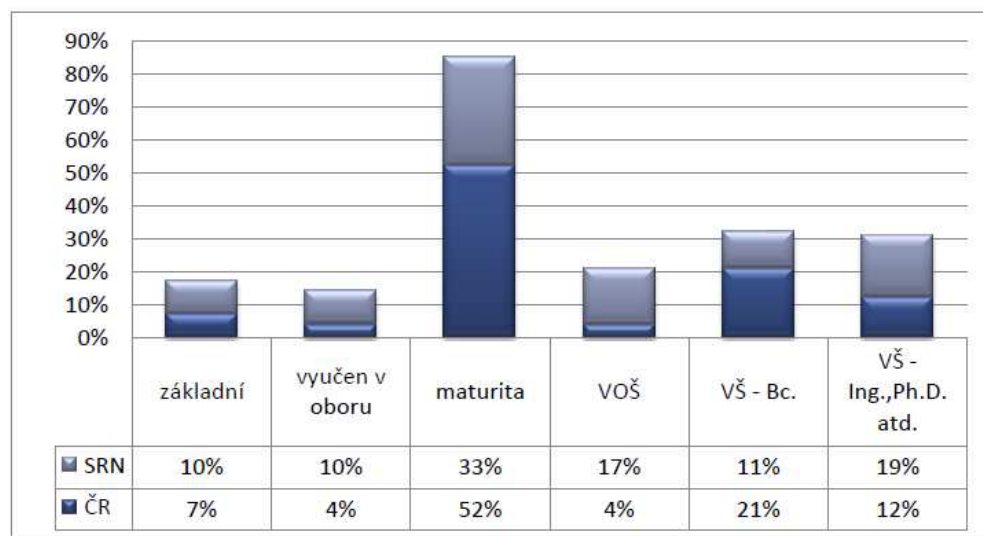
Příloha 3 Základní demografické údaje respondentů

a) Pohlaví respondentů



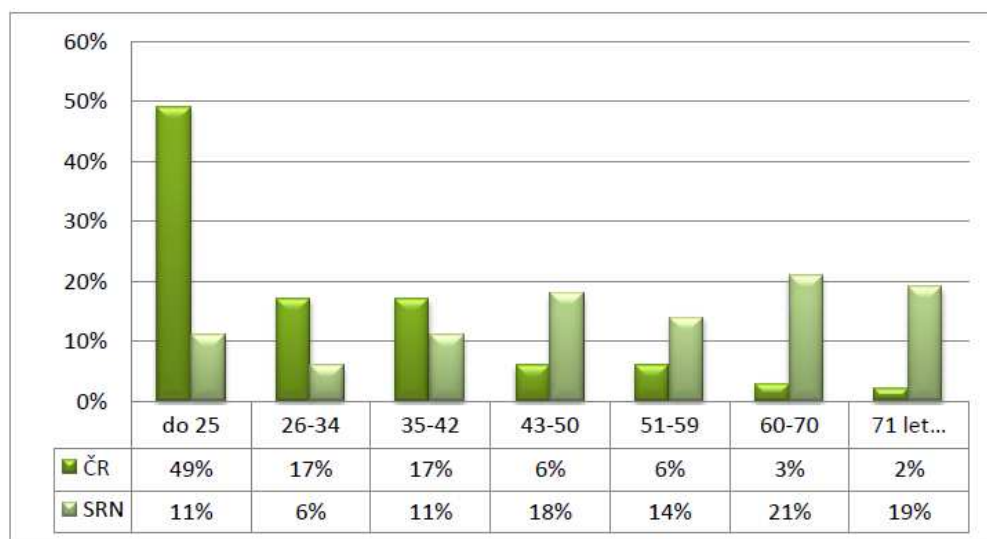
Zdroj: vlastní šetření

b) Dosažené vzdělání respondentů



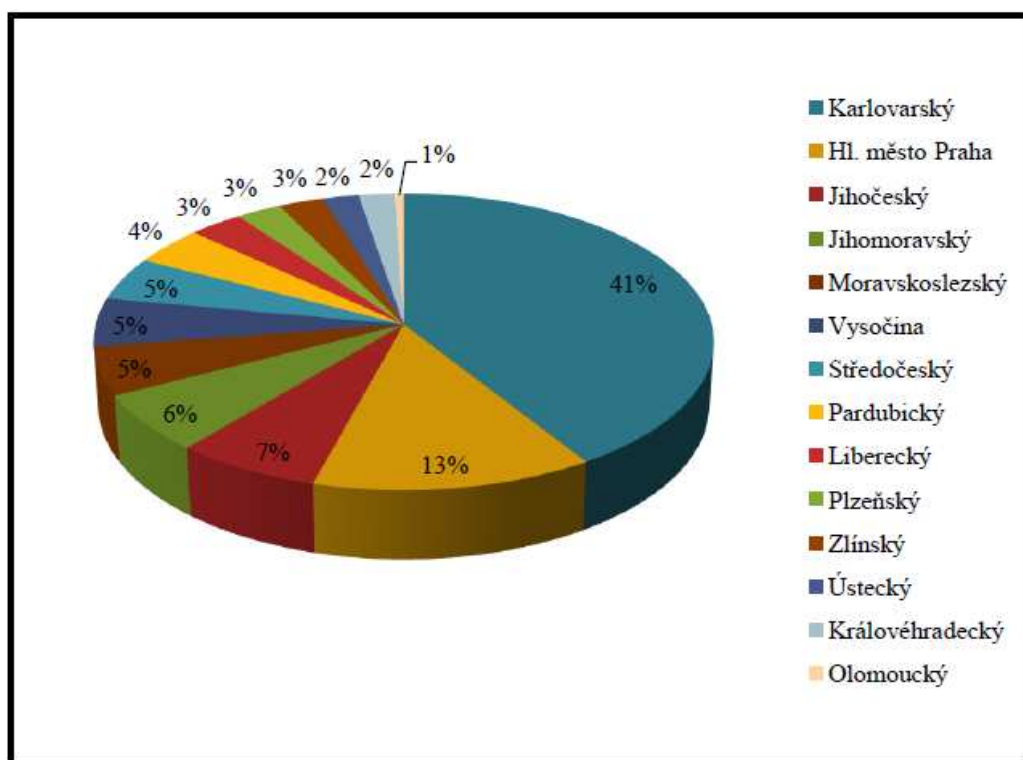
Zdroj: vlastní šetření

c) Věk respondentů



Zdroj: vlastní šetření

d) Trvalé bydliště respondentů z České republiky



Zdroj: vlastní šetření

e) Trvalé bydliště respondentů ze Spolkové republiky Německo

	Město/oblast	Spolková země	vzdálenost (km od Krásna)	miniaturpark	muzeum	cínová stezka
1	Magdeburg	Sachsen-Anhalt	360	0	0	0
2	Egerland		230	1	3	1
3	Oberwiesenthal	Sachsen	55	2	2	2
4	Leipzig	Sachsen	260	1	1	2
5	Neudorf		340	2	2	2
6	Hof	Bayern	100	4	4	4
7	Stein		110	0	0	0
8	Stuttgart	Baden-Württemberg	400	2	2	2
9	Berlin	Berlin	420	8	5	9
10	Frankfurt am Main	Hessen	400	12	6	11
11	Nord Bayern	Bayern	80	1	1	2
12	Wundsiedel	Bayern	50	4	3	3
13	Franken	Bayern	80	2	1	2
14	Fichtelgebirge	Bayern	80	5	7	7
15	Augsburg	Bayern	320	1	1	2
16	Regensburg	Bayern	180	2	3	1
17	Oberpfälzer Wald	Bayern	100	1	2	1
18	Selb	Bayern	70	2	0	1
19	Tirschenreuth	Bayern	70	2	3	3
20	Frankenwald	Bayern	130	0	0	0
21	Vogelsberg	Thüringen	270	3	2	3
22	Chemnitz	Sachsen	120	2	1	2
23	Oberteich	Bayern	80	2	2	2
24	Bielefeld	Nordrhein-Westfalen	550	2	2	2
25	Versmold	Nordrhein-Westfalen	590	1	1	1
26	Bayreuth	Bayern	120	2	2	2
27	Schönberg	Thüringen	290	2	2	2
28	Weiden	Bayern	110	4	3	4
29	Deggendorf	Bayern	250	2	2	2
30	Mainz	Rheinland-Pfalz	410	0	2	0
31	Arzberg	Bayern	60	2	2	4
32	Marktredwitz	Bayern	70	2	2	2
33	Plauen	Sachsen	110	2	0	1
34	Sonnefeld	Thüringen	170	0	0	1
35	Burglengenfeld	Bayern	150	2	2	2
36	Annaberg Buchholz	Sachsen	80	2	2	4
37	Thüringer Wald	Thüringen	290	1	1	1
38	Waldsassen	Bayern	55	1	1	1
39	Thiersheim	Bayern	60	0	0	0
Vysvětlivky: Navštívili byste: muzeum, miniaturpark, cínová stezka?			Průměrná vzdálenost (km)	Celkem		
0 = spíše ne, ne, 1 = spíše ano, 2 = ano			197	84	75	91

Zdroj: vlastní šetření

Příloha 4 Product

a) Mapa Miniaturparku Slavkovského lesa



Zdroj: <http://slavkovskyles.sweb.cz/pages/klikmap.html>, 20.7. 2009

b) Seznam miniatur pro Miniaturpark Slavkovského lesa

	Město/obec	Zajímavosti
1	Bystřina	mlýny, tunel Dudácká kapela (Zantner – houslový virtuos, z Kostelní Břízy)
2	Město Čistá	replika náměstí potok a rýžování cínu značka cínu, pečeť a městský znak Boj o osadu = armádní film
3	Hrušková	plno hrušní nevolnické povstání na Sokolovsku r. 1680
4	Kostelní Bříza	zámek + zámecký park kostel sv. Petra a Pavla Karel Heger: natáčení filmu Sedmého dne večer Zantnerův hostinec
5	Krásná Lípa	židovská komunita zámek synagoga
6	Týmov	mlýn název odvozen od výskytu velkého množství žab
7	Lazy	název podle výskytu granátů nazývaných perly mužský pěvecký spolek „Waldheimatsang“ ochotnické divadlo železné hamry mlýn na mouku dvě pily
8	Lobzy	luteránská víra učitelský rod Krausů: Nosticům sbírku „Lobser Liederhandschrift“ (Lobezská sbírka lidových písní)
9	Paseka	dobové stavení z dochovaných fotografií nově se tu v omezeném rozsahu pěstoval chmel dřevařství a domácí předení
10	Louka	pramen Grünské kyselky počátek 20. století rozvoj turismu stáčírna, malá lázeňská budova s kolonádou fotbalový klub
11	Milíře	pálení dřevěného uhlí: replika zařízení na pálení uhlí
12	Prameny	těžba cínu: replika tehdejších prostředků na těžení polovina 19. století rozvoj lázeňství budova Alžbětiných lázní ve švýcarském stylu

13	Rovná	olověný důl Filip Jakub a Jan Baptista
		srovnání socialistická Rovná vs. původní domky (3 kusy)
14	Smrkovec	železná ruda a stříbro
		1550 král Ferdinand I. Schönfichtu hornické svobody, z nichž nejvýznamnější bylo právo týdenního trhu (zmenšenina trhu: stánky, zboží, lidé)
		protireformní hnutí v 17. století, evangeličtí horníci vyhnáni
		bujaré oslavy Jubel und Trubel (možno konat přímo v restauraci = obnovení staré tradice)
		svůj brloh lesní duch Kober (les, děti, duch Kober - repliky)
15	Studánka	obecní rybník a čtyři další malé rybníčky
		v okolí vesnice se pěstoval chmel
		koncem 19. století se v obci zpracovávalo lněné semeno na olej (budova na zpracování)
		400 ha obora Studánka pro daňky a muflony
16	Vranov	kostel sv. Jakuba Většího z 1. pol. 13. stol. se zvonící a dvěma zvony
		socha Panny Marie s Ježíškem v růžovém věnci (růže ze skleněných perel)
		hudební pedagog Josef Lugert: známý rodák, napsal několik hudebních učebnic, klavírní a komorní skladby, serenády a také symfonii (socha či busta)
		hoteliér Josef Hammerschmid: významný rodák (socha + Kavkaz v Mariánských Lázních)
17	Žitná	panský zámek
		vrchnostenský pivovar a velký panský dvůr
		významný báňský odborník ing. Ant. Frieser usuzuje na středověké dobývání stříbra, tuhy a snad i zlata